

**A Zuglói Munkácsy Mihály Általános Iskola
és Alapfokú Művészeti Iskola
Helyi Tanterve**

**1-4. évfolyam
2020**

Tartalom

1. Magyar nyelv és irodalom.....	4
1.1. Általános tájékoztató	4
1.2. Első évfolyam.....	8
1.3. Második évfolyam.....	22
1.4. Harmadik évfolyam.....	38
1.5. Negyedik évfolyam	59
2. Matematika.....	80
2.1. Általános tájékoztató	80
2.2. Első évfolyam.....	85
2.3. Második évfolyam.....	95
2.4. Harmadik évfolyam.....	108
2.5. Negyedik évfolyam	124
3. Környezetismeret.....	143
3.1. Általános tájékoztató	143
3.2. Harmadik évfolyam.....	145
3.3. Negyedik évfolyam	159
6. Ének-zene	172
6.1. Általános tájékoztató	172
6.2. Első évfolyam.....	174
6.3. Második évfolyam.....	180
6.4. Harmadik évfolyam.....	186
6.5. Negyedik évfolyam	193
7. Vizuális kultúra	201
7.1. Általános tájékoztató	201
7.2. Első évfolyam.....	206
7.3. Második évfolyam.....	214
7.4. Harmadik évfolyam.....	223
7.5. Negyedik évfolyam	231
8. Technika és tervezés.....	241
8.1. Általános tájékoztató	241
8.2. Első évfolyam.....	243
8.3. Második évfolyam.....	253
8.4. Harmadik évfolyam.....	261

8.5.	Negyedik évfolyam	271
9.	Testnevelés	281
9.1.	Általános tájékoztató	281
9.2.	Első évfolyam.....	288
9.3.	Második évfolyam.....	299
9.4.	Harmadik évfolyam.....	313
9.5.	Negyedik évfolyam	325
10.	Etika.....	337
10.1.	Általános tájékoztató	337
10.2.	Első évfolyam.....	339
10.3.	Második évfolyam.....	346
10.4.	Harmadik évfolyam	353
10.5.	Negyedik évfolyam	365
11.	Digitális kultúra.....	377
11.1.	Általános tájékoztató	377
11.2.	Harmadik évfolyam.....	380
11.3.	Negyedik évfolyam	388
	Digitális kultúra.....	388
12.	Angol nyelv	396
12.1.	Általános tájékoztató	396
12.2.	Negyedik évfolyam	399

1. Magyar nyelv és irodalom

1.1. Általános tájékoztató

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés első szakaszában, az 1-4. évfolyamon:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.
- Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejteni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.
- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök óraszámát minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (*beszéd, olvasás, hallott és olvasott szövegértése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás*) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdeni a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjen. Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezőkészségüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkoznak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézírás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

1–2. évfolyam

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analízis - szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolással, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

3–4. évfolyam

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatolvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Az oktatási szakasz kimeneti méréssel zárul.

1.2.Első évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

Heti óraszám: 8 óra (4 olvasás 4 írás)

Éves óraszám: 288 óra

Ssz.	Témakörök	Óraszám
Beszéd és olvasás		
1.	Beszéd és kommunikáció	15 óra
2.	Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	60 óra
3.	Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	64 óra
4.	Népmesék, műmesék	6 óra
5.	Versek, népköltészeti alkotások	5 óra
6.	Helyem a közösségben – család, iskola	4 óra
7.	Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	4 óra
8.	Állatok, növények, emberek	4 óra
9.	Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	2 óra
Írás, helyesírás		
10.	Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	37 óra
11.	Írás jelrendszere	64 óra
12.	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	10 óra
13.	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	2 óra
14.	Kisbetű, nagybetű	2 óra
12.	A magyar ábécé-a betűrend	2 óra
13.	Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	5 óra
14.	Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	2 óra
Összesen		288 óra

Témakör:		
Beszéd és kommunikáció		
(15 óra)		
A témakör sajátosságai:	A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> • Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Beszédfejlesztés: beszédleghzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, • Ritmusérzék-fejlesztés • Hangok, szótagok analízise, szintézise • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Beszédészlelés, beszédértés • Kifejező, érthető beszéd • Helyes ejtés kialakítása • Nem nyelvi jelek használata • Kapcsolat felvételi formák, társalgási fordulatok • Párbeszéd, szituációs játékok 	
Fogalmak:	helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönet, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; rész vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, használja a kapcsolat felvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés, élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.	beszédleghzése és artikulációja megfelelő; figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; a szavakat hangokra, szótagokra bontja; a hangokból, szótagokból szavakat épít; a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; rész vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámoló, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése (60 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. A teljes témakörhöz szükséges idő minimum egy félév.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</p> <p>Szókincs gyarapítása</p> <p>Szókincs aktivizálása</p> <p>Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszéd motorika, helyes ejtés fejlesztése</p> <p>Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</p> <p>Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése</p> <p>Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</p> <p>Betű-hang azonosítás</p> <p>Szótagolás</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</p> <p>A szóbeli és kifejezőkészség fejlesztése</p>	
Fogalmak:	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyiszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért.</p>	<p>észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;</p> <p>részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;</p> <p>megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset; szavakat hangokra, szótagokra bont;</p>

		hangokból, szótagokból szavakat épít
--	--	--------------------------------------

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése (64 óra)	
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt. A teljes témakörhöz szükséges legrövidebb idő egy tanév.
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</p> <p>Szókincs gyarapítása</p> <p>Szókincs aktivizálása</p> <p>Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</p> <p>Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</p> <p>Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</p> <p>Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</p> <p>Betű-hang azonosítás</p> <p>Összeolvasási képesség fejlesztése</p> <p>Szótagolás</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</p> <p>Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi</p>
Fogalmak:	hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb

Témakör: Népmesék, mimesék (6 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Érzelmi nevelés Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Szótagoló olvasás Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig Olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése Események helyszíne, ideje, sorrendje	
Fogalmak:	szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, mimese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom	
Kiegészítő tevékenységek:	Bábszínház, színházlátogatás Élő meseíró meghívása, író-olvasó-találkozó szervezése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; rész vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; rész vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;	megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából; rész vesz népmesék és mimesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről véleményt alkot; rész vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások (5 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Ritmusélmény</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p>	
Fogalmak:	vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím	
Kiegészítő tevékenységek:	Bábszínház-, színházlátogatás Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; ismer és megért rövidebb népi- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát	<p>részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</p> <p>megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;</p> <p>segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;</p> <p>a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;</p> <p>segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;</p> <p>különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;</p>

		megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
Témakör: Helyem a közösségben: család, iskola (4 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Érzelmi fejlesztés Beszédkészség fejlesztése Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Verbális memória fejlesztése Időben való tájékozódás fejlesztése Olvasástechnika fejlesztése Szótagoló olvasás Empatikus képesség fejlesztése Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek	
Fogalmak:	iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, munka, házimunka, történet, mese, vers	
Kiegészítő tevékenységek:	részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;	megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével; képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába; könyvet kölcsönöz a könyvtárból; részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban.

Témakör: Évszakok, ünnepek, hagyományok (4 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, az ünnepekörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</p> <p>Magyar hagyományok tisztelete</p> <p>Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk</p> <p>keresztény/keresztyén ünnepekör: karácsony, húsvét, pünkösd</p> <p>nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása</p> <p>Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák</p>	
Fogalmak:	keresztény/keresztyén ünnepekörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás	
Kiegészítő tevékenységek:	Részvétel hagyományokhoz, ünnepekörhöz kapcsolódó programokon	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>felismeri, a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <p>megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását;</p> <p>felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,</p>	<p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében.</p>

Témakör: Állatok, növények, emberek (4 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Olvasástechnika fejlesztése Szövegértés fejlesztése Beszédfejlesztés Érzelmi fejlesztés Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Belső képalkotás Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p>	
Fogalmak:	ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció	
Kiegészítő tevékenységek:	Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása Részvétel természetvédelmi projektben	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	felismeri, a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;	a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi; képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;

Írás, helyesírás

Témakör: Óvodából iskolába: írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó készségek fejlesztése (37 óra)		
A témakör sajátosságai	Ez a tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Serialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése Testséma, nagymozgások fejlesztése Tapintás, érzékelés fejlesztése Finommotorika fejlesztése Síkbeli tájékozódás fejlesztése Tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben Helyes ceruzafogás kialakítása Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása Írástechnika fejlesztése Lendületes vonalvezetés Betűelemek	
Fogalmak:	betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre	részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban; tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.

Témakör: Írás jelrendszere (64 óra)		
A témakör sajátosságai	A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Serialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése Tapintás, érzékelés fejlesztése Finommotorika fejlesztése Síkbeli tájékozódás fejlesztése Helyes ceruzafogás kialakítása Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása Írástechnika fejlesztése Írott kisbetűk kapcsolása Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése	

	Betű- és hangazonosítás Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése	
Fogalmak:	hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/ betű, szótag, szó (10 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése Fonémahallás fejlesztése Vizuális memória fejlesztése Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése Helyesírási készség fejlesztése Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; Aktív szókinccs fejlesztése Szótagolás, elválasztás	
Fogalmak:	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

	<p>saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;</p> <p>törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, önállóan leírja;</p> <p>érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;</p> <p>feladatvégzés során társaival együtt működjék;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.</p>	<p>megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;</p>
--	---	--

Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (2 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Ösztönös nyelvtudás formálása</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás képessége</p> <p>Hibajavítás szöveg minta alapján</p> <p>Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése</p> <p>Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése</p>	
Fogalmak:	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja;</p> <p>a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;</p> <p>megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot.</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;</p> <p>a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírási szabályait;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>szavakat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.</p>

Témakör: Kisbetű – nagybetű (2 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján	
Fogalmak:	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, önellenőrzés, hibajavítás,	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;	a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;

Témakör: A magyar ábécé – betűrend (2 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése Fonémahallás fejlesztése Vizuális memória fejlesztése Rítmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése Helyesírási készség fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése	
Fogalmak:	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, „j” hang kétféle jelölése	
Kiegészítő tevékenységek:	Könyvtárlátogatás	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;	megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között

	<p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;</p> <p>érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>biztosan ismeri és használja a kisbetűs ábécét;</p> <p>feladatvégzés során társaival együttműködik;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.</p>	
--	---	--

Témakör: Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe (5 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)</p> <p>Szókincsfejlesztés</p> <p>Artikuláció fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása</p>	
Fogalmak:	mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.</p>	<p>Megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p>

1.3.Második évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

Heti óraszám: 8 óra

Éves óraszám: 288 óra

Ssz.	Témakörök	Óraszám
Beszéd és olvasás		
1.	Beszéd és kommunikáció	15 óra
2.	Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	12 óra
3.	Népmesék, műmesék	32 óra
4.	Versek, népköltészeti alkotások	23 óra
5.	Helyem a közösségben – család, iskola	14 óra
6.	Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	22 óra
7.	Állatok, növények, emberek	20 óra
9.	Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	6 óra
Írás, helyesírás		
10.	Írás jelrendszere	30 óra
11.	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	16 óra
12.	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	24 óra
13.	Kisbetű nagybetű	18 óra
14.	A magyar ábécé-a betűrend	16 óra
15.	Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	30 óra
16.	Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	10 óra
Összesen		288 óra

Témakör: Beszéd és kommunikáció (15 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága a készségfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédlégzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, Ritmusérzék-fejlesztés</p> <p>Hangok, szótagok analízise, szintézise</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés</p> <p>Kifejező, érthető beszéd</p> <p>Helyesejtés kialakítása</p> <p>Nem nyelvi jelek használata</p> <p>Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</p> <p>Párbeszéd, szituációs játékok</p>	
Fogalmak:	helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; résztt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés, élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.	beszédlégzése és artikulációja megfelelő; figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra; a szavakat hangokra, szótagokra bontja; a hangokból, szótagokból szavakat épít; a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; résztt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése (12 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága a képességfejlesztés. Az óraszám nem egymást követő tanítási órákra vonatkozik, hanem a rendelkezésre álló minimum időre. Megvalósítása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; az órák tervezésekor figyelembe kell venni az ehhez szükséges időt.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</p> <p>Szókincs gyarapítása</p> <p>Szókincs aktivizálása</p> <p>Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</p> <p>Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</p> <p>Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</p> <p>Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</p> <p>Betű-hang azonosítás</p> <p>Összeolvasási képesség fejlesztése</p> <p>Szótagolás</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</p> <p>Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi</p>	
Fogalmak:	hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát.	<p>részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;</p> <p>megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókincset;</p> <p>szavakat hangokra, szótagokra bont;</p> <p>hangokból, szótagokból szavakat épít;</p> <p>biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</p>

Témakör: Népmesék, mimesék (32 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Események helyszíne, ideje, sorrendje</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</p> <p>Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.</p> <p>Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p>	
Fogalmak:	szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, mimese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám	
Kiegészítő tevékenységek:	Bábszínház, színházlátogatás Élő meseíró meghívása, író-olvasó-találkozó szervezése	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <p>részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában;</p> <p>különböztet tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;</p> <p>részt vesz népmesék és mimesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő</p>

	felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.	megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést
--	--	--

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások (23 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy értékrendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A témakör tanulói tevékenységeinek egy része kapcsolódik a „Beszéd és kommunikáció” témakör tevékenységeihez.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Ritmusélmény</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>A versformai jellemzői: ritmus, rím, refrén</p> <p>Magánhangzók, mássalhangzók</p>	
Fogalmak:	vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet	
Kiegészítő tevékenységek:	Bábszínház-, színházlátogatás Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat,	részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;

	<p>kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; részét vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; érezkeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását.</p>	<p>megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét; segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel; a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.); a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál; segítséggel, majd önállóan szövegűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet; különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából; megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;</p>
--	--	--

<p>Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola (14 óra)</p>	
<p>A témakör sajátosságai</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p>
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Érzelmi fejlesztés Beszédkészség fejlesztése Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Verbális memória fejlesztése Időben való tájékozódás fejlesztése Olvasástechnika fejlesztése Szótagoló olvasás Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig Szövegértő olvasás fejlesztése Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása Empatikus képesség fejlesztése</p>

	A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi Olvasási stratégiák: jóslás, keresés Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek	
Fogalmak:	Iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér. Otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás fogalmak ismerete.	
Kiegészítő tevékenységek:	szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;</p> <p>alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</p>	<p>rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;</p> <p>megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;</p> <p>mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</p> <p>megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</p> <p>képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;</p> <p>könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;</p> <p>részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</p>

	<p>megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük; részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.</p>	<p>megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.</p>
--	---	--

Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok (22 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, az ünnepkörök megismerésére, az évszakok ritmikusságának tapasztalására és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés Szótagoló olvasás Az olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Verbális memória fejlesztése Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink Magyar hagyományok tisztelete Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről Lakóhely hagyományainak megismerése Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák</p>	
Fogalmak:	keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás	
Kiegészítő tevékenységek:	Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

	<p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; részletet vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p>	<p>részlet vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.</p>
--	--	--

Témakör: Állatok, növények, emberek (20 óra)	
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Olvasástechnika fejlesztése Szövegértés fejlesztése Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára Beszédfejlesztés Érzelmi fejlesztés Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)

	<p>Lényegkiemelés képessége Szövegben való tájékozódás fejlesztése Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel Egyszerű grafikus szervezők megismerése Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Belső képalkotás Válogató olvasás Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával Tanulás tanulása</p>	
Fogalmak:	ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció	
Kiegészítő tevékenységek:	Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása Részvétel természetvédelmi projektben	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; egyszerű, játékos formában megismerkedik a szövegek különböző modalitásával, médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival; tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi; képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.</p>

Írás, helyesírás

Témakör: Írás jelrendszere (30 óra)					
A témakör sajátosságai	A tematikus egység szoros egységet képez, az óraszám iránymutatást ad a szükséges időre vonatkozóan is.				
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése Tapintás, érzékelés fejlesztése Finommotorika fejlesztése Síkbeli tájékozódás fejlesztése Helyes ceruzafogás kialakítása Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása Írástechnika fejlesztése Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése Betű- és hangazonosítás Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése Magyar ábécé írott kis- és nagybetűi és kapcsolásaik 3-4 szóból álló mondatok írása				
Fogalmak:	hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th style="width: 50%;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.</td> <td>részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.</td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold; saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.				

Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó (16 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése</p> <p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Vizuális memória fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</p> <p>Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban</p> <p>A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása;</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>Szótagolás, elválasztás</p> <p>Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása</p> <p>20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó</p> <p>4-5 szóból álló mondat leírása</p>	
Fogalmak:	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;</p> <p>törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szószerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;</p> <p>érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon;</p> <p>feladatvégzés során társaival együtt működjék;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.</p>	<p>megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;</p> <p>a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.</p>

Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (24 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Ösztönös nyelvtudás formálása</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás képessége</p> <p>Hibajavítás szöveg minta alapján</p> <p>Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése</p> <p>Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek</p> <p>A kijelentő és kérdő mondatok</p> <p>Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése</p>	
Fogalmak:	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására; megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot.	<p>megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;</p> <p>a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.</p> <p>szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.</p>

Témakör: Kisbetű - nagybetű (18 óra)		
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján Élőlény, tárgy neve Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) Mondatkezdő nagybetű	
Fogalmak:	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;</p> <p>felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</p> <p>a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hangletjtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.</p>	<p>a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;</p> <p>a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.</p>

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend (16 óra)	
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése</p> <p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Vizuális memória fejlesztése</p> <p>Rítmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</p> <p>Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása</p>

Fogalmak:	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése	
Kiegészítő tevékenységek:	Könyvtárlátogatás	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja;</p> <p>érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez;</p> <p>biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;</p> <p>feladatvégzés során társaival együttműködik; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.</p>	<p>különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;</p> <p>segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;</p> <p>megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.</p>

Témakör: Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe (30 óra)	
A témakör sajátosságai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)</p> <p>Szókincsfejlesztés</p> <p>Artikuláció fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása</p>
Fogalmak:	mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, javítja.</p>	<p>Megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.</p>

1.4.Harmadik évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

Éves óraszám: 216 óra

Ssz.	Témakörök	Óraszám
Olvasás-szövegértés		
1.	Beszéd és kommunikáció	11 óra
2.	Mesék, történetek	16 óra
3.	Mondák, regék	18 óra
4.	Versek, népköltészeti alkotások	13 óra
5.	Helyem a világban	13 óra
6.	Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	12 óra
7.	Állatok, növények, tájak, találmányok	15 óra
8.	Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	10 óra
Nyelvtan, helyesírás, szövegalkotás		
9.	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	10 óra
10	A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	18 óra
11	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	18 óra
12.	Szótő és toldalék, szóelemzés	8 óra
13.	Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	8 óra
14.	Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	12 óra
15.	Tulajdonságokat kifejező szavak	11 óra
16.	Mennyiségeket kifejező szavak	8 óra
17.	Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	15 óra
Összesen		216 óra

Olvasás, szövegértés

Témakör: Beszéd és kommunikáció (11 óra)					
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.</p> <p>A beszéd tartalmának, hangzásának, stílusának és kifejező erejének egymással összefüggő fejlesztése.</p> <p>A beszéd és a megértés továbbfejlesztése, különös tekintettel a pontosságra, a folyamatosságra és a kifejezőerőre, valamint az aktív szókincs intenzív gyarapítására.</p> <p>A szóbeli szövegalkotási készség fejlesztése.</p>				
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmusérzék-fejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés</p> <p>Kifejező, érthető beszéd</p> <p>Helyes ejtés tanítása</p> <p>Nem nyelvi jelek használata</p> <p>Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</p> <p>Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció</p>				
Fogalmak:	helyesejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció				
Tevékenység	Részvétel prezentáció készítésében és előadásában				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: left;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th style="width: 50%; text-align: left;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p> <p>használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérdés, megszólítás, kérdés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;</p> <p>élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.</p> </td> <td style="vertical-align: top;"> <p>beszédlégzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</p> <p>a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <p>részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</p> <p>képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p> <p>használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérdés, megszólítás, kérdés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;</p> <p>élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.</p>	<p>beszédlégzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</p> <p>a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <p>részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</p> <p>képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.</p>
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p> <p>használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérdés, megszólítás, kérdés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;</p> <p>élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.</p>	<p>beszédlégzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</p> <p>a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <p>részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</p> <p>képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.</p>				

Témakör: Mesék, történetek (16 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismertetése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismertetése.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez</p> <p>Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</p> <p>Kulcsszavak azonosítása</p> <p>Főbb szerkezeti egységek elkülönítése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</p> <p>Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok</p>	
Fogalmak:	<p>mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás</p>	
Tevékenységek:	<p>Bábszínház-, színházlátogatás</p> <p>Élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése</p> <p>Interjú készítése</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;</p> <p>részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>felismeri, értelmetti a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p>	<p>megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</p> <p>olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</p>

	<p>mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</p> <p>önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;</p> <p>megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</p> <p>részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</p> <p>a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.</p>	<p>részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;</p> <p>a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</p> <p>képzeteletét a megértés érdekében mozgósítja;</p> <p>megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</p> <p>megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</p>
--	---	---

Témakör: Mondák, regék (18 óra)	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismertetése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismertetése.</p>
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p>

	<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Kronologikus gondolkodás fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás</p> <p>Mondák-regék valós és mesei elemei</p> <p>Híres történelmi személyek és események</p>	
Fogalmak:	monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő	
Tevékenységek:	Mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmetti a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;</p> <p>a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével.</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</p> <p>részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</p> <p>megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.</p>

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások (13 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése.</p> <p>A versek tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.</p> <p>Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése.</p> <p>Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátítása.</p> <p>A tematika érték közvetítésre, olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésére épül.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel</p> <p>Ritmus, rím, refrén</p> <p>Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót</p>	
Fogalmak:	<p>vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>	
Tevékenységek	<p>Bábszínház-, színházlátogatás</p> <p>Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése</p> <p>Interjú készítése</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</p> <p>a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p>	<p>részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</p> <p>a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);</p> <p>önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;</p>

	<p>ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést.</p>	
--	---	--

Témakör: Helyem a világban (13 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>A tematika érték közvetítésre, önazonosságtudat kialakítására, valamint az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Élő és élettelen környezet</p> <p>Kulturális értékek megismerése és tisztelete</p> <p>Természeti értékek tisztelete</p> <p>Környezettudatosság</p> <p>Együttműködés, közösségformálás</p> <p>Önismeret, társismeret</p> <p>Kulturált véleménynyilvánítás</p> <p>Mások véleményének elfogadása</p> <p>Fenntartható fejlődés</p>	
Fogalmak:	világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család	
Tevékenységek	<p>részvétel családi napon, idősök napján, hasonló események szervezése</p> <p>részvétel természetvédelmi projektben</p> <p>nemzeti emlékhelyek meglátogatása- múzeumlátogatás</p>	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>felismeri, értelmetti a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</p> <p>digitális forrásokat is használ;</p> <p>törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;</p>

	<p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; rész vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p>	<p>megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; rész vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; feladatvégzés során társaival együttműködik.</p>
--	---	--

<p>Témakör: Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek (12 óra)</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.</p>

	A tematika érték közvetítésre, olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésére épül.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</p> <p>Magyar hagyományok tisztelete</p> <p>Az ünnepek jellemzői, körforgásuk</p> <p>Lakóhely hagyományainak megismerése</p> <p>Szólások, szóláshasonlatok, közmondások</p> <p>Találós kérdések</p> <p>Régi magyar mesterségek</p>	
Fogalmak:	családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás	
Tevékenységek	<p>Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon</p> <p>Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása</p> <p>Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása</p> <p>Találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel</p> <p>Részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <p>ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát; megéli a közösséghez tartozás élményét;</p>	<p>megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;</p> <p>ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;</p> <p>részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</p> <p>megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;</p>

	megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.	részlet vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében; megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását; jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.
--	---	--

Témakör: Állatok, növények, tájak, találmányok (15 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása. A tematika érték közvetítésre, önazonosságtudat kialakítására, valamint az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Olvasástechnika fejlesztése Szövegértés fejlesztése Beszédfejlesztés Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolatterkép) Lényegkiemelés képessége Szövegben való tájékozódás fejlesztése Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Verbális memória fejlesztése Belső képalkotás Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával Tanulás tanulása	
Fogalmak:	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés	
Tevékenységek	Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása Részvétel természetvédelmi projektben - Múzeumlátogatás	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;

	<p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;</p> <p>gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;</p> <p>ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;</p> <p>különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;</p> <p>felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>feladatvégzés során társaival együttműködik.</p>	<p>röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;</p> <p>információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.</p> <p>megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;</p> <p>néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;</p>
--	---	--

<p style="text-align: center;">Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok (10 óra)</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése.</p> <p>Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.</p> <p>Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése.</p> <p>Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.</p> <p>A tematika érték közvetítésre, olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésére épül.</p>
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Irodalmi műveltség alapozása</p> <p>Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Bemutató olvasás követése</p> <p>Olvasásra nevelés</p> <p>Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése</p> <p>Kreatív befogadás</p> <p>Kreatív írás</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p>

	<p>Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</p> <p>Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</p> <p>Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény</p> <p>Kérdésfeltevés</p>	
Fogalmak:	<p>regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fűlszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció</p>	
Tevékenységek	<p>Könyvtárlátogatás</p> <p>Színház, bábszínház látogatása</p> <p>Részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében</p> <p>Közös olvasmány dramatikus feldolgozása</p> <p>Közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése</p>	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</p> <p>nyitott az irodalmi művek befogadására;</p> <p>értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;</p> <p>verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;</p> <p>röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően választott irodalmi alkotást ismer meg;</p> <p>részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;</p> <p>olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;</p> <p>megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;</p> <p>részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;</p> <p>azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;</p>

	<p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.</p> <p>részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;</p> <p>az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p> <p>alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</p> <p>az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.</p>	<p>az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;</p> <p>megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;</p> <p>képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</p> <p>megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;</p> <p>mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</p> <p>részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát</p> <p>megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</p>
--	---	---

Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás (10 óra)					
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.</p>				
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</p> <p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Vizuális memória fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</p> <p>Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak</p> <p>20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</p>				
Fogalmak:	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th style="width: 50%;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>kérdésre adott válaszában helyesen todalékolja a szavakat;</p> <p>a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</p> <p>a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.</p> </td> <td> <p>biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;</p> <p>Megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;</p> <p>a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<p>feladatok megoldása során társaival együttműködik;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>kérdésre adott válaszában helyesen todalékolja a szavakat;</p> <p>a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</p> <p>a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.</p>	<p>biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;</p> <p>Megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;</p> <p>a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.</p>
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<p>feladatok megoldása során társaival együttműködik;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>kérdésre adott válaszában helyesen todalékolja a szavakat;</p> <p>a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</p> <p>a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.</p>	<p>biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;</p> <p>Megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;</p> <p>különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;</p> <p>a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.</p>				

Témakör:		
A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés) (18 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az önkifejezés iránti igény erősítése, különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Mondatok és összekapcsolásuk</p> <p>Történetalkotás szóban</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>Íráskészség fejlesztése</p> <p>Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése</p> <p>Anyaggyűjtés módjai</p> <p>Szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;</p> <p>Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése</p> <p>Szerkezeti egységek elkülönítése</p> <p>Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése</p> <p>Szövegalkotás főbb lépései</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p>	
Fogalmak:	<p>mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír;</p> <p>törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;</p> <p>egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;</p> <p>a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;</p>	<p>felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;</p> <p>azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;</p>

	írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; képeségeihez mértén bekapcsolódik párbeszéddek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.	
--	---	--

Témakör:		
A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)		
(18 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. Az önkifejezés iránti igény erősítése, különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása. A képzelet, az önkifejezés aktivizálása különböző szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének továbbfejlesztésével. Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Ösztönös nyelvhasználat formálása Nyelvi tudatosság fejlesztése Önellenőrzés, hibajavítás képessége Helyesírási készség differenciált fejlesztése	
Fogalmak:	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű	
Tevékenységek	Részvétel osztályújság, napló, iskolaújság készítésében hagyományos és digitális formában	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;	a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban; a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket; szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés alapján.

Témakör: Szótó, toldalék, szóelemzés (8 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése</p> <p>Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése</p> <p>Szótó és toldalék fogalma felismerés szintjén</p> <p>Nyelvi elemzőkészség fejlesztése</p> <p>Szóalak felbontása</p> <p>Toldalékos szavak helyes használata</p> <p>Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékeztetből írása</p> <p>Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal</p> <p>Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése</p>	
Fogalmak:	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.</p>	<p>kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</p> <p>önállóan felismeri és elkülöníti az ismert szavakban a szótövet és a toldaléket.</p>

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok (8 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.</p>	
Fejlesztési	A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése	

feladatok és ismeretek:	Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése Hangalak – jelentés Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak Szólások, közmondások, szóláshasonlatok Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok Szó szerinti és átvitt jelentés	
Fogalmak:	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.	A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése Hangalak – jelentés Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak Szólások, közmondások, szóláshasonlatok Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok Szó szerinti és átvitt jelentés

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve (12 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer Együttműködési képesség Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek)	
Fogalmak:	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév,	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

	<p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p> <p>felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</p>	<p>felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat</p> <p>megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;</p> <p>felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;</p> <p>ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</p> <p>a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;</p> <p>a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.</p>
--	--	---

<p style="text-align: center;">Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak (11 óra)</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Helyesírási készség differenciált fejlesztése</p> <p>Aktív szókinccs fejlesztése</p> <p>Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</p> <p>Együttműködési képesség</p>	
<p>Fogalmak:</p>	<p>ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, todalék, tulajdonságot kifejező szó</p>	
<p>Tanulási eredmények:</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat.</p> <p>ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</p>

	<p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p>	
--	---	--

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak (8 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Helyesírási készség differenciált fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</p> <p>A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja</p> <p>Együttműködési képesség</p>	
Fogalmak:	különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat.</p>

Témakör: Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben (15 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Helyesírási készség differenciált fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</p> <p>A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja</p> <p>Együttműködési képesség</p>	
Fogalmak:	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, cselekvést, történet, létezés jelentő szó	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p>	<p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</p> <p>megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</p> <p>helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;</p> <p>felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történet kifejező szavakat.</p>

1.5.Negyedik évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

Heti óraszám: 6 óra (magyar irodalom: 3 óra, magyar nyelv: 3 óra)

Éves óraszám: 216 óra

Ssz.	Témakörök	Óraszám
Olvasás-szövegértés		
1.	Beszéd és kommunikáció	11 óra
2.	Mesék, történetek	10 óra
3.	Mondák, regék	18 óra
4.	Versek, népköltészeti alkotások	13 óra
5.	Helyem a világban	13 óra
6.	Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13 óra
7.	Állatok, növények, tájak, találmányok	20 óra
8.	Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	10 óra
Nyelvtan, helyesírás, szövegalkotás		
9.	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	10 óra
10.	A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	18 óra
11.	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	18 óra
12.	Szótő és toldalék, szóelemzés	8 óra
13.	Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	8 óra
14.	Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	12 óra
15.	Tulajdonságokat kifejező szavak	6 óra
16.	Mennyiségeket kifejező szavak	12 óra
17.	Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	16 óra
Összesen		216 óra

Olvasás, szövegértés

Témakör: Beszéd és kommunikáció (11 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága a készségfejlesztés. A témakör feldolgozása akkor a leghatékonyabb, ha a tanítási órák majdnem mindegyikén előtérbe kerül; a tervezéskor figyelembe vesszük az ehhez szükséges időt.</p> <p>A beszéd tartalmának, hangzásának, stílusának és kifejező erejének egymással összefüggő fejlesztése.</p> <p>A beszéd és a megértés továbbfejlesztése, különös tekintettel a pontosságra, a folyamatosságra és a kifejezőerőre, valamint az aktív szókincs intenzív gyarapítására.</p> <p>A szóbeli szövegalkotási készség fejlesztése.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmusérzék-fejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés</p> <p>Kifejező, érthető beszéd</p> <p>Helyes ejtés tanítása</p> <p>Nem nyelvi jelek használata</p> <p>Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</p> <p>Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció</p>	
Fogalmak:	helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció	
Tevékenységek	Részvétel prezentáció készítésében és előadásában	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p> <p>használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;</p> <p>élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.</p>	<p>beszédléghzése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra</p> <p>a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;</p> <p>részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörök, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;</p> <p>képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.</p>

Témakör: Mesék, történetek (18 óra)					
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismertetése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismertetése.</p>				
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez</p> <p>Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</p> <p>Kulcsszavak azonosítása</p> <p>Főbb szerkezeti egységek elkülönítése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</p> <p>Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...</p> <p>Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok</p>				
Fogalmak:	mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás				
Tevékenységek	<p>Bábszínház-, színházlátogatás</p> <p>Élő meseíró meghívása, író-olvasó találkozó szervezése</p> <p>Interjú készítése</p>				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p>felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;</p> <p>részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> </td> <td style="vertical-align: top;"> <p>megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</p> <p>olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</p> </td> </tr> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<p>felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;</p> <p>részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p>	<p>megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</p> <p>olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</p>
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<p>felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;</p> <p>részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p>	<p>megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;</p> <p>olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</p>				

<p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</p> <p>önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát;</p> <p>megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;</p> <p>részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</p> <p>a szöveg megértését igazoló feladatokat végez.</p>	<p>részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;</p> <p>a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;</p> <p>megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;</p> <p>megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</p>
--	---

Témakör: Mondák, regék (20 óra)			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismertetése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismertetése.</p>		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Kronologikus gondolkodás fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Múltbeli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás</p> <p>Mondák-regék valós és mesei elemei</p> <p>Híres történelmi személyek és események</p>		
Fogalmak:	monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő		
Tevékenységek	Mondákban előforduló történelmi helyszínek megtekintése		
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</p> <p>részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</p> <p>megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.</p> </td> </tr> </table>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</p> <p>részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</p> <p>megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.</p>
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;</p> <p>részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet</p> <p>felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;</p> <p>nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;</p> <p>részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;</p> <p>megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.</p>		

	<p>önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát;</p> <p>a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével</p>	
--	--	--

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások (13 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése.</p> <p>A versek tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.</p> <p>Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése.</p> <p>Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.</p> <p>A tematika érték közvetítésre, olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésére épül.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel</p> <p>Ritmus, rím, refrén</p> <p>Népköltészeti alkotások: mondóka, népdal, soroló</p>	
Fogalmak:	<p>vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>	
Tevékenységek	<p>Bábszínház-, színházlátogatás</p> <p>Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése</p> <p>Interjú készítés</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

	<p>élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;</p> <p>életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</p> <p>a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <p>ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;</p> <p>részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból;</p> <p>felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést.</p>	<p>részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</p> <p>a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);</p> <p>önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;</p>
--	--	---

<p style="text-align: center;">Témakör: Helyem a világban (13 óra)</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>A tematika érték közvetítésre, önazonosságtudat kialakítására, valamint az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.</p>
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Élő és élettelen környezet</p> <p>Kulturális értékek megismerése és tisztelete</p> <p>Természeti értékek tisztelete</p> <p>Környezettudatosság</p> <p>Együttműködés, közösségformálás</p> <p>Önismeret, társismeret</p> <p>Kulturált véleménynyilvánítás</p>

	Mások véleményének elfogadása Fenntartható fejlődés	
Fogalmak:	világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család	
Tevékenységek	részvétel családi napon, idősök napján, hasonló események szervezése részvétel természetvédelmi projektben nemzeti emlékhelyek meglátogatása múzeumlátogatás	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; megfogalmazza, néhány érvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p>	<p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. digitális forrásokat is használ; törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására; megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p>

		feladatvégzés során társaival együttműködik.
--	--	--

Témakör: Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek (13 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése.</p> <p>Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.</p> <p>Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése.</p> <p>Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.</p> <p>A tematika értékközvetítésre, olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésére épül.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</p> <p>Magyar hagyományok tisztelete</p> <p>Az ünnepek jellemzői, körforgásuk</p> <p>Lakóhely hagyományainak megismerése</p> <p>Szólások, szóláshasonlatok, közmondások</p> <p>Találós kérdések</p> <p>Régi magyar mesterségek</p>	
Fogalmak:	<p>családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás</p>	
Tevékenységek	<p>Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon</p> <p>Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása</p> <p>Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása</p> <p>Találkozás, ismerkedés népi mesterségek művelőivel</p> <p>Részvétel népi mesterségekhez kapcsolódó tevékenységekben</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket; digitális forrásokat is használ;</p>	<p>megérti a rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, közös feldolgozásában;</p> <p>ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október</p>

	<p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p> <p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;</p> <p>ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát;</p> <p>megéli a közösséghez tartozás élményét;</p> <p>megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit.</p>	<p>23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösödés); megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;</p> <p>részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;</p> <p>részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;</p> <p>megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;</p> <p>részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;</p> <p>megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;</p> <p>jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;</p> <p>ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.</p>
--	---	---

<p style="text-align: center;">Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok (20 óra)</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.</p> <p>A tematika értékközvetítésre, önazonosságtudat kialakítására, valamint az élő és az élettelen világhoz való emberi viszonyulási rendszerre és képességfejlesztésre épül.</p>
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértés fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése</p> <p>A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken</p> <p>Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)</p> <p>Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről</p> <p>Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint</p> <p>Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolatterkép)</p>

	<p>Lényegkiemelés képessége Szövegben való tájékozódás fejlesztése Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Verbális memória fejlesztése Belső képalkotás Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával Tanulás tanulása</p>	
Fogalmak:	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés	
Tevékenységek	Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása Részvétel természetvédelmi projektben - Múzeumlátogatás	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>elismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket; digitális forrásokat is használ; egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; feladatvégzés során társaival együttműködik.</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja; röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat; információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt. megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat; néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;</p>

<p>Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok (10 óra)</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.</p>

	A tematika érték közvetítésre, olvasási, tanulási motívumok és képességek fejlesztésére épül.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Irodalmi műveltség alapozása</p> <p>Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Bemutató olvasás követése</p> <p>Olvasásra nevelés</p> <p>Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése</p> <p>Kreatív befogadás</p> <p>Kreatív írás</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás</p> <p>Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.</p> <p>Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása</p> <p>Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény</p> <p>Kérdésfeltevés</p>	
Fogalmak:	regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció	
Tevékenységek	<p>Könyvtárlátogatás</p> <p>Színház, bábszínház látogatása</p> <p>Részvétel olvasmánnyal kapcsolatos prezentáció készítésében</p> <p>Közös olvasmány dramatikus feldolgozása</p> <p>Közös olvasmányt feldolgozó film megtekintése</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;</p> <p>felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;</p> <p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését;</p>	<p>ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően választott irodalmi alkotást ismer meg;</p> <p>részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;</p> <p>élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;</p>

	<p>megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;</p> <p>nyitott az irodalmi művek befogadására; értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;</p> <p>verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;</p> <p>röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;</p> <p>mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;</p> <p>saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.</p> <p>részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;</p> <p>részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;</p> <p>az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;</p> <p>alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;</p> <p>az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.</p>	<p>olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;</p> <p>megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;</p> <p>részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;</p> <p>különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;</p> <p>a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;</p> <p>azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;</p> <p>az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;</p> <p>megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;</p> <p>képzeteletét a megértés érdekében mozgósítja;</p> <p>megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;</p> <p>mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;</p> <p>részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;</p> <p>önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát</p> <p>megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.</p>
--	---	--

Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás (10 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy értékközvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése</p> <p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Vizuális memória fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</p> <p>Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak</p> <p>20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</p>	
Fogalmak:	<p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>feladatok megoldása során társaival együttműködik;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p> <p>kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</p> <p>a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</p> <p>a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja.</p>	<p>biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;</p> <p>Megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;</p> <p>a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.</p>

Témakör:		
A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)		
(15 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy érték közvetítésre és képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az írásképek rendezettségének, esztétikumának értékékként való elfogadása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Mondatok és összekapcsolásuk</p> <p>Történetalkotás szóban</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>Íráskészség fejlesztése</p> <p>Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése</p> <p>Anyaggyűjtés módjai</p> <p>Szó- és kifejezőkészlet gyűjtése;</p> <p>Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése</p> <p>Szerkezeti egységek elkülönítése</p> <p>Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése</p> <p>Szövegalkotás főbb lépései</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p>	
Fogalmak:	<p>mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol;</p> <p>a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza;</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír;</p> <p>törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre;</p>	<p>felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;</p> <p>azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;</p> <p>megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;</p> <p>tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.</p>

	<p>gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza;</p> <p>egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;</p> <p>a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus szituációs játékok megalkotásába.</p>	
--	---	--

<p>Témakör:</p> <p>A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)</p> <p>(15 óra)</p>		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>Az önkifejezés iránti igény erősítése, különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása.</p> <p>A képzelet, az önkifejezés aktivizálása különböző szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének továbbfejlesztésével.</p> <p>Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Ösztönös nyelvhasználat formálása</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás képessége</p> <p>Helyesírási készség differenciált fejlesztése</p> <p>20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása</p>	
Fogalmak:	<p>betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű</p>	
Tavékenységek	<p>Részvétel osztályújság, napló, iskolaújság készítésében hagyományos és digitális formában</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<p>érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;</p> <p>egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</p> <p>írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p>	<p>a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;</p> <p>szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés alapján.</p>

	<p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;</p>	
--	---	--

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés (8 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.</p>	
Fogalmak:	<p>hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótó, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés</p>	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja.</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;</p> <p>önállóan felismeri és elkülöníti az ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.</p>

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok (8 óra)	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése.</p> <p>A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmaztatása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p> <p>Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése.</p> <p>Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.</p>

Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése</p> <p>Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása</p> <p>Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése</p> <p>Hangalak – jelentés</p> <p>Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak</p> <p>Szólások, közmondások, szóláshasonlatok</p> <p>Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok</p> <p>Szó szerinti és átvitt jelentés</p> <p>Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete</p>	
Fogalmak:	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban.	felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve (12 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Helyesírási készség differenciált fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</p> <p>Együttműködési képesség</p> <p>Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve</p> <p>Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása</p> <p>Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása</p> <p>Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek)</p>	
Fogalmak:	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;	felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat

	<p>szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p> <p>felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;</p>	<p>megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;</p> <p>felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;</p> <p>ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</p> <p>a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;</p> <p>a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.</p>
--	--	---

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak (6 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik.</p> <p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<p>Helyesírási készség differenciált fejlesztése</p> <p>Aktív szókinccs fejlesztése</p> <p>Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer</p> <p>A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja</p> <p>Együttműködési képesség</p>	
Fogalmak:	<p>ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótó, todalék, tulajdonságot kifejező szó</p>	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;</p> <p>szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;</p>	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;</p> <p>ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.</p>

	a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; feladatok megoldása során társaival együttműködik	
--	--	--

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak (8 óra)		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja Együttműködési képesség	
Fogalmak:	különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; feladatok megoldása során társaival együttműködik.	felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;

Témakör: Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben (16 óra)					
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	A témakör sajátossága, hogy többnyire képességfejlesztésre épül. Az óraszám nem feltétlenül egymást követő tanítási órákra vonatkozik. A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.				
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja Együttműködési képesség				
Fogalmak:	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, cselekvést, történet, létezés jelentő szó				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th style="width: 50%;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p> </td> <td> <p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</p> <p>megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</p> <p>helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;</p> <p>felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történetet kifejező szavakat.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p>	<p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</p> <p>megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</p> <p>helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;</p> <p>felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történetet kifejező szavakat.</p>
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<p>az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján;</p> <p>megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókincset;</p> <p>írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja;</p> <p>feladatok megoldása során társaival együttműködik.</p>	<p>hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;</p> <p>a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;</p> <p>kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;</p> <p>megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;</p> <p>helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;</p> <p>felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történetet kifejező szavakat.</p>				

2. Matematika

2.1. Általános tájékoztató

Az iskolai matematikatanítás **célja**, hogy hiteles képet nyújtson a matematikáról, mint tudásrendszerről, és mint sajátos emberi megismerési, gondolkodási, szellemi tevékenységről. A matematika tanulása érzelmi és motivációs vonatkozásokban is formálja, gazdagítja a személyiséget, fejleszti az önálló rendszerezett gondolkodást, és alkalmazásra képes tudást hoz létre. A matematikai gondolkodás fejlesztése segíti a gondolkodás általános kultúrájának kiteljesedését.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoportot érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

A kommunikációs kompetenciák: A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégzünk, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt

érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejből és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját, ezért alsó tagozaton nem szerepelnek megtanulandó matematikai definíciók a tananyagban. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolatívá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyénenként eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozaton. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól, de a meghatározását nem.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percen belül. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több

témakört is érinthet. A javasolt minimális óraszám tehát nem jelenti azt, hogy a témakört egymás utáni órákon kell feldolgozni, és azt sem, hogy az adott óraszám alatt egy-egy témakör lezárásra kerül. Az egyes témaköröknél megjelenő javasolt minimális óraszám inkább csak a tananyagelosztás időbeli arányaira igyekszik rámutatni, ugyanakkor nem jelöli ki az egyes témakörök fontossági sorrendjét. Azonban azoknál a témaköröknél, ahol kifejezetten fontosnak tartottuk, hogy minden órának részét képezzék, ott a javasolt óraszám mellett külön is feltüntettük: „A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!”

Az értékelés elvei és eszközei

A tanév során az értékelés alapja a tanulók állandó megfigyelése. A **folyamatos, fejlesztő célzatú szóbeli értékelés** visszajelzést ad a tanuló számára munkájának eredményességéről, rendszeres tanulásra ösztönöz.

A **tanév eleji diagnosztikus felmérés** segíti a tanítót a tanulók előzetes ismereteinek feltérképezésében, útmutatást ad a tanulócsoportha szabott tanítási módszerek, eljárások kiválasztásában.

Témákat lezáró írásbeli felmérések tájékoztatják a tanítót, a tanulót és a szülőt a tanuló teljesítményéről a helyi tantervben rögzített követelményekhez viszonyítva.

A **tanév végi felmérés** megmutatja az adott évfolyamon elsajátított ismeretek mennyiségét és minőségét.

Az értékelés kiemelt szempontjai:

- a tanulók önmagukhoz mért fejlődése,
- az alapvető készségek, képességek fejlettségi szintje,
- tárgyi tevékenységben való jártasság,
- tanult műveletek értelmezése,
- a tanult számolási eljárások ismerete és alkalmazása.

A tankönyvválasztás szempontjai

- A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
 - a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
 - a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra a tanév (ek) során;
 - a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;
 - segítse a helyes tanulási szokások, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását;
 - biztosítson lehetőséget a mennyiségi és minőségi differenciálásra egyaránt;

- változatos feladatokon keresztül szemléltesse a matematika szerepét a mindennapi életben;
- alakítsa ki az önellenőrzés igényét;
- ábraanyaga, betűmérete igazodjon az életkori sajátosságokhoz;
- felépítése (témák, feladattípusok) logikus, könnyen követhető legyen;
- feladatrendszere változatos legyen tartalom, típus, nehézségi fok és funkció tekintetében.
- A tankönyv önmagában kiszolgálja az adott tantárgy helyi tantervébe foglaltak tanítását.

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal és egyéb kiegészítő oktatási segédletekkel;
- amelyekhez biztosított a lehetőség olyan digitális hozzáférésre, amely segíti a diákok otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal

A heti 4 óránál magasabb óraszám esetén az évi 36 többletórát a Logikus gondolkodás fejlesztése táblás játékokkal c. tematikai egységre fordítjuk.

1–2. évfolyam

Az 1. osztály első félévét a matematikatanulás területén is előkészítő időszaknak tekintjük. Így biztosítható az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, így adódik lehetőség a más-más óvodából érkező tanulók alapos megfigyelésére, képességeik feltérképezésére. Az előkészítő szakasz megnyújtásával lehetőség nyílik a pszichikus és kognitív funkciók fejlesztésére, megerősítésére, ami által a hátrányokkal induló tanulók is sikeresen felzárkózhatnak.

A képességek fejlesztése, a fogalmak érlelődése hosszú folyamat, amihez gazdag és változatos tapasztalatokra van szüksége minden tanulónak. Ez azt jelenti, hogy tervezéskor egységes szemlélettel kell tekinteni az összes tanulási területre. Egyéni tempóban, sokféle érzékelésre támaszkodva, mozgásokkal és manuálisan összekapcsolható tevékenységekkel indulnak el a tanulók az ismeretszerzés útján.

A matematikai fejlesztés szoros kapcsolatban áll a zenei, művészeti, technológiai és mozgásos fejlesztéssel.

Az előkészítő időszak félévében is megjelenhetnek jelek és egyedi számok, számjelek, elkezdődhet a szám- és műveletfogalom előkészítése összehasonlításokkal, meg- és leszámlálásokkal, mondókázásokkal, változások megfigyelésével. A tanulók érettségéhez, képességeihez igazodó differenciált tanítási, értékelési módszerek megválasztásával valósul meg a tervezés, melyben a

differenciált fejlesztés, a többség mellett a lemaradók és a tehetségesebbek gondozása egyaránt teret kap. A differenciálás egyik lehetséges módja a digitális eszközökön való játék és feladatmegoldás vagy a hosszabb ideig biztosított eszközhasználat.

Első osztályban az óvodából érkező gyermekek könnyebb, fokozatosabb beilleszkedését segíti a 45 perces órák, az előre megírt tanmenetek rugalmas kezelése, a tanulók igényeinek, fejlődési tempójának megfelelően alakított és alakítható napirend. A tanítók rövidebb időintervallumonként váltanak a különböző jellegű tevékenységek között, ami a tanulók figyelmének hatékonyabb kihasználását is lehetővé teszi.

A további teendőket, még a második osztály végére előirányzott tanulási eredmények elérésének útját és megvalósítását is, a cselekedtetés módszere vezérli. A kisgyerek a konkrét tárgyi tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján alakít ki belső reprezentációkat. A tevékenységekben szereplő tárgyi valóság képezi az absztrakt fogalmak tartalmát, és az ott átélt kapcsolatok alapozzák meg a fogalmak rendszerét. A saját testi mozgások, a hétköznapi életben előforduló tárgyak, dolgok és a már régóta rendelkezésre álló matematikai eszközök (például: logikai készlet, színes rudak) felhasználása megfelelő támaszt nyújtanak a cselekvő tapasztalatra épülő tanítás-tanulás megvalósításában.

Ebben az időszakban történik meg minden témakör alapozása. Fontos, hogy ezek az alapok nagyon szilárdak legyenek, ezért a fő hangsúly a megértésen, fejlesztésen van, nem pedig a számonkérésen. Nem baj, ha még lassúbb a számolás, ha a tanuló még nem ismeri fel az összefüggéseket, segítő jelenlétével a tanító biztosítani tudja az előrehaladást. A fejből számolás egyes lépéseinek megértéséhez alkalmazott eszközök használatát.

2.2.Első évfolyam

Matematika

Heti óraszám: 4 + 1 óra

Éves óraszám: 144 + 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek Halmazok alkotása, vizsgálata Matematikai logika, problémamegoldás Kombinatorika, gráfok, rendszerezés, rendszerképzés	24 óra
2.	Számelmélet, algebra Szám és valóság kapcsolata Számlálás, becslés, Számok tulajdonságai Számok helyi értékes alakjai Alapműveletek értelmezése, tulajdonságaik Szóbeli számolási eljárások Szöveges feladatok	72 óra
3.	Függvények, az analízis elemei Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek Számok rendezése	15 óra
4.	Geometria, mérések Mérőeszközök használata, mérési módszerek Alkotás térben és síkon Alakzatok geometriai tulajdonságai Transzformációk Tájékozódás térben és síkon Adatok megfigyelése	30 óra
5.	Statisztika, valószínűség Valószínűségi gondolkodás	3 óra
Összesen		144 óra
6.	Logikus gondolkodás fejlesztése táblás játékokkal	36 óra

1.Gondolkodási módszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű matematikai szakkifejezések, jelölések megismertetése. – Az összehasonlítás képességének fejlesztése. – Tárgyak, személyek, dolgok jellemzése egy-két tulajdonsággal. – Halmazszemlélet megalapozása. – Gondolatok, megfigyelések többféle módon történő kifejezése. 	
Előzetes tudás	<p>Tárgyak, személyek, dolgok csoportosítása. Irányok (lent, fent, jobbra, balra) ismerete.</p> <p>Egyszerű utasítások megértése, annak megfelelő tevékenység.</p> <p>A feladat gondolati úton való megoldásának képessége (helykeresés, párválasztás, eszközválasztás). Tevékenységekben (rajzaiban) újszerű ötletek, kreativitás, fantázia megjelenése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tárgyak, személyek, dolgok összehasonlítása, válogatása, rendezése, csoportosítása, halmazok képzése közös tulajdonságok alapján.	Összességek alkotása adott feltétel szerint, halmazalkotás. Személyekkel vagy tárgyakkal kapcsolatos jellemzők azonosítása, összegyűjtése, csoportosítása pl. interaktív tábla segítségével. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> tárgyak, élőlények összehasonlítása, csoportosítása különböző tulajdonságok alapján, pl. előhely, táplálkozási mód stb.
Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanannyi szavak értő ismerete, használata. Egyszerű matematikai szakkifejezések és jelölések bevezetése a fogalmak megnevezésére.	Relációszókincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Jelrendszer ismerete és használata (=, <, >). Lehetőség szerint számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> természeti jelenségekről tett igaz-hamis állítások.
Halmazok számossága. Halmazok összehasonlítása. Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb elemet tartalmaz. Csoportosítások.	Igaz – hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Mennyiségi kapcsolatok felfedezése, a változások követése. Tantárgyi oktató- és ismeretterjesztő programok futtatása. Interaktív tábla	<i>Testnevelés és sport:</i> párok, csoportok alakítása. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szavak csoportosítása szótagszám szerint.

2.Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Számlálás, számolási készség fejlesztése. – A tartós figyelem fejlesztése. – Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése. – Az összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának kialakítása, elmélyítése és a műveletek elvégzése az adott számkörben. – A matematikai szaknyelv életkornak megfelelő használata. – Elnevezések, jelölések használata, számolási eljárások alkalmazása.
---	--

Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. Tárgysorozatok, számsorozatok alkotása.	Finommotoros koordinációk: apró tárgyak (pl. pálcika, korong, termékek, logikai lapok) rakosgatása. Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetekben megoldás keresése, megoldása.	<i>Testnevelés és sport:</i> sorban állás különböző szempontok szerint.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Több, kevesebb, ugyanannyi, kisebb, nagyobb, egyenlő, tulajdonság, azonos, különböző, logikai "nem", igaz-hamis	
Előzetes tudás	Számolás szóban egyesével 10-ig. Személyek, dolgok számlálása tízig. Számok mutatása ujjakkal. Elemi mennyiségi ismeretek: mennyiségek megkülönböztetése (nagyobb, kisebb, több, kevesebb, semmi). Párba rendeződés képessége (kettesével sorakozás), párok összeválogatása (cipők, kesztyűk).	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számolás 20-as számkörben. Számfogalom kialakítása 20-as számkörben. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Számok nevének sorolása növekvő és csökkenő sorrendben.	Számlálás, számolási készség fejlesztése. A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való alakítása. Interaktív tábla Számok közötti összefüggések felismerése, a műveletek értelmezése tárgyi tevékenységgel és szöveg alapján. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével.	<i>Környezetismeret:</i> tapasztalatszerzés a közvetlen és tágabb környezetben, tárgyak megfigyelése, számlálása. <i>Ének-zene:</i> ritmus, taps.

	Analógiás gondolkodás alapozása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesékben előforduló számok. <i>Testnevelés és sport:</i> lépések, mozgások számlálása.
Számok írása, olvasása 20-ig. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.	Egyedi tapasztalatok értelmezése (pl. ujjszámolás). Számjelek használata. Jelek szerepe, írása, használata és értelmezése. Interaktív tábla A számok számjegyekkel történő helyes leírásának fejlesztése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> betűelemek írása.
Számok becstől és valóságos helye a számegeyenesen (egy, tízes) számszomszédok. Számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok egymástól való távolsága a számegeyenesen.	Mennyiségek megfigyelése, összehasonlítása. A mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal, relációjellel. A tájékozódást segítő viszonyok megismerése: között, mellett. Tájékozódás a tanuló saját testéhez képest (bal, jobb). Tájékozódás lehetőleg interaktív program használatával is. Interaktív tábla	<i>Testnevelés és sport:</i> tanuló elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva. <i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás a síkon ábrázolt térben.
Számok tulajdonságai: páros, páratlan.	Tulajdonságok felismerése, megfogalmazása. Számok halmazokba sorolása. Lehetőleg tantárgyi oktatóprogram használata páratlan-páros tulajdonság megértéséhez. Interaktív tábla	
Számok összeg- és különbségalakja.	Számok összeg- és különbségalakjának előállítás, leolvasása kirakással, rajzzal. Megfigyelés, rendszerezés, általánosítás. Igaz és hamis állítások megfogalmazása.	
Darabszám, sorszám, és mérőszám fogalmának megkülönböztetése. Halmazok számosságának megállapításával a természetes szám fogalmának kialakítása.	Darabszám, sorszám és mérőszám szavak értő ismerete és használata.	Környezetismeret: természeti tárgyak megfigyelése, számlálása.

<p>Az összeadás, kivonás értelmezései tevékenységekkel a 20-as számkörben.</p> <p>Az összeadás és a kivonás kapcsolata.</p> <p>Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.</p>	<p>Műveletfogalom alapozása, összeadás, kivonás értelmezése többféle módon.</p> <p>Rajzról, képről, összeadás kivonás írása; művelet megjelenítése képpel, kirakással.</p> <p>Műveletek tárgyi megjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata. Interaktív tábla</p> <p>Fejben történő számolási képesség fejlesztése.</p> <p>A megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenységeken keresztül.</p> <p>Összeadás, kivonás hiányzó értékeinek meghatározása (pótlás).</p> <p>Műveletek megfogalmazása, értelmezése.</p> <p>Tantárgyi fejlesztőprogram használata.</p> <p>Interaktív tábla</p>	
<p>Szöveges feladat értelmezése, megoldása.</p> <p>Megoldás próbálgatással, következtetéssel.</p> <p>Ellenőrzés. Szöveges válaszadás.</p> <p>Tevékenységről, képről, számfeladatról szöveges feladat alkotása, leírása a matematika nyelvén.</p>	<p>Mondott, illetve olvasott szöveg értelmezése, eljátszása, megjelenítése rajz segítségével, adatok, összefüggések kiemelése, leírása számokkal.</p> <p>Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban. Interaktív tábla</p> <p>Lényegkiemelő és probléma-megoldó képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges feladatok megfogalmazásával.</p>	<p>Vizuális kultúra: hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: az olvasott, írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.</p>
<p>Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Összeg, különbség, számegyenes, művelet, páros, páratlan, egy- és kétjegyű számok, darabszám, sorszám, tőszám, felcserélhetőség, számlálás, becslés, egyes-tízes számszomszéd, adat, szöveges feladat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz</p>	

3. Függvények, az analízis elemei		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Számok, mennyiségek közötti viszonyokra vonatkozóan egyszerű megállapítások megfogalmazása. – Változások észrevétele, megfigyelése, indoklása. 	
Előzetes tudás	<p>Tárgyak sorba rendezésének képessége (szín-, méret-, forma szerint).</p> <p>Előrajzolás után díszítő sor rajzolása, a minták váltakozásával.</p> <p>Az idő múlásának megfigyelése, periódikusan ismétlődő események a napi tevékenységekben.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A sorozat fogalmának kialakítása.</p> <p>Tárgy-, jel- és számsorozatok szabályának felismerése.</p> <p>Növekvő és csökkenő sorozatok.</p>	<p>Az összefüggéseket felismerő és a rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével.</p> <p>Megkezdett sorozatok folytatása adott szabály szerint. Interaktív tábla</p>	<p>Ének-zene: periodikusság zenei motívumokban.</p>
<p>Összefüggések, szabályok.</p> <p>Számok mennyiségek közti kapcsolatok és jelölésük nyíllal.</p> <p>Számok táblázatba rendezése.</p> <p>Számpárok közötti kapcsolatok.</p>	<p>Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése.</p> <p>Szabályjátékok alkotása.</p> <p>Kreativitást fejlesztő feladatsorok megoldása.</p> <p>Interaktív tábla</p> <p>Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, szabály, kapcsolat, adatok, diagramok.</p>	

4. Geometria, mérések	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség, tartós figyelem fejlesztése. – Feladattudat és feladattartás fejlesztése. – Térsejtellet kialakításának alapozása. – Finommotorikus mozgás fejlesztése. – Pontosság, tervszerűség, kitartás a munkában. – Helyes és biztonságos eszközkezelés. – A környezet megismerésének igénye.

	<ul style="list-style-type: none"> – Mennyiségfogalmak kialakítása a 20-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel. – Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben. – Irányok megismerése, alkalmazása. 	
Előzetes tudás	Formák között különbség felismerése (kerek, szögletes). Az azonos formák közül az eltérők kiválogatásának képessége. Adott formák összekapcsolása tárgyakkal. Térbeli tájékozódás a testsémáknak megfelelően.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az egyenes és görbe vonal megismerése.	Tudatos megfigyelés. Egyenes rajzolása vonalzóval. Objektumok alkotása szabadon.	<i>Környezetismeret:</i> közvetlen környezet megfigyelése a testek formája szerint (egyenes és görbe vonalak keresése).
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása.	A számítógép kezelése segítséggel. Interaktív tábla	
Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról. Képnézegető programok alkalmazása.	A megfigyelések megfogalmazása az alakzatok formájára vonatkozóan. Alakzatok másolása, összehasonlítása, annak eldöntése, hogy a létrehozott alakzat rendelkezik-e a kiválasztott tulajdonsággal. A geometriai alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, készítése. Interaktív tábla	Vizuális kultúra: Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése. Kompozíció alkotása geometriai alakzatokból.(mozaikkép)
Tengelyesen tükrös alakzat előállítása hajtogatással, nyírással, megfigyelése tükör segítségével. A tapasztalatok megfogalmazása. Képnézegető programok alkalmazása.	A tükrös alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, jellemzése. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> alakzatok formájának megfigyelése a környezetünkben.
Sík- és térbeli alakzatok megfigyelése, szétválogatása, megkülönböztetése.	Síkidom és test különbségének megfigyelése. Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással.	Vizuális kultúra; <i>környezetismeret:</i> tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.

	Testek építése testekből másolással, vagy szóbeli utasítás alapján.	
	Síkidomok rajzolása szabadon és szavakban megadott feltétel szerint. Összehasonlítás. Fejlesztőprogram használata formafelismeréshez, azonosításhoz, megkülönböztetéshez. Interaktív tábla	Technika, életvitel és gyakorlat: vonalzó használata.
	Testek építése szabadon és adott feltételek szerint, tulajdonságaik megfigyelése. A tér- és síkbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével. Szemponttartás. Kreativitás fejlesztése.	Technika, életvitel és gyakorlat: testek építése.
Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.	Mozgási memória fejlesztése nagytesti mozgással, mozgássor megismétlése. Térbeli tájékozódás fejlesztése. Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	Környezetismeret: az osztályterem elhelyezkedése az iskolában, az iskola elhelyezkedése a településen. Testnevelés és sport: térbeli tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.
Összehasonlítások a gyakorlatban: (rövidebb-hosszabb, magasabb-alacsonyabb).	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Együttműködő képesség fejlesztése (pl. tanulók magasságának összemérése).	Környezetismeret: közvetlen környezetünk mérhető tulajdonságai.
Mérőszám és mértékegység Mérések alkalmi és szabvány egységekkel: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő. Szabvány mértékegységek megismerése: m, kg, l, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek becslése.	Azonos mennyiségek mérése különböző mértékegységekkel. Mérőeszközök használata gyakorlati mérésekre. A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján. Mennyiségek közötti összefüggések megfigyeltetése tevékenykedtetéssel.	Testnevelés és sport; ének-zene: időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel. Környezetismeret: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő és mértékegységeik.

A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	Írányított keresés ma már nem használatos mértékegységekről.	
Mérőszám és mértékegység viszonya.	Mennyiségek közötti összefüggések megfigyelése. Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik alapján (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: mérések a mindennapokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenes és görbe vonal, szimmetria, mértékegység, mérőszám, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, mérőeszköz, síkidom, test, becslés, irányok. Téglalap, négyzet, háromszög, négyszög, test, síkbeli alakzat, tükörkép	

5. Statisztika, valószínűség		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Közös munka (páros- és csoportmunka) vállalása. – Együttműködés, egymásra figyelés. – A világ megismerésének igénye. – Önismeret: pontosság, tervszerűség, monotonitás tűrése. 	
Előzetes tudás	Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi megfigyelések, játékok, kísérletek.	A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével. Sejtések megfogalmazása, divergens gondolkodás. Interaktív tábla	
Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.	Tudatos megfigyelés. A gondolkodás és a nyelv összefonódása. Interaktív tábla	

Események, ismétlődések játékos tevékenység során.	Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése. Interaktív tábla	
A lehetetlen fogalmának tapasztalati előkészítése.	Adatgyűjtés célirányos megválasztásával a környezettudatos gondolkodás fejlesztése.	
Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről, mért vagy számlált adatok lejegyzése táblázatba.	Szokások kialakítása az adatok lejegyzésére. Adatokról megállapítások megfogalmazása: egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb adat kiválasztása. Adatgyűjtés elektronikus információforrások segítségével. Információforrások, adattárak használata. Interaktív tábla	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Véletlen, biztos, lehetséges, de nem biztos, lehetetlen, táblázat, adat, tipp	

2.3.Második évfolyam

Matematika

Heti óraszám: 4 + 1 óra

Éves óraszám: 144 + 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	<p>Gondolkodási módszerek Halmazok alkotása, vizsgálata Matematikai logika, problémamegoldás Kombinatorika, gráfok, rendszerezés, rendszerképzés Állítások</p>	24 óra
2.	<p>Számelmélet, algebra Szám és valóság kapcsolata Számolás, becslés Számok tulajdonságai Számok helyi értékes alakjai Alapműveletek értelmezése, tulajdonságaik Szóbeli számolási eljárások Fejben számolás Szöveges feladatok</p>	72 óra
3.	<p>Függvények, az analízis elemei Témakörök: Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek Számok rendezése</p>	14 óra
4.	<p>Geometria, mérések Mérőeszközök használata, mérési módszerek Alkotás térben és síkon Alakzatok geometriai tulajdonságai Transzformációk, tájékozódás térben és síkon</p>	31 óra
5.	<p>Statisztika, valószínűség Valószínűségi gondolkodás</p>	3 óra
Összesen		144 óra

4+

6.	Logikus gondolkodás fejlesztése táblás játékokkal	36 óra
----	---	--------

Gondolkodási módszerek

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű matematikai szakkifejezések, jelölések megismertetése. – Az összehasonlítás képességének fejlesztése. – Tárgyak, személyek, dolgok jellemzése egy-két tulajdonsággal. – Halmazszemlélet megalapozása. – Gondolatok, megfigyelések többféle módon történő kifejezése. 	
Előzetes tudás	<p>Halmazalkotás feltétel szerint. Összehasonlítás, megkülönböztetés. Relációszőkincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Igaz, hamis állítások megfogalmazása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tárgyak, személyek, dolgok számok összehasonlítása, válogatása, rendezése, csoportosítása, halmazok képzése közös tulajdonságok alapján.</p>	<p>Összességek alkotása adott feltétel szerint, halmazalkotás.</p> <p>Személyekkel vagy tárgyakkal, számokkal kapcsolatos jellemzők azonosítása, összegyűjtése, csoportosítása pl. interaktív tábla segítségével.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> tárgyak, élőlények összehasonlítása, csoportosítása különböző tulajdonságok alapján, pl. élőhely, táplálkozási mód stb.</p>
<p>Állítások igazságtartalmának eldöntése.</p> <p>Több, kevesebb, ugyanannyi szavak értő ismerete, használata.</p> <p>Egyszerű matematikai szakkifejezések és jelölések a fogalmak megnevezésére.</p>	<p>Relációszőkincs: kisebb, nagyobb, egyenlő.</p> <p>Jelrendszer ismerete és használata (=, <, >).</p> <p>Lehetőség szerint számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> természeti jelenségekről tett igaz-hamis állítások.</p>
<p>Halmazok számossága.</p> <p>Halmazok összehasonlítása.</p> <p>Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb, hányszor annyi elemet tartalmaz.</p> <p>Csoportosítások.</p>	<p>Igaz, hamis állítások megfogalmazása.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.</p> <p>Tantárgyi oktató- és ismeretterjesztő programok futtatása. Interaktív tábla</p> <hr/> <p>Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> párok, csoportok alakítása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szavak csoportosítása szótagszám szerint.</p>

	problémahelyzetekben megoldás keresése, megoldása	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Több, kevesebb, ugyanannyi, kisebb, nagyobb, egyenlő, tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”, igaz-hamis	

Számelmélet, algebra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Számlálás, számolási készség fejlesztése. – A tartós figyelem fejlesztése. – Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése. – Az összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának elmélyítése és a műveletek elvégzése az adott számkörben. – A matematikai szaknyelv életkornak megfelelő használata. – Elnevezések, jelölések használata, számolási eljárások alkalmazása.
Előzetes tudás	<p>Számok írása, olvasása, számlálás 20-ig. Darabszám, sorszám és mérőszám ismerete. Növekvő és csökkenő sor alkotása 20-as számkörben. Számok összeg és különbségalakja 20-as számkörben. Összeadás és kivonás értelmezése többféle módon. Pótlás 20-as számkörben. Egyszerű szöveges feladatok megoldása próbálgatással, következtetéssel.</p>

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Számfogalom kialakítása 100-as számkörben. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Számok nevének sorolása növekvő és csökkenő sorrendben.</p>	<p>Számlálás, számolási készség fejlesztése.</p> <p>A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való alakítása.</p> <p>Számok közötti összefüggések felismerése, a műveletek értelmezése tárgyi tevékenységgel és szöveg alapján.</p> <p>Fejben történő számolási képesség fejlesztése.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> tapasztalatszerzés a közvetlen és tágabb környezetben, tárgyak megfigyelése, számlálása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, taps.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesékben előforduló számok.</p>

	Tárgyak megszámlálása egyesével, kettésével. Analogiás gondolkodás.	<i>Testnevelés és sport:</i> lépések, mozgások számlálása.
Számok írása, olvasása 100-ig. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.	Egyedi tapasztalatok értelmezése (pl. ujjszámolás). Számjelek használata. Jelek szerepe, írása, használata és értelmezése. A számok számjegyekkel történő helyes leírásának fejlesztése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> betűelemek írása.
Számok becslést és valóságos helyét a számegetyenesen (egyes, tízes) számszomszédok. Számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok egymástól való távolsága a számegetyenesen.	Mennyiségek megfigyelése, összehasonlítása. A mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal, relációjellel. Tájékozódás lehetőleg interaktív program használatával is. Interaktív tábla	<i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás a síkon ábrázolt térben.
Számok összeg- és különbségalakja.	Számok összeg- és különbségalakjának előállítás, leolvasása kirakással, rajzzal. Megfigyelés, rendszerezés, általánosítás. Igaz és hamis állítások megfogalmazása.	
Darabszám, sorszám, és mérőszám fogalmának megkülönböztetése 100-as számkörben. Számok tulajdonságai: páros, páratlan.	Darabszám, sorszám és mérőszám szavak értő ismerete és használata. Tulajdonságok felismerése, megfogalmazása. Számok halmazokba sorolása. Lehetőleg tantárgyi oktatóprogram használata páratlan-páros tulajdonság megértéséhez. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> természeti tárgyak megfigyelése, számlálása.
A római számok írása, olvasása I, V, X jelekkel. A római számok története.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i>

		<p>könyvekben a fejezetszám kiolvasása.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>eligazodás a hónapok között.</p>
<p>Összeadás, kivonás fogalmának mélyítése.</p> <p>Összeadandók, tagok, összeg.</p> <p>Kisebbitendő, kivonandó, különbség. Az összeadás és a kivonás kapcsolata.</p> <p>Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.</p>	<p>Műveletfogalom alakítása, összeadás, kivonás értelmezése többféle módon.</p> <p>Műveletek tárgyi megjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata.</p> <p>A megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenységeken keresztül.</p> <p>Összeadás, kivonás hiányzó értékeinek meghatározása (pótlás).</p> <p>A műveletek elvégzése több tag esetén is.</p> <p>Tantárgyi fejlesztőprogram használata. Interaktív tábla</p>	
<p>Szorzás, osztás fejben és írásban. A szorzás értelmezése ismételt összeadással.</p> <p>Szorzóteényezők, szorzat.</p> <p>Szorzó tábla megismerése 100-as számkörben.</p> <p>Osztás 100-as számkörben. Bennfoglaló táblák.</p> <p>Osztandó, osztó, hányados, maradék.</p> <p>Maradékos osztás a maradék jelölésével.</p> <p>A szorzás és az osztás kapcsolata.</p>	<p>Az összeadás és a szorzás kapcsolatának felismerése.</p> <p>Számolási készség fejlesztése.</p> <p>Algoritmusok követése az egyesekkel és tízesekkel végzett műveletek körében.</p> <p>Fejlesztőprogram használata a műveletek helyességének ellenőrzésére. Interaktív tábla</p>	
<p>Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége.</p> <p>A zárójel használata.</p> <p>A műveletek sorrendje.</p>	<p>Kreativitás, önállóság fejlesztése a műveletek végzésében.</p>	

<p>Szöveges feladat értelmezése, megoldása.</p> <p>Megoldás próbálgatással, következtetéssel.</p> <p>Ellenőrzés. Szöveges válaszadás.</p> <p>Tevékenységről, képről, számfeladatról szöveges feladat alkotása, leírása a matematika nyelvén.</p>	<p>Mondott, illetve olvasott szöveg értelmezése, eljátszása, megjelenítése rajz segítségével, adatok, összefüggések kiemelése, leírása számokkal. Interaktív tábla</p> <p>Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban.</p> <p>Lényegkiemelő és probléma-megoldó képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges feladatok megfogalmazásával.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> hallott, látott, elképzelt történetek-vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az-olvasott, írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.</p>
<p>Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Összeg, összeadandó, tag, különbség, kissebbítendő, kivonandó, szorzat, tényező, osztandó, osztó, hányados, maradék, számegyenes, művelet.</p> <p>Zárójel, páros, páratlan, egy- és kétjegyű számok, darabszám, sorszám, tőszám, felcserélhetőség, szorzótábla, bennfoglaló tábla, bennfoglalás, egyenlő részekre osztás, többszörös, szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szövegesválasz, számlálás, becslés, csoportosítás, beváltás, egyes és tízes számszomszéd, bontott alak, kerek tízes.</p>	

Függvények, az analízis elemei		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Számok, mennyiségek közötti viszonyokra vonatkozóan egyszerű megállapítások megfogalmazása. Változások észrevétele, megfigyelése, indoklása.	
Előzetes tudás	Sorozatképzés tárgyából, alakzatokból, számokból. Számsorozat folytatása megadott összefüggés alapján. Egyszerű összefüggések felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A sorozat fogalma. Számsorozatok szabályának felismerése. Növekvő és csökkenő sorozatok.	Az összefüggéseket felismerő és a rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével. Megkezdett sorozatok folytatása adott szabály szerint.	<i>Ének-zene:</i> periodikusság zenei motívumokban.
Összefüggések, szabályok. Számok mennyiségek közti kapcsolatok és jelölésük nyíllal. Számok táblázatba rendezése. Számpárok közötti kapcsolatok.	Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése. Szabályjátékok alkotása. Kreativitást fejlesztő feladatsorok megoldása. Interaktív tábla Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő. Szabály, kapcsolat.	

Geometria, mérések		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség, tartós figyelem fejlesztése. – Feladattudat és feladattartás fejlesztése. – Térszemlélet kialakításának alapozása. – Finommotorikus mozgás fejlesztése. – Pontosság, tervszerűség, kitartás a munkában. – Helyes és biztonságos eszközkezelés. – A környezet megismerésének igénye. – Mennyiségfogalmak kialakítása a 100-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel. – Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben. 	
Előzetes tudás	<p>Egyenes rajzolása vonalzóval. Alakzatokra vonatkozó megfigyelések megfogalmazása. Alakzatok másolása, összehasonlítása. Síkídom és test különbségének felismerése. Síkídomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással. Testek építése szabadon és feltétel szerint. Képnézegető program használata. Összehasonlítás méret szerint (pl. rövidebb-hosszabb, alacsonyabb-magasabb. stb.). Mérőeszközök ismerete, használata. Mérés alkalmilag választott és szabvány mértékegységekkel. Mértékegységek (m, kg, l, óra, nap, hét, hónap, év) ismerete.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az egyenes és görbe vonal.	<p>Tudatos megfigyelés.</p> <p>Egyenes rajzolása vonalzóval.</p> <p>Objektumok alkotása szabadon.</p>	<i>Környezetismeret:</i> közvetlen környezet megfigyelése a testek formája szerint (egyenes és görbe vonalak keresése).
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása.	<p>A számítógép kezelése segítséggel.</p> <p>Interaktív tábla</p>	

<p>Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról.</p> <p>Képnézegető programok alkalmazása.</p>	<p>A megfigyelések megfogalmazása az alakzatok formájára vonatkozóan.</p> <p>Alakzatok másolása, összehasonlítása, annak eldöntése, hogy a létrehozott alakzat rendelkezik-e a kiválasztott tulajdonsággal.</p> <p>A geometriai alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, készítése.</p> <p>Interaktív tábla</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése.</p> <p>Kompozíció alkotása geometriai alakzatokból.</p>
<p>Tengelyesen tükrös alakzat előállítása hajtogatással, nyírással, megfigyelése tükör segítségével.</p> <p>A tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Képnézegető programok alkalmazása.</p>	<p>A tükrös alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, jellemzése.</p> <p>Interaktív tábla</p>	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>alakzatok formájának megfigyelése a környezetünkben.</p>
<p>Sík- és térbeli alakzatok megfigyelése, szétválogatása, megkülönböztetése.</p>	<p>Síkidom és test különbségének megfigyelése.</p> <p>Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással.</p> <p>Testek építése testekből másolással, vagy szóbeli utasítás alapján.</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>környezetismeret:</i> tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.</p>
	<p>Síkidomok rajzolása szabadon és szavakban megadott feltétel szerint.</p> <p>Összehasonlítás.</p> <p>Fejlesztőprogram használata formafelismeréshez, azonosításhoz, megkülönböztetéshez.</p> <p>Interaktív tábla</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> vonalzó használata.</p>
	<p>Testek építése szabadon és adott feltételek szerint, tulajdonságaik megfigyelése.</p> <p>A térbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével.</p> <p>Szemponrtartás. Kreativitás fejlesztése.</p> <p>Interaktív tábla</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> testek építése.</p>

Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.	Térbeli tájékozódás fejlesztése. Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> az osztályterem elhelyezkedése az iskolában, az iskola elhelyezkedése a településen.
Összehasonlítások a gyakorlatban: (rövidebb-hosszabb, magasabb-alacsonyabb).	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Együttműködő képesség fejlesztése (pl. tanulók magasságának összemérése).	<i>Környezetismeret:</i> közvetlen környezetünk mérhető tulajdonságai.
Mérőszám és mértékegység. Mérések alkalmi és szabvány egységekkel: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő. Szabvány mértékegységek: cm, dm, m, dkg, kg, cl, dl, l, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek becslése.	Azonos mennyiségek mérése különböző mértékegységekkel. Mérőeszközök használata gyakorlati mérésekre. A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján.	<i>Testnevelés és sport;</i> <i>ének-zene:</i> időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel. <i>Környezetismeret:</i> hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő és mértékegységeik.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	Irányított keresés ma már nem használatos mértékegységekről.	
Átváltások szomszédos mértékegységek között, mérőszám és mértékegység viszonya.	Mennyiségek közötti összefüggések megfigyelése. Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik alapján (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret;</i> <i>technika, életvitel és gyakorlat:</i> mérések a mindennapokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenes és görbe vonal, szimmetria, mértékegység, mérőszám, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, mérőeszköz, síkidom, test, becslés, átváltás, összehasonlítás, mérés, alaprajz, test, síkbeli alakzat, tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás, téglalap, négyzet, háromszög, négyszög, sokszög, oldal, csúcs, lap	

Statisztika, valószínűség		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Közös munka (páros- és csoportmunka) vállalása. – Együttműködés, egymásra figyelés. – A világ megismerésének igénye. – Önismeret: pontosság, tervszerűség, monotonitás tűrése. 	
Előzetes tudás	Sejtések megfogalmazása valószínűségi kísérletek során. Adatgyűjtés, adatok lejegyzése. Megállapítások megfogalmazása a gyűjtött adatokról.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi megfigyelések, játékok, kísérletek.	A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével. Sejtések megfogalmazása, divergens gondolkodás. Interaktív tábla	
Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.	Tudatos megfigyelés. A gondolkodás és a nyelv összefonódása. Interaktív tábla	
Események, ismétlődések játékos tevékenység során.	Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése.	
A lehetetlen fogalmának tapasztalati előkészítése.	Adatgyűjtés célirányos megválasztásával a környezettudatos gondolkodás fejlesztése.	
Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről, mért vagy számlált adatok lejegyzése táblázatba.	Események megfigyelése. Szokások kialakítása az adatok lejegyzésére. Adatokról megállapítások megfogalmazása: egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb adat kiválasztása. Adatgyűjtés elektronikus információforrások segítségével. Információforrások, adattárak használata.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Véletlen, biztos, lehetetlen, lehetetlen, de nem biztos, táblázat, statisztika, adat, esemény, tipp
--------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén

A tanuló

- képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni;
- képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;
- halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;
- több, kevesebb, ugyannyi fogalmát helyesen használja;
- néhány elemet sorba rendez próbálgatással;
- számokat ír, olvas 100-as számkörben, Helyi érték fogalma.
- tud római számokat írni, olvasni 100-as számkörben (I, V, X, L, C);
- megtalálja számok helyét a számegyenesen,
- meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;
- képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására;
- tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;
- a matematikai jeleket $+$, $-$, \cdot , $:$, $=$, $<$, $>$, $()$ helyesen használja;
- képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben;
- ismeri a szorzótáblát a 100-as számkörben;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;
- képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírására művelettel;
- megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;
- képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására;
- figyelme tudatosan irányítható;
- ismerete az egyenes és görbe vonalakat;
- képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;
- tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint;
- képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére;
- ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között;

- felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket;
- mérés során helyesen használja a mérőeszközöket;
- felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni;
- felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat;
- képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni;
- tud adatokról megállapításokat megfogalmazni

2.4.Harmadik évfolyam

Matematika

Heti óraszám: 4+1 óra

Éves óraszám: 144+36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	14 óra
2.	Számelmélet, algebra	79+25 óra
3.	Függvények, az analízis elemei	13+5 óra
4.	Geometria, mérések	22+6 óra
5.	Statisztika, valószínűség	8 óra
6.	Összefoglalásra, ellenőrzésre	8 óra
Összesen		144+36 óra

1.Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Halmazok összehasonlítása. – Állítások igazságtartalmának eldöntése. – Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma. – Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. – Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. 	
Előzetes tudás	<p>Halmazok összehasonlítása. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma. Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése konkrét elemek esetén.</p> <p>Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.</p>	<p>Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek halmazba rendezése. A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában. Összehasonlítás, következtetés, absztrahálás. Interaktív tábla</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.</p>
<p>A számítógép működésének bemutatása (be- és kikapcsolás, egér, billentyűzet használata).</p>	<p>Ismerkedés az adott informatikai környezettel.</p>	
<p>Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.</p> <p>Alaphalmaz és részhalmaz fogalmának tapasztalati előkészítése.</p>	<p>Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.</p> <p>Síkidomok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján.</p> <p>Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint.</p> <p>A gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szavak jelentése, szövegkörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.</p>
<p>Tantárgyi fejlesztőprogram használata a halmazba soroláshoz.</p>	<p>Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint. Interaktív tábla</p>	

Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása. próbálgatással.	Konkretizálás képességének fejlesztése.	<i>Ének-zene:</i> dallammotívumok sorba rendezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, összehasonlítás, csoportosítás, sorba rendezés.	

2.Számelmélet, algebra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Elnevezések, megállapodások, jelölések értése, kezelése. – Számok nagyságrendje és helyi értéke. Számok helyes leírása, olvasása 1000-ig. – Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete. – Számok képzése, helyi érték szerinti bontása. – A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alpművelet körében. – A tízes, százaz ezres számszomszédok meghatározása. – A kerekítés és becslés eszközként való alkalmazása. – Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás. – Igény kialakítása a matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére. – A szorzótábla biztos ismerete.
Előzetes tudás	<p>Számok írása, olvasása (100-as számkör). Helyi érték Római számok írása, olvasása (I, V, X). Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Páros és páratlan számok. Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, (). Összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Szorzótábla ismerete a százaz számkörben. A műveletek sorrendje. Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.</p>

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 1000-es, számkörben. Számok írása, olvasása 1000-ig.	Tájékozódás az adott számkörben. Számmemória fejlesztése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> számok helyesírása.

<p>Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel oda-vissza 1000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül.</p>	<p>Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban, 1000-es számkörben</p>	
<p>Számok helye, közelítő helye a számegyenesen, számszomszédok, kerekítés. Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1 000-es számkörben Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével Számok egyes, tízes, százás szomszédainak ismerete 1 000-es számkörben Számok tízesekre, százásokra, kerekítése 1000-es számkörben</p> <p>Alaki, helyi és valódi érték. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Számok ezresekre, százásokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése</p> <p>Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen</p> <p>A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százásokkal, oda-vissza 1 000-es számkörben</p>	<p>Emlékezet fejlesztése, tájékozódás a számegyenesen. Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott helyének megkeresése a számegyenesen 1000-es számkörben Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon.</p> <p>Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1000-es számkörben A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban, 1000-es számkörben Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 1000-es számkörben Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1 000-es számkörben</p>	

eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül		
Számítógépes oktatóprogramok alkalmazása.	Tájékozódás a számegyenesen.	
Számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányados alakja.	Megértett állításokra, szabályokra való emlékezés. Tények közti kapcsolatok, viszonyok, összefüggések felidézése.	
A negatív szám fogalmának tapasztalati úton történő előkészítése. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) Hőmérőmodell használata	Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése. Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról	<i>Környezetismeret:</i> hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypon alatti, fagypon feletti hőmérséklet).
Matematikai oktató program használata. Interaktív tábla		
Műveletek közötti kapcsolatok: összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Fejlesztés: összeadás, kivonás, szorzás és osztás legfeljebb háromjegyű, nullára végződő számokkal. A 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése Fejlesztés: szorzás, osztás tízzel, százzal. Írásbeli összeadás, kivonás háromjegyű számokkal. Írásbeli szorzás egyjegyű számmal.	Az ellenőrzési igény kialakítása, a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelésén keresztül. A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése; tudatos, célirányos figyelem. A fejlesztés biztonságos használata. A szorzótáblák gyakorlása. Analógiák felismerése, keresése, kialakítása. Írásbeli műveletek alkalmazásszintű felhasználása. A tanult műveletek elvégzésének gyakorlása, ellenőrzése. Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.

<p>Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es számkörben</p> <p>Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es számkörben</p> <p>Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása</p> <p>Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</p> <p>Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel</p> <p>Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval</p>	<p>során kapott eredmény értékelése, alkalmazása</p> <p>Teljes háromjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése</p> <p>Teljes kétjegyűek egyjegyűvel való szorzatának becslése</p> <p>Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése</p> <p>A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása</p> <p>Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel</p>	
<p>Matematikai fejlesztőprogram használata. Interaktív tábla</p>		
<p>Összeg, különbség, szorzat, becslése, az, „közelítő” érték fogalmának és jelének bevezetése.</p>	<p>Jelek szerepe, használata.</p> <p>Becslés a tagok, tényezők, osztó, osztandó megfelelő kerekítésével.</p> <p>Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: jelek szerepe, használata.</i></p>
<p>Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összeg és különbség, valamint szorzat és hányados változásai.</p> <p>Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása</p> <p>Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási</p>	<p>Változó helyzetek megfigyelése, műveletek tárgyi megjelenítése.</p> <p>Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1 000-ig</p> <p>Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</p> <p>Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére</p>	

eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél		
Zárójel használata; összeg és különbség szorzása, osztása. Műveleti sorrend. A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához	Feladattartás és feladat megoldási sebesség fejlesztése. Megismert szabályokra való emlékezés. Oktatóprogram alkalmazása a műveleti sorrend bemutatására. Interaktív tábla	
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása, ellenőrzés. A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban	Matematikai modellek megértése. Önértékelés, önellenőrzés. Gondolatmenet követése, oksági kapcsolatok keresése, megértése. A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata	<i>Magyar nyelv és irodalom: jelek szerepe, használata.</i>
Törtek fogalmának tapasztalati előkészítése. Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel.	Közös munka (páros, kis csoportos munka, csoportmunka), együttműködés vállalása. Törtekkel kapcsolatos oktató program használata. Interaktív tábla Törtek előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. Animáció lejátszása törtek előállításához. Interaktív tábla	
Szöveges feladatok. Többféle megoldási mód keresése. Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása	A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés. A szövegértéshez szükséges nyelvi, logikai szerkezetek fokozatos megismerése. Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása. Összefüggések felismerése. Válasz megfogalmazása szóban, írásban.	<i>Magyar nyelv és irodalom: az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.</i>

Római számok. A római számok története. Számjelek bevezetése. Római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel. A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése	Irányított keresés római számok használatáról. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> a lakóhely története; a római számok megfigyelése régi épületeken.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számszomszéd, kerekítés, közelítő érték, műveleti sorrend. Három- és négyjegyű szám. Tört szám, negatív szám. Becslés, ellenőrzés. Római szám. Alaki, helyi és valódi érték.	

3. Függvények, az analízis elemei		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Matematikai modellek készítése. – Sorozatok felismerése, létrehozása. 	
Előzetes tudás	<p>Sorozat szabályának felismerése, folytatása.</p> <p>Növekvő és csökkenő számsorozatok.</p> <p>Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Sorozat szabályának felismerése</p> <p>Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása</p> <p>Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból</p> <p>Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése</p>	<p>Adott szabályú sorozat folytatása.</p> <p>Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.</p> <p>Sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal.</p> <p>Oktatóprogram használata sorozat szabályának</p>	<p>Vizuális kultúra: periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban.</p>

<p>Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal) Gépjátékok különféle elemekkel</p>	<p>felismeréséhez, folytatásához. Interaktív tábla A figyelem és a memória fejlesztése. Szabályfelismerés. Az önállóság fejlesztése a gondolkodási műveletek alkalmazásában. Az anyanyelv és a szaknyelv használatának fejlesztése. Adott utasítás követése, figyelem tartóssága. Saját gondolatok megfogalmazása, mások gondolatmenetének végighallgatása.</p>	
<p>Összefüggések, kapcsolatok táblázat adatai között. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.</p>	<p>Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között. Táblázat adatainak értelmezése. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása. Az általánosításra való törekvés. A kifejezőképesség alakítása: világos, rövid fogalmazás. Az absztrakciós képesség alapozása.</p>	<p>Környezetismeret: adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). Testnevelés és sport: sporteredmények, mint adatok.</p>
<p>Grafikonok.</p>	<p>Grafikonok adatainak leolvasása. Matematikai összefüggések felismerése. Interaktív tábla</p>	<p>Környezetismeret: hőmérsékleti grafikonok készítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Táblázat, grafikon. Sorozat. Szabály, kapcsolat.</p>	

4. Geometria, mérések		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és síkbeli tájékozódás továbbfejlesztése. – Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése elkészítésük előtt, a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel. – A matematika és a valóság kapcsolatának építése. – Mérőeszközök és mértékegységek önálló használata. – Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése. – A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon. Esztétikai érzék fejlesztése. – A vonalzó célszerű használata. 	
Előzetes tudás	<p>Vonalak (egyenes, görbe).</p> <p>Térbeli alakzatok.(kocka, téglatest)</p> <p>A test és a síkidom megkülönböztetése.</p> <p>Szimmetria: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése.</p> <p>A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése.</p> <p>A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.</p> <p>Átváltások szomszédos mértékegységek között.</p> <p>Mennyiségek közötti összefüggések felismerése.</p> <p>Mérőeszközök használata.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A szakasz fogalmának előkészítése. A szakasz és mérése.	Tapasztalatszerzés, érvelés.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hajtogatás.
Háromszög, négyzet és téglalap felismerése. A téglalap és négyzet tulajdonságai: csúcsok száma, oldalak száma.	Háromszögek, négyszögek előállítása rajzolással szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával. Egyedi tulajdonságok kiemelése.	<i>Vizuális kultúra:</i> mozaikkép alkotása előre elkészített háromszögek, négyszögek felhasználásával.

	Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés. Interaktív tábla	
A téglalap és a négyzet kerületének kiszámítása.	Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében.	<i>Környezetismeret:</i> kerületszámítás a közvetlen környezetünkben (szoba, kert)
Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel. A területszámítás fogalmának előkészítése.	Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> tapasztalatgyűjtés a mindennapi életből pl. szőnyegezés, burkolás a lakásban, kertben.
Az egybevágóság fogalmának előkészítése. Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben, térben és síkban Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással	Az alkotóképesség fejlesztése. Megfigyelések kifejezése válogatással, megfogalmazással. A pontosság igényének felkeltése. Geometriai dinamikus szerkesztőprogram használata interaktív táblán.	<i>Környezetismeret:</i> szimmetria a természetben. <i>Vizuális kultúra:</i> szimmetria a műalkotásokban.
Tájékozódás síkban, térben. Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)	Tájékozódás pl. az iskolában és környékén. Mozgássor megisméltése, mozgási memória fejlesztése. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Interaktív tábla Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	<i>Környezetismeret:</i> tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájak ismeretének gyakorlati alkalmazása.
Testek geometriai tulajdonságai, hálója. Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben	Testek építése szabadon és adott feltételek szerint. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Testek szétválogatása egy-két tulajdonság szerint.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> dobozokból bútorok építése. <i>Vizuális kultúra:</i> a körülöttünk lévő mesterséges és természetes környezet formavilágának megfigyelése és rekonstrukciója.

	<p>Alkotóképesség fejlesztése. Kreatív gondolkodás fejlesztése. Térlátás fejlesztése az alakzatok különféle előállításával. Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével. Interaktív tábla</p>	
<p>Téglatest és kocka felismerése, jellemzői. Testháló kiterítése téglatest, kocka esetében.</p>	<p>Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele. Összehasonlítás, azonosságok, különbözőségek megállapítása.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.</p>
<p>Készségfejlesztő oktatóprogramok, logikai játékok indítása, használata önállóan vagy segítséggel, belépés és szabályos kilépés a programból.</p>	<p>Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése.</p>	
<p>Mérések alkalmi egységekkel. Mérés szabvány egységekkel: km, cl, hl, g, t.</p>	<p>Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról, dolgokról. Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele. Adott tárgy, elrendezés, kép más nézőpontból való elképzelése.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> gyakorlati mérések közvetlen környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege.</p>
<p>Az idő mérése: másodperc. Időpont és időtartam megkülönböztetése. Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása</p>	<p>Tájékozódás az időben: a múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, pl. előtte, utána, korábban, később megértése, használata. Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év). Fejlesztőprogram használata méréshez. Időpont és időtartam tapasztalati úton történő megkülönböztetése. A családban történtek elhelyezése az időben.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> időre futás. <i>Ének-zene:</i> metronóm. <i>Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:</i> napirend, családi ünnepek, események ismétlődése. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> változó helyzetek, időben lejátszódó történetek megfigyelése, az időbeliség tudatosítása.</p>

<p>Egység és mérőszám kapcsolata. Mérés az egységek többszöröseivel. Át- és beváltások végrehajtott mérések esetén. Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között Átváltások szomszédos mértékegységek között. A mértékegységek használata és átváltása szöveges és számfeladatokban.</p>	<p>A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben. A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése. Mérések a gyakorlatban, mérések a családban. Fejlesztőprogram használata mértékegységek átváltásához. Interaktív tábla</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> elkészíthető munkadarabok megtervezése mérés és modellezés segítségével. <i>Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:</i> háztartásban használatos gyakorlati mérések (sütés-főzés hozzávalói).</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szakasz, háromszög, téglalap, négyzet, kerület, terület, téglatest, kocka, testháló, tükrös alakzat, időpont, időtartam, mértékegység, tonna, g, dkg másodperc, km, hl, cl, ml</p>	

<p>5. Statisztika, valószínűség</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rendszerszemlélet, valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapozása. – A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. 	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Adatokról megállapítások megfogalmazása. Valószínűségi megfigyelések, játékok kísérletek. Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Adatok megfigyelése, gyűjtése, rendezése, rögzítése, ábrázolása grafikonon.</p>	<p>Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése. A képi grafikus információk feldolgozása, forráskezelés. Interaktív tábla</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> meteorológiai adatok lejegyzése, ábrázolása.</p>

<p>A biztos, a lehetséges és a lehetetlen események. „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése</p>	<p>Próbálgatások, sejtések, indoklások, tippelések, tárgyi tevékenységek.</p>	
<p>Oszlopdiagram. A valószínűség fogalmának tapasztalati előkészítése.</p> <p>Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippelések megfogalmazása Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése</p>	<p>Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon. Sejtés megfogalmazása adott számú kísérletben.</p> <p>A kísérleti eredmények összevetése a sejtéssel, az eltérés megállapítása és magyarázata. A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése gyakorlati példákon. Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippelésekkel, magyarázatok keresése Információszerzés az internetről, irányított keresés. Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kifejezőképesség alakítása (világos, rövid megfogalmazás).</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Valószínű, biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos. Grafikon, oszlopdiagram. Gyakoriság.</p>	

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén

A tanuló

- képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
- képes az összes eset megtalálására próbálgatással,
- tud 1000-es számkörben számokat írni, olvasni,
- ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben,
- tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);
- helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére szöveggel, előállítására hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
- tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-es számkörben,
- képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben,
- alkalmazza a matematika különböző területein az ésszerű becslést és a kerekítést,
- képes pontosan számolni fejben, százas számkörben,
- biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal
- képes a műveletek ellenőrzésére,
- szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata)
- ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát,

- képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére,
- képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
- meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
- ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, ml, hl, g, t, másodperc.
- képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között,
- egyszerű gyakorlati példák esetén képes a hosszúság, távolság és idő mérésére,
- egyszerű módszerekkel felismer és létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget,
- megérti a test és a síkidom közötti különbséget,
- felismeri a kockát, téglatesetet,
- képes hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítására,
- tudja megmérni a négyzet és a téglalap területét,
- képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
- képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, helyesen értelmezi a táblázat adatait,
- képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagramról adatok leolvasására,
- valószínűségi játékok, kísérletek során helyesen értelmezi a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,
- tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat,
- ismer egy rajzoló programot, egyszerű ábrákat elkészít, színez,
- együttműködik az interaktív tábla használatánál.

2.5.Negyedik évfolyam

Matematika

Heti óraszám: 4+1 óra

Éves óraszám: 144+36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok - folyamatos	13 óra
2.	Számelmélet, algebra	77 +24 óra
3.	Függvények az analízis elemei	13 óra
4.	Geometria	22+8 óra
5.	Statisztika, valószínűség	7+2 óra
6.	Összefoglalásra, ellenőrzésre szánt óra	12+2 óra
Összesen		144+36 óra

1.Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok		
Fejlesztési célok	<ul style="list-style-type: none"> – Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. – Halmazszemlélet fejlesztése. – Nyelvhasználat előtti kommunikáció, eljárás, mint a gondolatok kifejezése, ezek megértése. – Rajz, kirakás értelmezése, a lejátszott történet visszaidézése. 	
Előzetes tudás	<p>Halmazok összehasonlítása. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanynyi fogalma. Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése konkrét elemek esetén.</p> <p>Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.</p> <p>Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása</p>	<p>Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek halmazba rendezése. A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában.</p> <p>A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére</p> <p>Összehasonlítás, következtetés, absztrahálás.</p> <p>A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata.</p> <p>A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> élőlények Csoportosítása megadott szempontok szerint.</p>
<p>Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.</p> <p>Alaphalmaz és részhalmaz fogalma.</p> <p>Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög</p>	<p>Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.</p> <p>Síkidomok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján.</p> <p>Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint. A gondolkodás és a nyelv</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szavak jelentése, szövegkörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.</p>

	Összefonódása, kölcsönhatása.	
Tantárgyi fejlesztőprogram használata a halmazba soroláshoz.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint. Interaktív tábla	
Néhány elem sorba rendezése, az összesmeset megtalálása. Próbálgatással.	Konkretizálás képességének fejlesztése.	<i>Ének-zene:</i> dallammotívumok sorba rendezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, összehasonlítás, csoportosítás, sorba rendezés.	

2. Számelmélet, algebra

Fejlesztési célok	<ul style="list-style-type: none"> – Elnevezések, megállapodások, jelölések értése, kezelése. – Számok nagyságrendje és helyi értéke. – Számok helyes leírása, olvasása 10000-ig – Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete. – A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alpművelet körében. – Számok képzése, helyi érték szerinti bontása. – A tízes, száz, ezres számszomszédok meghatározása. – A kerekítés és becslés eszközként való alkalmazása. – Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás. – Igény kialakítása a matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére. – A szorzótábla biztos ismerete.
--------------------------	--

Előzetes tudás	<p>Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték. Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C, D, M).</p> <p>Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.</p> <p>Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Páros és páratlan számok.</p> <p>Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, ().</p> <p>Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.</p> <p>Szorozótábla ismerete a száz, száz-as számkörben.</p> <p>Műveletek sorrendje.</p> <p>Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.</p>
-----------------------	--

Ismeretek	Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>Számfogalom kialakítása 10 000-es számkörben.</p> <p>Számok írása, olvasása 10 000-ig.</p> <p>Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</p>	<p>Tájékozódás az adott számkörben. Számmemória fejlesztése.</p> <p>Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Számok helyesírása.</p>
<p>Számok helye, közelítő helye a számegyenesen, számszomszédok, kerekítés.</p> <p>Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben</p> <p>Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</p> <p>Számok egyes, tízes, százás, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben</p> <p>Számok tízesekre, százásokra, ezrekre kerekítése 10 000-es számkörben</p> <p>Alaki, helyi és valódi érték.</p> <p>Számok képzése, bontása helyi érték szerint.</p> <p>Számok ezresekre, százásokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül</p> <p>Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján</p> <p>A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése</p> <p>Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.</p> <p>Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen</p> <p>A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata</p> <p>Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százásokkal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például:</p>	<p>Emlékezet fejlesztése, tájékozódás a számegyenesen.</p> <p>Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: 300–160, 40·20) helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben</p> <p>Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével</p> <p>Interaktív tábla</p> <p>Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben</p> <p>A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata</p> <p>Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben</p> <p>Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben</p> <p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben</p>	

hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül		
Számítógépes, kapcsolódó alkalmazása. interaktív táblához oktatóprogramok	Tájékozódás a számegyenesen. Interaktív tábla	
Számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányados alakja.	Megértett állításokra, szabályokra való emlékezés. Tények közti kapcsolatok, Viszonyok, összefüggések felidézése.	
A negatív szám fogalmának tapasztalati úton történő előkészítése. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság). Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinhez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék) Hőmérőmodell használata	Negatív számokkal való ismerkedés tapasztalati úton a számegyenes, a hiány és a hőmérséklet segítségével. Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése. A negatív szám fogalmának elmélyítése. Interaktív tábla. Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról	<i>Környezetismeret:</i> hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypon alatti, fagypon feletti hőmérséklet).
Matematikai oktató program használata.		
Számok tulajdonságai: oszthatóság 5-tel és 10-zel.	Számok összehasonlítása, szétválogatása az oszthatósági tulajdonság szerint.	

<p>Műveletek közötti kapcsolatok: összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Fejszámolás: összeadás, kivonás, szorzás és osztás legfeljebb háromjegyű, nullára végződő számokkal. Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel Fejszámolás: szorzás, osztás tízzel, százzal és ezerrel. A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése</p> <p>Írásbeli összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatok 1000-es, 10 000-es számkörben Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatok a 10 000-es számkörben Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval Írásbeli szorzás kerek tízesekkel Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással Írásbeli szorzás és osztás egy-és kétjegyű számmal.</p>	<p>Az ellenőrzési igény kialakítása, a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelésén keresztül. A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése; tudatos, célirányos figyelem. A fejszámolás biztonságos használata. A szorzótáblák gyakorlása. Analógiák felismerése, keresése, kialakítása. Írásbeli műveletek alkalmazás szintű felhasználása. A tanult műveletek elvégzésének gyakorlása, ellenőrzése. Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása Teljes négyjegyűek összegének, különbségének százásokra kerekített értékekkel való becslése Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: kérdések, problémák, Válaszok helyes megfogalmazása.</i></p>
<p>Matematikai fejlesztőprogram használata.</p>	<p>Interaktív tábla</p>	

<p>Összeg, különbség, szorzat, hányados becslése kerekített értékekkel.</p> <p>Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor</p>	<p>Jelek szerepe, használata.</p> <p>A becslés finomítása a tagok, tényezők, osztó, osztandó megfelelő kerekítésével.</p> <p>Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Jelek szerepe, használata.</p>
<p>Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összeg és különbség, valamint szorzat és Hányados változásai.</p> <p>Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása</p> <p>Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szóveges feladatokban, ellenőrzésnél</p>	<p>Változó helyzetek megfigyelése, műveletek tárgyi megjelenítése.</p> <p>Interaktív tábla</p> <p>Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig</p> <p>Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</p> <p>Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére</p>	
<p>Zárójel használata; összeg és különbség szorzása, osztása. Műveleti sorrend.</p> <p>A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék</p> <p>Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához</p>	<p>Feladattartás és feladatmegoldási sebesség fejlesztése.</p> <p>Megismert szabályokra való emlékezés.</p> <p>Oktatóprogram alkalmazása a műveleti sorrend bemutatására.</p> <p>Interaktív tábla</p>	
<p>Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása, ellenőrzés.</p> <p>A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban</p>	<p>Matematikai modellek megértése. Önértékelés, önellenőrzés.</p> <p>Gondolatmenet követése, oksági kapcsolatok keresése, megértése.</p> <p>A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek szerepe, használata.</p>
<p>Törtek fogalmának tapasztalati előkészítése.</p> <p>Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, törtszámmal.</p>	<p>Közös munka (páros, kis csoportos munka, csoportmunka), együttműködés vállalása.</p> <p>Törtekkel kapcsolatos oktató program használata. Interaktív</p>	

<p>Számláló, nevező, törtvonal.</p> <p>Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: 1 kettő) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, úrtartalom, terület) különféle tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel)</p> <p>Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással</p>	<p>tábla</p> <p>Törtek előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.</p> <p>Animáció lejátszása törtek előállításához. Interaktív tábla</p> <p>Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel</p> <p>Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése.</p>	
<p>Szöveges feladatok.</p> <p>Többféle megoldási mód keresése.</p> <p>A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése</p> <p>Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)</p> <p>Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan</p> <p>Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése</p> <p>Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása</p> <p>Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos</p> <p>Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat</p> <p>Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</p> <p>Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása</p>	<p>A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés.</p> <p>Megoldás próbálgatással, számolással, következtetéssel.</p> <p>Ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása</p> <p>Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés</p> <p>Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</p> <p>A szövegértéshez szükséges nyelvi, logikai szerkezetek fokozatos megismerése.</p> <p>Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása.</p> <p>Összefüggések felismerése.</p> <p>Válasz megfogalmazása szóban, írásban.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.</i></p>
<p>Római számok.</p> <p>A római számok története.</p> <p>Római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel.</p> <p>A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például:</p>	<p>Irányított keresés római számok használatáról</p> <p>Interaktív tábla</p>	<p><i>Környezetismeret: a lakóhely története; a római Számok megfigyelése régi épületeken.</i></p>

óra, keltezés, kerületek jelölése		
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számszomszéd, kerekítés, közelítő érték, műveleti sorrend. Három- és négyjegyű szám. Tört szám, negatív szám. Becslés, ellenőrzés. Római szám. Alaki, helyi és valódi érték.	

3.Függvények, az analízis elemei		
Fejlesztési célok	<ul style="list-style-type: none"> – Matematikai modellek készítése. – Sorozatok felismerése, létrehozása. 	
Előzetes tudás	<p>Sorozat szabályának felismerése, folytatása. Növekvő és csökkenő számsorozatok. Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>Sorozat szabályának felismerése. Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondatl)</p> <p>Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</p>	<p>Adott szabályú sorozat folytatása. Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között. Sorozatok néhány hiányzó vagy megadott sorszámú elemének kiszámítása. Sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal. Oktatóprogram használata sorozat szabályának felismeréséhez, folytatásához. Interaktív tábla A figyelem és a memória fejlesztése. Szabályfelismerés. Az önállóság fejlesztése a gondolkodási műveletek alkalmazásában. Az anyanyelv és a szaknyelv használatának fejlesztése. Adott utasítás követése, figyelem tartóssága. Saját gondolatok megfogalmazása, mások gondolatmenetének végighallgatása. Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban.</p>

Összefüggések, kapcsolatok táblázat adatai között. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.	Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között. Táblázat adatainak értelmezése. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása. Az általánosításra való törekvés. A kifejezőkészség alakítása: világos, rövid fogalmazás. Az absztrakciós képesség alapozása.	<i>Környezetismeret:</i> adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). <i>Testnevelés és sport:</i> Sporteredmények, mint adatok.
Grafikonok.	Grafikonok adatainak leolvasása. Grafikonok készítése. Matematikai összefüggések felismerése. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> hőmérsékleti grafikonok készítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Táblázat, grafikon. Sorozat. Szabály, kapcsolat.	

4. Geometria, mérések

4. Geometria, mérések		
Fejlesztési célok	<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és síkbeli tájékozódás továbbfejlesztése. – Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése elkészítésük előtt, a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel. – A matematika és a valóság kapcsolatának építése. – MÉRŐESZKÖZÖK és mértékegységek önálló használata. – Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése. – A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon. – Esztétikai érzék fejlesztése. – A körző és a vonalzó célszerű használata. 	
Előzetes tudás	<p>Vonalak (egyenes, görbe). Térbeli alakzatok.(kocka, téglatest) A test és a síkidom megkülönböztetése. Szimmetria: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, km, cl, dl, l, hl, g, dkg, kg, t, másodperc, perc, Óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. MÉRŐESZKÖZÖK használata.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok

Egyenesek kölcsönös helyzetének megfigyelése tapasztalati úton: metsző és párhuzamos egyenesek. A szakasz fogalmának előkészítése. A szakasz és mérése.	Tapasztalatszerzés, érvelés.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hajtogatás.
Háromszög, négyzet és téglalap felismerése. A téglalap és négyzet tulajdonságai: csúcsok száma, oldalak száma. Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája Téglatest egybevágó lapjainak felismerése Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel	Háromszögek, négyszögek előállítása rajzolással szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával. Egyedi tulajdonságok kiemelése. Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.	<i>Vizuális kultúra:</i> alkotása előre háromszögek, felhasználásával, mozaikkép: elkészített négyszögek
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása. Egyszerű rajzok, ábrák elkészítése. A rajzos dokumentum nyomtatása.	A tanult síkidomok rajzolása képszerkesztő program segítségével. A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata. Interaktív tábla	
A téglalap és a négyzet kerületének kiszámítása.	Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében.	<i>Környezetismeret:</i> kerületszámítás a közvetlen környezetünkben (szoba, kert)
Négyzet, téglalap mérése különféle Területlefedéssel. A területszámítás előkészítése.	Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése.	<i>Környezetismeret:</i> tapasztalatgyűjtés a mindennapi életből pl. szőnyegezés, burkolás a Lakásban, kertben.

<p>A kör fogalmának előkészítése. tapasztalati</p>	<p>A körző használata (játékos formák készítése). Kör létrehozása, felismerése, jellemzői.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> körjátékok. <i>Vizuális kultúra:</i> a kör megjelenése művészeti alkotásokban.</p>
<p>Az egybevágóság előkészítése. Szimmetriák, tükröképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban Tárgyak, építmények, képek tükröképek megfigyelése térben, síkban tükrő segítségével Tükrökép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükrő segítségével Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükrőrel, hajtogatással</p>	<p>Tengelyesen tükrös alakzatok létrehozása tevékenységgel. Az alkotóképesség fejlesztése. Megfigyelések kifejezése válogatással, megfogalmazással. A pontosság igényének felkeltése. Geometriai dinamikus szerkesztőprogram használata interaktív táblán. Tükrökép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükrőrel, másolópapírral Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükröképpel Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> szimmetria a természetben. <i>Vizuális kultúra:</i> szimmetria a műalkotásokban.</p>
<p>Tájékozódás síkban, térben. Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)</p>	<p>Tájékozódás pl. az iskolában és környékén. Mozgássor megismétlése, mozgási memória fejlesztése. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. Rajzolóprogramok bemutatása. Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal) Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájak ismeretének gyakorlati alkalmazása.</p>

	utca és házszám alapján ház megtalálása	
	Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	
<p>Testek geometriai tulajdonságai, hálója.</p> <p>Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókból, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</p> <p>Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint</p> <p>Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben</p>	<p>Testek építése szabadon és adott feltételek szerint.</p> <p>Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű.</p> <p>Rajzolóprogramok bemutatása.</p> <p>Interaktív tábla</p> <p>Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.</p> <p>Testek szétválogatása egy-két tulajdonság szerint.</p> <p>Alkotóképesség fejlesztése.</p> <p>Kreatív gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Térlátás fejlesztése az alakzatok különféle előállításával.</p> <p>Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével.</p> <p>Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással</p> <p>Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel)</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Dobozokból bútorok építése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a körülöttünk lévő mesterséges és természetes Környezet formavilágának megfigyelése és rekonstrukciója.</p>
<p>Téglatest és kocka jellemzői.</p> <p>Rubik-kocka.</p> <p>Testháló kiterítése téglatest, kocka esetében.</p> <p>Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során:</p>	<p>Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele.</p> <p>Összehasonlítás, azonosságok, különbségek megállapítása.</p> <p>Finommotoros mozgáskoordinációk fejlesztése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.</p>

<p>lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája</p> <p>Téglatest egybevágó lapjainak felismerése</p> <p>Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján</p>		
<p>Készségfejlesztő oktatóprogramok, logikai játékok indítása, használata önállóan vagy segítséggel, belépés és szabályos kilépés a programból.</p>	<p>Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése. Interaktív tábla</p>	
<p>Mérések alkalmi egységekkel.</p> <p>Mérés szabvány egységekkel: mm, km, ml, cl, hl, g, t.</p> <p>Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</p> <p>Mennyiségek összemérése</p> <p>Mérési módszerek alkalmazása</p> <p>Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg, t</p>	<p>Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról, dolgokról.</p> <p>Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele.</p> <p>Adott tárgy, elrendezés, kép más nézőpontból való elképzelése.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> gyakorlati mérések közvetlen Környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege.</p>
<p>Az idő mérése: másodperc.</p> <p>Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása</p>	<p>Tájékozódás az időben: Múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, pl. előtte, utána, korábban, később megértése, használata. Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év).</p> <p>Fejlesztőprogram használata méréshez.</p> <p>A családban történtek elhelyezése az időben.</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolata; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> időre futás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> metronóm.</p> <p><i>Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:</i> napirend, családi ünnepek, események ismétlődése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> változó helyzetek, időben lejátszódó történetek megfigyelése, az időbeliség tudatosítása.</p>

	Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése	
Egység és mérőszám kapcsolata. Mérés az egységek többszöröseivel. Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között Át- és beváltások végrehajtott mérések esetén. Átváltások szomszédos mértékegységek között. A mértékegységek használata és átváltása szöveges és számfeladatokban.	A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben. A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése. Mértékváltás eszköz segítségével Mérések a gyakorlatban, mérések a családban. Fejlesztőprogram használata mértékegységek átváltásához. Interaktív tábla	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> elkészíthető munkadarabok megtervezése mérés és modellezés segítségével. <i>Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat:</i> háztartásban használatos gyakorlati mérések (sütés-főzés hozzávalói).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Metsző és párhuzamos egyenesek, szakasz, szög, háromszög, téglalap, négyzet, kerület, terület, téglatest, kocka, testháló, tükrös alakzat, időpont, időtartam, kör, gömb, mértékegység, tonna, másodperc, km, mm.	

5. Statisztika, valószínűség

5. Statisztika, valószínűség	
Fejlesztési célok	<ul style="list-style-type: none"> – Rendszerszemlélet, valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapozása. – A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
Előzetes tudás	Adatokról megállapítások megfogalmazása. Valószínűségi megfigyelések, játékok kísérletek. Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.

Ismeretek	Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
Adatok megfigyelése, gyűjtése, rendezése, rögzítése, ábrázolása grafikonon. Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán) Mért adatok lejegyzése Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása	Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése. A képi grafikus információk feldolgozása, forráskezelé s. Interaktív tábla	<i>Környezetismeret:</i> meteorológiai adatok lejegyzése, ábrázolása.

<p>Számtani közép, átlag fogalmának bevezetése.</p>	<p>Néhány szám számtani közepének értelmezése, az „átlag” fogalmának bevezetése, használata adatok együttesének jellemzésére.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> hőmérsékleti és csapadékátlagok.</p>
<p>A biztos, a lehetséges és a lehetetlen események. „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése</p>	<p>Próbálgatások, sejtések, indoklások, tippelések, tárgyi tevékenységek. Interaktív tábla A lehetséges és lehetetlen tapasztalati úton való értelmezése. A biztos és véletlen megkülönböztetése.</p>	
<p>Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Gyakoriság. Oszlopdiagram. A valószínűség fogalmának tapasztalati előkészítése. Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tipppek megfogalmazása Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése</p>	<p>Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon. Sejtés megfogalmazása adott számú kísérletben. A kísérleti eredmények összevetése a sejtéssel, az eltérés megállapítása és magyarázata. A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése gyakorlati példákon. Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kifejezőképesség alakítása (világos, rövid megfogalmazás).</p>
	<p>módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tipppekkel, magyarázatok keresése Információszerzés az internetről, irányított keresés. Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése. Interaktív tábla</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Valószínű, biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos. Átlag. Grafikon, oszlopdiagram. Gyakoriság.</p>	

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén

A tanuló

- tud adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,
- felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait,
- képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba,
- értelmezése a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,
- próbálgatással képes az összes eset megtalálására,
- tud számokat írni, olvasni 10 000-es számkörben,
- ismeri és helyesen alkalmazza a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-es számkörben,
- tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);
- helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,
- képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,
- tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 10 000-es számkörben,
- képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységeken keresztül,
- alkalmazza az ésszerű becslést és a kerekítést a matematika különböző területein,
- tud fejben számolni száz-as számkörben,
- biztos ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,
- ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,
- alkalmazza a műveletek tulajdonságait, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét,
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,
- képes négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal írásban,
- tudja a műveletek helyességének ellenőrzését,
- képes szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) alkalmazásával,
- ismeri és helyesen használja a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
- felismeri a növekvő és csökkenő számsorozatokat, tudja azokat folytatni,
- képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
- tudja megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
- képes egyenesek kölcsönös helyzetének felismerésére (metsző és párhuzamos egyenesek),
- ismeri a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Tud átváltásokat

- végezni szomszédos mértékegységek között,
- képes egyszerű gyakorlati példákban a hosszúság, távolság és idő mérésére,
 - létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget egyszerű módszerekkel, felismerési, megnevezi jellemzőiket,
 - ismeri a kör fogalmát,
 - megértési a test és a síkidom közötti különbséget,
 - felismerés és létrehoz kockát és téglatestet, megnevezi jellemzőiket,
 - felismerési a gömböt,
 - hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel előállít tükrös alakzatokat,
 - tudja kiszámítani a négyzet és a téglalap területét,
 - képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
 - képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, a táblázat adatainak értelmezésére,
 - képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagram leolvasására,
 - értelmezése a valószínűségi játékok, kísérletek során a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,
 - tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat,
 - ismer egy rajzoló programot; tud egyszerű ábrákat elkészíteni, színezni,
 - együttműködik az interaktív tábla használatánál.

3. Környezetismeret

3.1. Általános tájékoztató

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technológia és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tantárgy legfontosabb célja, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegye őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanít meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készíti elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömet, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A környezetismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik problémamegoldó, valamint mérlegelő gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szöveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti perceptuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

3.2.Harmadik évfolyam

Környezetismeret

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Témakör	Óraszám
1.	Megfigyelés, mérés	6 óra
2.	Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4 óra
3.	Tájékozódás az időben	8 óra
4.	Tájékozódás a térben	8 óra
5.	Életközösségek lakóhelyünk környezetében	5 óra
6.	Testünk, egészségünk	3 óra
	Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	2 óra
Összesen		36 óra

Témakör: Megfigyelés, mérés

**Javasolt
tevékenységek:**

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságuk és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
 - növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
 - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
 - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejtett növény és a termés vizsgálata
 - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése

	<ul style="list-style-type: none"> - Az ember testhőmérsékletének mérése - A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei - Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés - Az élőlények és részek jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében - A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése - Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában - Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágy szárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok) - Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk - A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük - Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel - Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról

Fogalmak:	élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat; – felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket; – adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez; – adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít; – időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez; – megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza; – figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat; – növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti; – méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket; – algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becslült és mért eredményeit összehasonlítja; – az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja; – a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit; – felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében; – megnevezi az időjárás fő elemeit; – felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében; – felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	
Javasolt tevékenységek:	<ul style="list-style-type: none"> – A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk) – A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között – Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben – Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkéből vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére – A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése – Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése – Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése – Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) – A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése – A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás) – A víz körforgása a természetben – Hely- és helyzetváltoztató mozgás – Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése – Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében

Fogalmak:	szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés, égés	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez; – a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti; – a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza; feladatvégzés során társaival együttműködik 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusa szerint megvalósítja; – a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével; – az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja; – figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés); – megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás; – egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás; – tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat; – megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Témakör: Tájékozódás az időben

<p>Javasolt tevékenységek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése – Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése – Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján – Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata – Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása) – Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése – Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban – A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés) – Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése – Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő) – Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében – Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése – Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték) – Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Időbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre – Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása, rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése. Az adatokból következtetések levonása – A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése – Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban – A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok). Időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk – Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban – Napirend készítése

	<ul style="list-style-type: none"> – Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben (például víz körforgása) – Az emberi életszakaszok, jellemzőik – A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés – A csírázás és a növekedés külső feltételei – Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai 	
Fogalmak:	<p>évszak, életkor, életszakasz, körforgás, Föld forgása, Föld keringése, naptár, hónap, nap, napszak, szaporodás, fejlődés</p>	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> – életkorának megfelelően eligazodik az időbeli relációkban, ismeri és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókincset; – naptárt használ, időintervallumokat számol, adott eseményeket időrend szerint sorba rendez; – napirendet tervez a napszakok változásaihoz kapcsolva. 	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket; – megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit; – figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése); – az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le; – megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét; – megnevezi az ember életszakaszait; – megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez; – analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.

Témakör: Tájékozódás a térben	
Javasolt tevékenységek:	<ul style="list-style-type: none"> – Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben – Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása – Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról. Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térképvázlat alapján – Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén

	<ul style="list-style-type: none"> - A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében - A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon - A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Téri tájékozódó képesség fejlesztése - A fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Iránytű használata. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben - Az alaprajz, a térképvázlat és a térkép. Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével - A felszínformák: hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság. Jelölésük a domborzati térképen - A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen - A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája 	
Fogalmak:	fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szókincset; - iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat; - irányokat ad meg viszonyítással; - megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós; - felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvassza; - az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít; - tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít; - felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;

		<ul style="list-style-type: none"> - felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit; - domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.
--	--	---

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében		
Javasolt tevékenységek:	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása - A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbözőségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése - Az életközösségek jellegzetes élőlényeinek csoportosítása élőhely szerint - Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon) - A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok) - Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely) - Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalozatok összeállítása - Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával - Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása - Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Környezettudatos magatartás fejlesztése - A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart - Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhez (életmód, testfelépítés, viselkedés) 	

	<ul style="list-style-type: none"> - A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely) - A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kételtűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok) - Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhalózatok összeállítása - A természetes és mesterséges életközösségek - Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. 	
Fogalmak:	természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhalózat	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit; - felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt; - tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében); - megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket; - algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat; - algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat; - konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát; - megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csórtípusok) egészíti ki;

		<ul style="list-style-type: none"> - felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek; - felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat; - példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét; - felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel); - elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
--	--	--

Témakör: Testünk, egészségünk	
Javasolt tevékenységek:	<ul style="list-style-type: none"> - Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén - Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang) - Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről - A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a

	<p>légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az iskolás étellel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján – Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése – A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása – Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata – Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján – Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével – Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal – Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése – A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása – Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre – Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során) – Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával – Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségi tünetek (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése – A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Egészségtudatos magatartás fejlesztése – Az emberi test fő testrészei, szervei

	<ul style="list-style-type: none"> - A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat - Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében - Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások - A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága - Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban - A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások - Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása - A megfelelő öltözködés - A személyes higiéné - A rendszeres testmozgás - Aktív és passzív pihenés - A lelki egészség - A leggyakoribb betegségi tünetek. A testhőmérséklet, láz mérése - A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe - Balesetek, megelőzésük 	
Fogalmak:	szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait; - tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani; - felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségére. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét; - megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban; - belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait; - ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

3.3.Negyedik évfolyam

Környezetismeret

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Témakör	Óraszám
1.	Megfigyelés, mérés	6 óra
2.	Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4 óra
3.	Hazánk, Magyarország	6 óra
4.	Életközösségek lakóhelyünk környezetében	15 óra
5.	Testünk, egészségünk	3 óra
	Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	2 óra
Összesen		36 óra

4.

Témakör: Megfigyelés, mérés

Javasolt tevékenységek:

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságaik és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérzet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
 - növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
 - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, haszonállatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
 - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejtett növény és a termés vizsgálata
 - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése

	<ul style="list-style-type: none"> - A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése - Az ember testhőmérsékletének mérése - A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Mérési technika fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei - Az élettelen anyagok jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - Az élettelen környezeti tényezők jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés - Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) - A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében - A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése - Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában - Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágú szárú – fás szárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétlábúak – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok) - Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk - A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük - Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel - Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról

Fogalmak:	élő, élettelen, növény, állat, ember, érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat; – felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket; – adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez; – adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít; – időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez; – megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza; – figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat; – növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti; – méréshez megválasztja az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt, mértékegységeket; – algoritmus szerint, előzetes viszonyítás, majd becslés után méréseket végez, becslült és mért eredményeit összehasonlítja; – az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt megfelelően használja; – a méréseket és azok tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit; – felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében; – megnevezi az időjárás fő elemeit; – felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében; – felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	
Javasolt tevékenységek:	<ul style="list-style-type: none"> – A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk) – A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között – Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben – Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkéből vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére – A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése – Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése – Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése – Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – A kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok lényeges érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang) – A kísérletekhez szükséges mennyiségű anyagok mérése – A víz halmazállapot-változásai (olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás) – A víz körforgása a természetben – Hely- és helyzetváltoztató mozgás – Rugalmas és rugalmatlan ütközések megfigyelése, hétköznapi megjelenése – Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése. A tűz és az égés szerepe az ember életében

Fogalmak:	szilárd – folyékony – légnemű halmazállapot; halmazállapot-változás; olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás, ütközés, égés	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> – tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez; – a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti; – a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza; feladatvégzés során társaival együttműködik 	<ul style="list-style-type: none"> – a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusára szerint megvalósítja; – a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével; – az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja; – figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés); – megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás; – egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás; – tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat; – megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.

Témakör: Hazánk, Magyarország	
Javasolt tevékenységek:	<p>Térképészeti gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence) – Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése – Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen – Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen – Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről – Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén – Magyarország megyéinek, ezen belül a tanulók saját megyéjének, megyeszékhelyének, valamint Budapest megkeresése Magyarország közigazgatási térképén – Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével

	<ul style="list-style-type: none"> – Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül – Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Téri tájékozódó képesség fejlesztése – Magyarország helyzete, államhatárok, szomszédos országaink – Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen – Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik – Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén – Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés 	
Fogalmak:	térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókinccset; – Megnevezi, és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágtájakat, irányokat ad meg viszonyítással; – felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok; – megkülönböztet néhány térképajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágtájakat; – irányokat ad meg viszonyítással; – térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja; – térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájakait, felismeri azok jellemző felszínformáit; – térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében

<p>Javasolt tevékenységek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása – A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése – Az életközösségek jellegzetes élőlényeinek csoportosítása élőhely szerint – Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon) – A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok) – Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely) – Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalozatok összeállítása – Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával – Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása – Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelőképesség fejlesztése – Leíró képesség fejlesztése – Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése – Mérési technika fejlesztése – Kísérletezéshez szükséges képességek fejlesztése – Rendszerező képesség fejlesztése – Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Környezettudatos magatartás fejlesztése – A lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői: erdő, mező-rét, víz-vízpart – Az egyes életközösségekben élő növények és állatok tulajdonságai – A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés) – A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely) – A megismert növények és állatok csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld; állatok: emlősök – madarak – rovarok – kétélvtűek – hüllők – halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők;

	<p>élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő – az ember környezetében élő állatok)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása – A természetes és mesterséges életközösségek – Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása. 	
Fogalmak:	természetes és mesterséges életközösség, erdő, mező-rét, víz-vízpart, élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, tápláléklánc, táplálékhálózat	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit; – felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt; – tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében); – megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket; – algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat; – algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat; – konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát; – megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csórtípusok) egészíti ki; – felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek; – felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat; – példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre

		<p>gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel); - elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
--	--	--

Témakör: Testünk, egészségünk

Javasolt tevékenységek:

- Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén
- Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang)
- Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről
- A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)
- Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján
- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével
- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal
- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségeket (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének

	<p>gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése</p> <ul style="list-style-type: none"> - A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> - Megfigyelőképesség fejlesztése - Leíró képesség fejlesztése - Azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - Rendszerező képesség fejlesztése - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel - Egészségtudatos magatartás fejlesztése - Az emberi test fő testrészei, szervei - A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat - Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében - Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások - A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága - Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban - A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások - Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása - A megfelelő öltözködés - A személyes higiéné - A rendszeres testmozgás - Aktív és passzív pihenés - A lelki egészség - A leggyakoribb betegségeket. A testhőmérséklet, láz mérése - A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe - Balesetek, megelőzésük - 	
Fogalmak:	szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait; - tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét; - megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;

	<p>szokásokkal, azokat igyekszik betartani;</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. <p>Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségére.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait; - ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.
--	--	---

6. Ének-zene

6.1. Általános tájékoztató

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

1–4. évfolyam

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékörzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékaik, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

6.2.Első évfolyam

Ének-zene

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Ssz.	Tematikai egység	Óraszám
1.	Zeneművek-Éneklés	36 óra
2.	Zenei ismeretek-Ritmikai fejlesztés	8 óra
3.	Zenei ismeretek-Hallásfejlesztés	8 óra
4.	Zenei ismeretek-Zenei írás, olvasás	6 óra
5.	Zeneművek - Zenehallgatás	14 óra
Összesen		72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – Éneklés
Előzetes tudás	Iskolaérettség.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése. A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása. Az éneklés helyes szokásainak kialakítása: egyenes testtartás, helyes légzés, megfelelő hangerő, helyes hangképzés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Az éneklés örömeinek felkeltése. Dalkezdés megadott hangról c’-d” hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra. Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül. A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán. A kézjel, mint jelrendszer ismerete. Szolmizációs kézjelről való éneklés.
Tanulási eredmények	
A tanuló	<ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt; – egyenes testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c’ – d” hangterjedelemben; – elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitól megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző hangerővel tud énekelni; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjelről énekel; – belső hallása fejlődik; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein
Fogalmak	Népdal, gyermekjátékdal, körjáték, néptánc, hangszerkíséret, szolmizáció, kézjel

Énekes anyag	<p>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aki nem lép egyszerre; • Bújj, bújj, itt megyek; stb <p>Dalok alkalmakra, jeles napokra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); <p>Mondókák, kiszámolók</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egy – megérett a meggy; • Névcsőfolók
---------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-ritmikai fejlesztés
Előzetes tudás	Kisgyermekkorai zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagymozgások, hangutánzó dallam- és ritmusmotívumok.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>Egyenletes mérő hangoztatása éneklés közben.</p> <p>Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója.</p> <p>Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, ritmusnevekkel csoportosan:</p> <p>a zenei hangsúly érzékeltetésével,</p> <p>mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</p> <p>felelgetős ritmusjátékokkal.</p> <p>Osztinató gyakorlása egyszerű formában.</p> <p>Alkotói készség:</p> <p>Rögtönzés ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</p> <p>Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése.</p> <p>Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása.</p> <p>Egyenletes lüktetés, mérő.</p> <p>Negyed, nyolcadpár, a negyed szünet.</p> <p>2/4-es ütem.</p> <p>Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal, kezdőhang, záróhang.</p>

Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <p>érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát;</p> <p>megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;</p> <p>a testét hangszerként is használja;</p> <p>egyszerű ritmushangszereket használ;</p> <p>érezkeli és hangoztatja a mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben;</p> <p>érezkeli az ütemhangsúlyt;</p> <p>tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;</p> <p>felismeri és hangoztatja a negyed és a nyolcadpár ritmusokat, a negyed szünetet;</p> <p>tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet.</p>	
Fogalmak	<p>Mérő, ritmus, szünet, ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel, ritmushangszer, ötvonalas rendszer, vonal-vonalköz, gyors, lassú, osztinató.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-hallásfejlesztés
Előzetes tudás	<p>Mondókák; gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás. Éneklési készség.</p>
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben.</p> <p>Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban.</p> <p>Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással.</p> <p>Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre.</p> <p>A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére.</p> <p>A s-m-l hangok kézjele és betűjele.</p> <p>A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz.</p> <p>A s-m-l hangok helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése, kirakás kottakirakón.</p>
Tanulási eredmények	

<p>A tanuló</p> <p>érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között;</p> <p>örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban;</p> <p>megismeri, éneklí és alkalmazza a l-s-m hangkészlet hangjait;</p> <p>a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja;</p> <p>belső hallása fejlődik;</p> <p>megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</p> <p>a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;</p> <p>különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.</p>	
Fogalmak	<p>halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, vonalrendszer, vonal, vonalköz</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-zenei írás, olvasás
Előzetes tudás	Éneklési készség, életkornak megfelelő tájékozódás síkban és térben.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.).</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal, vonalköz, ütemvonal, kezdőhang, záróhang stb.</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével.</p> <p>A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével kottakirakón.</p> <p>Negyed, nyolcadpár, a negyed szünet grafikai képe.</p> <p>Ütemvonal és záróvonal grafikai képe.</p> <p>A lá - szó - mi szolmizációs hangok kirakása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható; – képes egyszerű kottában tájékozódni; 	

– megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.	
Fogalmak	hangjegy

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – zenehallgatás
Előzetes tudás	Akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása. Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése. Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben. A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal. Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre. Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) és a hangszerek hangszínének megfigyelése tanult zenei anyagban.
Tanulási eredmények	
A tanuló érzékel és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; zenehallgatási élményekkel gazdagodik; megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet.	
Fogalmak	kezdés, befejezés, hangerő, hangszín, tempó, énekhang, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar
Zeneművek	Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W. A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán”

6.3.Második évfolyam

Ének-zene

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Ssz.	Tematikai egység	Óraszám
1.	Zeneművek - Éneklés	36 óra
2.	Zenei ismeretek - Ritmikai fejlesztés	7 óra
3.	Zenei ismeretek - Hallásfejlesztés	8 óra
4.	Zenei ismeretek - Zenei írás, olvasás	8 óra
5.	Zeneművek - Zenehallgatás	13 óra
Összesen		72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – éneklés
Előzetes tudás	Az első osztályban tanult dalok pontos éneklése.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése. A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül. A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán. A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban. A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása. A kézjel, mint jelrendszer ismerete. Szolmizációs kézjelről való éneklés
Tanulási eredmények	
A tanuló	<ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangai sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző hangerővel tud énekelni; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjelről énekel; – belső hallása fejlődik; – emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt; – jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben; – elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; – alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; – a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.
Fogalmak	Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel
Énekes anyag	Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek <ul style="list-style-type: none"> • A gúnárom elveszett; • A part alatt; Dalok alkalmakra, jeles napokra <ul style="list-style-type: none"> • Hull a pelyhes

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-ritmikai fejlesztés
Előzetes tudás	Az első osztályos zenei élményanyag. Gyermekdalok, népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben. Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója.</p> <p>Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <p>a zenei hangsúly érzékeltetésével, mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, felelgetős ritmusjátékokkal, Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában.</p> <p>Alkotói készség: Rögtönzés ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer, különböző zajkeltők, ritmushangszerek segítségével.</p> <p>Egyenletes lüktetés, mérő. Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet. 2/4-es ütem.</p> <p>Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal, vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang, záróhang. Ritmikai kétszólamúság – oszti.nátó, ritmuskánon.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <p>érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; megkülönbözteti a mérőt és a ritmust;</p> <p>érezkeli és hangoztatja a mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben;</p> <p>érezkeli az ütemhangsúlyt; a testét hangszerként is használja;</p> <p>egyszerű ritmushangszereket használ; tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;</p> <p>felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.</p>	
Fogalmak	mérő, ritmus, szünet, ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel, ütemmutató, ritmushangszer, rögtönzés, öt vonalas rendszer, vonal, vonalköz, pótvonat, kezdőhang, záróhang, gyors, lassú, osztinató, ritmuskánon

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-hallásfejlesztés
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás. Az első osztályos zenei élményanyag. Gyermekdalok, népdalok, népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. A megismert dallam és ritmusmotívumok.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben.</p> <p>Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban.</p> <p>Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal.</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással.</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése.</p> <p>Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában.</p> <p>Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre.</p> <p>A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére.</p> <p>A pentaton hangkészlet hangjainak (dó-ré-mi-só-lá) ismerete kiegészülve az alsó lá-val.</p> <p>A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése.</p> <p>Kánon éneklésmódjának elsajátítása.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <p>megismeri, énekel és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;</p> <p>a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;</p> <p>belső hallása fejlődik;</p> <p>megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</p> <p>a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;</p> <p>különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál;</p> <p>rövid dallamsorokat rögtönöz;</p> <p>örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.</p>	

Fogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon
-----------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-zenei írás, olvasás
Előzetes tudás	Akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi és zenei hangokról. Elsős zenehallgatási élmények.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.).</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal, vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang, záróhang stb.</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével.</p> <p>A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével.</p> <p>Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása.</p> <p>Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása.</p> <p>A lá - szó - mi – ré – dó - alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <p>tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</p> <p>tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</p> <p>képes egyszerű kottában tájékozódni;</p> <p>megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.</p> <p>Fogalmak: Hangjegy</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – zenehallgatás
Előzetes tudás	Akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi és zenei hangokról. Elsős zenehallgatási élmények.

<p>A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei</p>	<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása.</p> <p>Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése.</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben.</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval.</p> <p>Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre.</p> <p>Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban.</p> <p>A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban.</p> <p>A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.</p>
<p>Tanulási eredmények</p>	
<p>A tanuló</p> <p>a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;</p> <p>a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet;</p> <p>felismeri a zongora hangját;</p> <p>felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;</p> <p>meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;</p> <p>képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;</p> <p>képes az érzelmi azonosulásra;</p> <p>egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;</p> <p>képes megérteni az zenék üzenetét.</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>énekhang, gyermekkar, vegyeskar, zongoramű, kíséret, népdalfeldolgozás, zenekar, duó</p>
<p>Zeneművek</p>	<p>Erkel Ferenc: Himnusz;</p> <p>Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnővesztő – gyermekkar;</p> <p>Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar;</p> <p>Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tüt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett);</p> <p>Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről;</p> <p>Antonio Scandelli: A tyúk;</p> <p>A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel;</p> <p>W. A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon;</p> <p>Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek;</p> <p>Rimszkij–Korszakov: Dongó;</p> <p>Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban;</p> <p>Betlehemes /A kis Jézus aranyalma</p>

6.4.Harmadik évfolyam

Ének-zene

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Ssz.	Tematikai egység	Óraszám
1.	Zeneművek - Éneklés	36 óra
2.	Zenei ismeretek - Ritmikai fejlesztés	8 óra
3.	Zenei ismeretek - Hallásfejlesztés	8 óra
4.	Zenei ismeretek - Zenei írás, olvasás	6 óra
5.	Zeneművek - Zenehallgatás	14 óra
Összesen		72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – éneklés
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>Magyar népdalok hallás utáni megtanulása.</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció.</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánccházi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán a tanuló törekszik az autentikus előadásra.</p> <p>Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével.</p> <p>Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra.</p> <p>Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése.</p> <p>Befogadói készség: új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben.</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése.</p> <p>Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése.</p> <p>A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése.</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése.</p> <p>A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</p> <p>különböző dinamikai szinteken tud énekelni;</p> <p>a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</p> <p>a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</p> <p>hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;</p> <p>emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;</p> <p>emlékezetből éneklő a Himnuszt;</p> <p>ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;</p> <p>előadói készsége tovább fejlődik;</p> <p>aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;</p> <p>a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;</p> <p>érezkeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.</p>	
Fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, tánccház

Énekes anyag	<p>Életképek Anyám, édesanyám; Egyszer egy királyfi Párosítók-Leányok, legények Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Táncnóták-Táncos dalok Három éjjel Tréfás dalok A faragószék nótája; Fut a kicsi kordé; „Mesés” dalok Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér</p>
---------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-ritmikai fejlesztés
Előzetes tudás	Mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben. Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése. Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal. Összetett ritmusok gyakorlása páros ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: a zenei hangsúly érzékeltetésével, mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, felelgetős ritmusjátékokkal, osztinatóval. Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; Egész érték és szünete. 4/4 –es ütem.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban; ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; felismer és hangoztat összetett ritmust: szinkópa; ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; egyszerű ritmussorokat rögtönöz. Fogalmak: Szinkópa; zenei hangsúly</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-hallásfejlesztés
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban. Belső hallás fejlesztése dallambújtatással. A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése. Kánon éneklése, gyakorlása. A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése. Alkotói készség: testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére. A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal. Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben.
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangj sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; különböző dinamikai szinteken tud énekelni; a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; énekel a pentaton hangsorban; a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó és alsó szó hangokat; Megfigyel, és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.</p>	
Fogalmak	halkítás-erősítés, dallam- és szöveghangsúly, pentaton hangsor

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-zenei írás, olvasás
Előzetes tudás	Az ötvonalas rendszer ismerete. Az első két évfolyamon megismert ritmikai, dallami elemek felismerése, reprodukálása.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.).</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával.</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével.</p> <p>A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével.</p> <p>A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére.</p> <p>Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával a zenei olvasás fejlesztésére.</p> <p>Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után.</p> <p>A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során.</p> <p>A szinkópa grafikai képe és írása.</p> <p>Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása.</p> <p>Egész értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása.</p> <p>A 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása.</p> <p>Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</p> <p>érezkeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható;</p> <p>tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</p> <p>tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</p> <p>elmélyülő lesz alapvető tájékozottsága a kottában;</p> <p>megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</p> <p>a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;</p> <p>a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;</p> <p>pentaton hangkészletű dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;</p> <p>helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</p>	
Fogalmak	A korábbiak elmélyítése

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – zenehallgatás
Előzetes tudás	A csendes figyelemre, a zenehallgatásra való képesség, fejlődő hangszínhallás, többszólamú hallás készsége és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban. Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában. Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében. Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben. A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval. Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbségek, variációk megfigyelése, a tanuló képzetének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; Zenei befogadói készség fejlődése. Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással. A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása. A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése. A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése. Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló zenehallgatási élményekkel gazdagodik; további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, trombita); megismerkedik a zenében alkalmazott humorral; meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; képes az érzelmi azonosulásra; egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; alakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.</p>	
Fogalmak	Himnusz, duett, szólóének (dal)

Zeneművek

Erkel Ferenc: Himnusz

- Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója),
- Kodály Zoltán: Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Háry János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagybonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese
- Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám)
- Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Mefogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van,
- Josquin: A tücsök
- Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet
- Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ
- Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc
- Johann Strauss: Tik-Tak polka
- Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „*Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha*”
- Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc
- Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi
- Betlehemes / Csordapásztorok

6.5.Negyedik évfolyam

Ének-zene

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Ssz.	Tematikai egység	Óraszám
1.	Zeneművek - Éneklés	36 óra
2.	Zenei ismeretek - Ritmikai fejlesztés	7 óra
3.	Zenei ismeretek - Hallásfejlesztés	8 óra
4.	Zenei ismeretek - Zenei írás, olvasás	8 óra
5.	Zeneművek - Zenehallgatás	13 óra
Összesen		72 óra

A rendelkezésre álló 10% szabad órakeret a tematikai egységek között van elosztva.

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – éneklés
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>Magyar népdalok hallás vagy szolmizáció utáni megtanulása.</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció.</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása a pedagógus előadásában, táncmuzikumban és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra.</p> <p>Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével.</p> <p>Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra.</p> <p>Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése.</p> <p>Befogadói készség: új dalok megismerésével, tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben.</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése.</p> <p>Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése.</p> <p>A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése.</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése.</p> <p>A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</p>

Tanulási eredmények	
A tanuló	
<ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangszíntartományának megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – hangterjedelme túllép az oktávon; – emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; – ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; – előadói készsége tovább fejlődik; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; – a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; – érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében. 	
Fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncmuzikum

Énekes anyag	<p><i>Életképek</i></p> <p>A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám</p> <p><i>Párosítók- → Leányok, legények</i></p> <p>Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi</p> <p><i>Állatos dalok</i></p> <p>A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Házasodik a tücsök; Kis kacsa fürdik</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i></p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján</p>
---------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-ritmikai fejlesztés
Előzetes tudás	Mérő, tempó tartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben. Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése. Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal. Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a zenei hangsúly érzékeltetésével, – mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, – felelgetős ritmusjátékokkal, – ritmusvariációval, – osztinatóval, – befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz. <p>Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével. Szinkópa, nyújtott és éles ritmus. Egyedül álló nyolcad és szünete. Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete. 3/4 –es és 4/4 –es ütemfajta.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a páros és a páratlan lüktetést; – az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; – aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban. – ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; – ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; – megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; – felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; – ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; – egyszerű ritmussorokat rögtönöz. 	
Fogalmak	Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-hallásfejlesztés
Előzetes tudás	A tanult dallami elemek felismerése kottáról, kézjelről, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban.</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással.</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése.</p> <p>Kánonok éneklése, gyakorlása.</p> <p>A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése.</p> <p>Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata eltérő karakterek kifejezésére.</p> <p>A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal.</p> <p>A fá és ti hangok - hétfokú hangsor.</p> <p>A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése.</p> <p>Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben.</p> <p>A violinkulcs.</p>
Tanulási eredmények	
<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangji sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – énekel a pentaton hangsorban; – énekel a hétfokú hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva. – megismeri, éneklés és alkalmazza a felső dó, alsó lá, alsó szó és a fá, ti hangokat; – Megfigyel, és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni. 	
Fogalmak	forte, piano, halkítás-erősítés, dallam- és szöveghangsúly, pentaton hangsor, hétfokú hangsor, violinkulcs

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zenei ismeretek-zenei írás, olvasás	
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.).</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon.</p> <p>Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával.</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével.</p> <p>A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével.</p> <p>A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére.</p> <p>Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával a zenei olvasás fejlesztésére.</p> <p>Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után.</p> <p>A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során.</p> <p>Violinkulcs írása.</p> <p>Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása.</p> <p>Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása.</p> <p>Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása.</p> <p>A 3/4-es és 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása.</p> <p>Dó’ - ti- lá- szó- fá- mi- ré- dó - lá, - szó, hangok a kottában.</p> <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</p>	
Tanulási eredmények		
<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; 		

<ul style="list-style-type: none"> – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél. 	
Fogalmak	A korábbiak elmélyítése.

Tematikai egység/ Fejlesztési feladatok	Zeneművek – zenehallgatás
Előzetes tudás	A csendes figyelemre, a zenehallgatásra való képesség, fejlődő hangszínhallás, többszólamú hallás készsége és formaérzék. Ismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.
A tematikai egység fejlesztési feladatai, készségei, ismeretei	<p>A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban. Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában.</p> <p>Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében.</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben.</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval.</p> <p>Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése, a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <p>Zenei befogadói készség fejlődése.</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással.</p> <p>A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása.</p> <p>A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése.</p> <p>A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése.</p> <p>Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.</p>
Tanulási eredmények	
<ul style="list-style-type: none"> – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; – népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; – ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; – megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); – megismerkedik a zenében alkalmazott humorral; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
Fogalmak	Visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)

Zeneművek	<p>Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)</p> <p>Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnek)</p> <p>Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)</p> <p>Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban</p> <p>Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar</p> <p>Clément Janequin: A madarak éneke</p> <p>W. A. Mozart: Gyermekjáték – dal</p> <p>W. A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet</p> <p>Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca</p> <p>Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója</p> <p>Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)</p> <p>Rossini: Macskaduett</p> <p>Prokofjev: Péter és a farkas - részletek</p> <p>Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca</p> <p>Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska</p>
------------------	---

7. Vizuális kultúra

7.1. Általános tájékoztató

Alapelvek, célok

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkéek legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotómunkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő

gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzéklet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszközhasználat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális

kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrák közvetítésében elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkékké legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyeduralkodó lehetőségként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témakörei a – vizuális kultúra részterületein alapuló – Nat-ban foglalt fő témakörök további részletezésként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a Nat megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem jelölnék időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételtethők.

A tantárgy tanításának specifikus jellemzői az 1–4. évfolyamon

Az általános iskola alsó tagozatán a tantárgy legfontosabb feladata az örömteli alkotótevékenység és alkotókedv fenntartása, valamint a vizuális műveltség nyitott szemléletű megalapozása. Az élményalapútanulás megvalósítása érdekében fontos a változatos, a tanulók érdeklődését felkeltő játékos, új technikákat és kifejezőmódokat kipróbáló alkotó feladatok gyakorlása, ugyanakkor elengedhetetlen az ismerkedés a vizuális kommunikáció eszközeivel, az adott korosztálynak címzett médiakörnyezettel, illetve a térszemlélet fejlesztése érdekében ebben a nevelési-oktatási szakaszban kiemelt szerepe van a tárgyak élményszerű használatának és az épített, tervezett környezet elemző vizsgálatának. A minél többféle alkotótechnika, köztük a különböző hagyományos kézműves technikák kipróbálása egyedülálló módon képes a kéz finommotoros fejlesztésére, amely ebben az iskolaszakaszban a leghatékonyabb. A változatos technikákkal megvalósuló tárgyalkotás, térben konstruálás, építés a térbeli gondolkodás fejlesztésének sajátos és mással nem pótolható eszköze. A kéz finommotoros fejlesztését nem lehet megoldani digitális eszközökkel, azonban, miután mára az adott korosztály gyakorlott felhasználója a digitális környezetnek, már ebben az iskolaszakaszban fontos a vizuális kommunikáció pótolhatatlan szerepének tisztázása, és a tudatos felhasználás erősítése. Az alsó tagozat legfontosabb feladata az alapkészségek fejlesztése, amely összetett és komplex alkotó

tevékenységben (például vizualitás, beszéd, mozgás, dramatikus tevékenység, zene) fokozottan eredményes, így tanulótervezés szempontjából ebben a nevelési-oktatási szakaszban különös jelentősége van a tantárgyi integrációs célok érvényesítésének.

Fő témakörök

1. Vizuális kifejezőeszközök
2. Síkbeli és térbeli alkotások
3. Vizuális információ
4. Médiahasználat
5. Álló- és mozgókép
6. Természetes és mesterséges környezet

Értékelés elvei, lehetőségei

A vizuális kultúra tanulása elsősorban készségeket és képességeket fejleszt, ezért az értékelés alapja a tanulók önmagukhoz mért fejlődési szintje, aktivitásuk, kooperativitásuk kell, hogy legyen. Az egyénre szabott, jutalmazó, pozitív megerősítés a tanulók önbizalmának megerősítését is lehetővé teszi, így biztosítható motivációjuk fenntartása, önértékelésük fejlesztése is.

Az iskola Pedagógiai Programja alapján a számonkérés formáit arányosan használva törekszünk a tanulók teljesítményének folyamatos ellenőrzésére-értékelésére a vizuális kultúra órákon is.

Szakszavakkal rendelkező diákjainkat a pedagógiai szakszavak iránymutatásának megfelelően értékeljük.

Az értékelés lehetőségei:

- észvétel a közös vizuális tapasztalatgyűjtésben, órai aktivitás, órai munka
- különböző érzékszervi tapasztalatok szóbeli megfogalmazása
- közvetlen megfigyelések, tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában
- vizuális nyelv értelmezése, használata
- elképzelt vagy valós élmények, tárgyak megjelenítése különböző technikákkal síkban és térben
- médiatudatosság, médiaértés: médiaélményekhez kapcsolódó érzések, gondolatok megfogalmazása

1–2. évfolyam

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás öröme, motiváltsága megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotómunka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúránk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

3–4. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzoló, ábrázoló képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoport alapos ismeretének birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázoló sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is.-A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszhető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képkészítés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulótársaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

7.2.Első évfolyam

Vizuális kultúra

Heti óraszám: 2+1 óra

Éves óraszám: 72+36 óra

Témakör neve	Óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	32 óra
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6 óra
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6 óra
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6 óra
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	12 óra
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	10 óra
Összes óraszám	72 óra
A felsorolt témák továbbgondolása, kiegészítése, folytatása, kidolgozása és pályamunkák készítése rajzpályázatokra	

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – érzékelés, jellemzők, tapasztalat
Javasolt óraszám: horizontálisan beépül a többi témakörbe

Az első évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalgotás).
- A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.
- Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.
- Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.

Fogalmak

Sík, tér, méret, irány, szín, felület, anyag, felület, képelem

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények

Javasolt óraszám: 32 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;

- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása. A saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Gross Arnold, Sajdik Ferenc illusztrációi.
- Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.
- Korábban átélt események, élmények felidézésének segítségével, látott, hallott vagy elképzelt történetek (pl. tündérmesék, közösen kitalált játékok, helyzetek, mesék, mesefolyamok) megjelenítése sík és/vagy plasztikai alkotásban. (pl. színes, grafikus, vegyes technikájú, mintázott vagy konstruált) Az elemi kompozíciós elvek figyelembevételével (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése)
- Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése)
- Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás).
- Művészeti alkotások és fotók nézegetése megadott szempontok szerint (pl. alakok, szereplők, terek, tárgyak, mérete, színe, tónusa). A megállapítások segítségével tovább gondolva a látvány sugallta jelenséget, képi tartalmat egy új alkotás létrehozásának érdekében (pl. más térben és időben, más szereplőkkel), különböző művészeti műfajokban (dráma, hang-zene, mozgás, installáció, fotómanipuláció).
- Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjáttékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, kézjárással)
- Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.
- Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcoltott, faragott pásturművészeti tárgyak) stíuselemeinek felhasználásával.
- Irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.
- Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése)
- Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).
- Elképzelt és kitalált építmények tervezése (mesevár, palota). Meseváros. Az üveghegy. Meseerdő.
- Természeti látványok visszaadása.
- A közvetlen környezetben található tárgyak, jelenségek minőségének (pl. illat, hang, zene, szín, fény, felület, méret, mozgás, helyzet, súly) megtapasztalása különböző játékos feladatok során, a célzott élménygyűjtés és vizuális megjelenítés (pl. festés, rajzolás, kollázs, mintázás) érdekében, a vizuális nyelv alapvető elemeinek játékos használatával.

- Képkalkotás a természeti formák átalakításával. A formák felületi mintázata.
- Felületalkotási kísérletek filctollal: változatos faktúrák kialakítása a pont, a vonal és a folt játékaival. Szabályos és szabálytalan, egyenes és íves vonalak. A vonal szerepe a kifejezésben.
- Foltképzés – színellentétek megtapasztalása. Foltképzés – a színkeveredések megtapasztalása. Főszínek, mellékszínek. A színek hangulati hatása. A sötét-világos színellentét. A sötét-világos színek ellentéte.

Fogalmak

A történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, érzékelés, önkifejezés, pont, vonal, folt, forma, tónus, szín, mintázat, felület, sík, tér, grafika, plasztika, vizuális technikák, festészet, szobrászat, fotó, műalkotás, reprodukció, népművészeti technikák, faragás.

Témakör: Vizuális információ – vizuális jelek a környezetünkben

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Jeltervezés, jelalkotás változatos méretben különböző anyagokból (pl. agyag, madzag, papírdúc, fatábla, talált anyag, homok, kavics, falevél, víz) meghatározott célok érdekében (pl. eligazodás, útbaigazítás, védelem, figyelemfelkeltés).
- A jelalkotás jellemzői, óvodai jelek felidézése. Saját jel alkotása a rajzdobozra. A forma jellemző tulajdonságai: formaegyszerűsítés, lényegkiemelés. Mintaképzés formaegyszerűsítéssel.
- A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókártya) és eszköz (pl. tábló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.
- Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).
- Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).
- Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogram terveinek érthetőségével kapcsolatban.
- Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotómunka során (pl. tárgyalatás díszítményeként: huszárcsákó, párt).)
- Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.
- Gesztusok olvasása és kifejezése.

- Kompozíciós játék az állat jelle egyszerűsített körvonalával és felszíni mintájának léptékváltásával. Formaalkotás a körvonalától a részletekig, és a részletek elhagyásával a sziluettig.

Fogalmak

Jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum

Témakör: Médiahasználat – valós és virtuális információk

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Hangzó médiaszövegek megjelenítése rajzban: vers-és meseillusztrációk készítése csoportmunkában. A főhős hangsúlyozásának kompozíciós eszközei. Ismert mesék és versek zenei feldolgozásának meghallgatása.
- Személyesen átélt, elképzelt és a médiában látott, hallott esemény megjelenítése rajzban, önállóan készített bábbal, szerepjátékkal.
- Reklámok megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.
- Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).
- Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.

Fogalmak

Információ, esemény, elképzelt/kitalált történet, képzelet, valóság, médium, mozgókép, könyv, televízió, film, internet, állókép, mozgókép, zene, emberi hang, zaj, zörej, csend

Témakör: Álló- és mozgókép – kép, hang, történet

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történet képkezdésének rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).
- A mese pozitív és negatív szereplőinek csoportosítása és egy választott karakter megjelenítése síkbáb formájában. A bábfigura megszólaltatása, karakterének eljátszása.
- Előadás megtekintése Bábszínházban.
- A bábszínház működése, a bábozás jellemzői, előadás különböző bábfigurákkal: fakanálbáb és újjbáb tervezése. Szerepjátékok a tervezett bábokkal. Mesélő bábo: hallott, olvasott és kitalált történetek előadása.

Fogalmak

Animációs film, képkezdés, képregény, hanghatás, televízió, rádió, könnyű, számítógép, színház, mozi, újság, műsor, rajzfilm, film, képregény, videojáték

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – valós és kitalált tárgyak

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmez készítés csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és területi dísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, területdísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).
- Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).
- Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. varázserejű tárgyak: hangszer, pálca, öltözék, szőnyeg, ékszer, jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi) oly módon, hogy a tárgy külseje (pl. forma, díszítés, méret, anyag) utaljon funkciójára.

- Dramatikus játék céljára újjáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, “rámás csizma”, “kőleves”) jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.
- Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel)
- Hétköznapi tevékenységek során használatos tárgyak (pl. játék, öltözék, öltözékkiegészítő) létrehozása.
- Kővek, termések, növényi részek felhasználása képek alkotásában, játékok, egyszerű használati tárgyak készítésében – minimális eszközigényű tárgykészítési technikák alkalmazása, az alkotás során igazodva az anyag természetes formájához.
- A néprajz elméleti anyagához kapcsolódóan a család ünnepeinek megismerése, az ünnepekhez fűződő tárgyak készítése (pl. karácsonyfadíszek, ajándékkészítés), a bemutatott népköltészeti alkotásokhoz kapcsolódó tárgyak, játékok létrehozása.
- Bábkészítés: tér- és síkbábok készítése papírból, textiltől nyírással, ragasztással, varrással.
- Múzeopedagógiai óra a Deák17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galériában.

Fogalmak

Tárgytervezés, forma, funkció, alkalmazkodás, öltözék kiegészítő, funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – közvetlen környezetünk

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).
- A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés. Séta az iskola környékén, játszótéren, a Rákos-patak környékén. Magánházak, családi házak, kertek, a lakótelep toronyházai
- Lehetőség szerint nagyméretű téralakítás a szabadban – hősobrok építése.
- Környezetünk valós elemeinek, tárgyainak, tereinek (pl., motor, fészek, odú, fa, talaj), különleges nézőpontból (belülről, fentről, alulról) való megjelenítése a fantázia és a

megfigyelés révén, a kifejezési szándéknak megfelelő anyagok, eszközök, méretek felhasználásával (pl. színes-, grafikai technika, mintázás, konstruálás talált tárgyából, azok átalakításával).

- Mesék, versek, kitalált történetek, médiaszövegek élő és élettelen szereplőinek (pl. hősök, ártók, bajkeverők, segítők, varázstárgyak, csodaeszközök), természetes és épített környezetének (pl. indák, ligetek, erdők, vizek, paloták, hidak, tornyok) illusztratív jellegű ábrázolása (pl. sorozatként, képeskönyvként) emlékképek felidézésével, megfigyelések segítségével és a fantázia által.

7.3.Második évfolyam

Vizuális kultúra

Heti óraszám: 2+1 óra

Éves óraszám: 72+36 óra

Témakör neve	Óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	30 óra
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	8 óra
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6 óra
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6 óra
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10 óra
Természetes és mesterséges környezet – közvetlen környezetünk	12 óra
Összesen	72 óra
A felsorolt témák továbbgondolása, kiegészítése, folytatása, kidolgozása és pályamunkák készítése rajzpályázatokra	

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – érzékelés, jellemzők, tapasztalat
Javasolt óraszám: horizontálisan beépül a többi témakörbe

A második évfolyam fejlesztési folyamatát végig kísérő, rendre ismétlődő fejlesztési feladatokhoz óraszám nem rendelhető, mert azokat a tanulói tevékenységformákat és típusokat tartalmazza, melyek, egyrészt az óvoda-iskola átmenetét szolgálják a kezdő szakaszban, és az esetleg fennálló hátrányok leküzdésére szolgálnak, másrészt a fejlesztés érdekében rendre meg kell, hogy jelenjenek a legtöbb ajánlott feladattípusban, noha legtöbb esetben nem képeznek önálló produktumot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalgotás).
- A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.
- Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.
- Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.

Fogalmak

Sík, tér, méret, irány, szín, felület, anyag, felület, képelem

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – mese, fantázia, képzelet, személyes élmények
Javasolt óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;

- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében. Különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc, Würtz Ádám, Szegedi Katalin, Kálmán Anna, Rofusz Kinga stb. illusztrációi.
- Mesék, versek, kitalált történetek, médiaszövegek élő és élettelen szereplőinek (pl. hősök, ártók, bajkeverők, segítők, varázstárgyak, csodaeszközök), természetes és épített környezetének (pl. indák, ligetek, erdők, vizek, örvények, bódék, paloták, hidak, tornyok) illusztratív jellegű ábrázolása (pl. sorozatként, képeskönyvként) emlékképek felidézésével, megfigyelések segítségével és a fantázia által. Élmények, mese, álom, fantázia megfestése, egyéni színhasználattal.
- Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.
- Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése)
- Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése)
- Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.
- Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, kézábrázolás)
- Portré (a műalkotások portréinak arc kifejezése). Önarckép készítése. A portré jellemzői. Mimika, grimasz tanulmányozása és értelmezése. előnézet, profil. Érzelemábrázolás: nevetés és sírás. Érzelmek az arcon: maszk, álarc. Egy portré átalakítása rárajzolással, kiegészítéssel, átszínezéssel (rajzkiegészítés, fotómanipuláció, fénymásolat, kollázs). Emberi alak ábrázolása, fő testrészek megnevezése, aránya.
- Kitalált lények ábrázolása.
- Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.
- Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolózott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.
- Irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is .
- Meseszereplők mintázása gyurmából, agyagból.

- Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése)
- Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).
- Spontán képalkotás zenére, improvizáció. Hangulatok kifejezése vizuális eszközökkel (színekkel, vonalkarakterekkel).
- Álomképek megjelenítése.
- Művészeti alkotások és fotók nézegetése megadott szempontok szerint (pl. alakok, szereplők, terek, tárgyak, mérete, színe, tónusa). A megállapítások segítségével továbbgondolva a látvány sugallta jelenséget, képi tartalmat egy új alkotás létrehozásának érdekében (pl. más térben és időben, más szereplőkkel), különböző művészeti műfajokban (dráma, hang-zene, mozgás, installáció).
- Kitalált lények ábrázolása.
- Képzeltbeli, mesebeli helyeken, terekben (pl. elvarázsolt kastély, boszorkány konyhája, vitorlás hajó) zajló mesék, elképzelt vagy valós történetek dramatizálása, eljátszása saját tervezésű és kivitelezés szereplőkkel (pl. babák, botok, figurák, sík-, kesztyű-, árny-, óriás-, agyagfejű, bábok), terekkel, díszletekkel, melyek létrehozásánál a környezettudatos anyaghasználat érvényesül.
- Mesehősök lakhelye. A varázsszoba rejtélyei (fantasztikus terek tervezése).

Fogalmak

A történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, kompozíció, kiemelés, karakteres forma, vizuális technikák, népművészeti technikák

Témakör: Vizuális információ – vizuális jelek a környezetünkben

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegegyenes, betűsablon, szókártya) és eszköz (pl. tábló, makett, rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.
- Közvetlen környezetünkben található jelek, jelzések (pl. jelzőlámpa, térkép, alaprajz, közlekedési tábla, cégér, piktogram, embléma, szimbólum, zászló, márkajelzés, logo, zenei kotta) összegyűjtése, értelmezése játékos feladatok létrehozásának céljából (pl. valós és virtuális társasjáték, dramatikus játék, kincsvadászat).
- Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).
- Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogram terveinek érthetőségével kapcsolatban.

- Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímér, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címér, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotómunka során (pl. tárgyalás díszítményeként: huszárcsákó, párta).
- Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban. Jelek a hímes tojáson. Régi, hagyományos minták megismerése és alkalmazása a tervezés során.
- Jelek és jelképek: az írás kezdeti formái (képírás, titkosírás, saját titkos jel tervezése). Írásfajták.

Fogalok

A jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum, embléma, piktogram, térkép, alaprajz, cégér,

Témakör: Médiahasználat – valós és virtuális információk

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Reklámok megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.
- Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).
- Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából. Saját videojáték pozitív tulajdonságokkal rendelkező főhősének megtervezése.
- Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése és megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjátékkal.
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázkészítéssel).

Fogalmak

Az információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet, rádió, színház, mozi, újság, műsor, rajzfilm, videojáték.

Témakör: Álló- és mozgókép – kép, hang, történet
Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. Különböző médiaszövegek (pl. animációs mesék, videojátékok) alapvető kifejezőeszközeinek (hanghatások, vizuális jellemzők) megfigyelése és értelmezése közvetlen példák alapján. A kép és hang szerepének megfigyelése a mesevilág teremtésében (pl. animációs meséken keresztül).
- Egyszerű médiaszövegek (pl. animációs mesék, reklám) cselekménye kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének megfigyelése közvetlen példák alapján. Címadás.
- A mediatisztált történetek szereplőinek (hősök és gonoszok) azonosítása, az animációs mese morális tanulságainak felismerése.
- Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.
- Hangzó médiaszövegek megjelenítése rajzban.
- Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).
- Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotómunkában (pl. “pörgetős mozi”).

Fogalmak

Állókép, mozgókép, animációs film, zene, emberi hang, zaj, zöreje, csend, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – valós és kitalált tárgyak

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábokat, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;

- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolása.
- A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).
- Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).
- Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. hangszer, pálcá, öltözék, szőnyeg, edény, bútor, ékszer, szerszám, jármű) tervezése és létrehozása bemutatott példák alapján. (pl. hagyományos kézműves technikával készült, vagy tömeggyártott tárgyak). A meghatározott mesebeli célok (pl. mindent halló, látó, elrejtő, védő, szállító) érdekében, oly módon, hogy a tárgy külseje (pl. forma, díszítés, méret, anyag) utaljon funkciójára.
- Hétköznapi tevékenységek során használatos tárgyak (pl. konyhai eszköz, játék, öltözék, öltözék kiegészítő, hangszer, szerszám) létrehozása meghatározott tulajdonos számára (pl. adott személyiség, foglalkozás, életkor, nemek szerint), hagyományos kézműves technikákkal is (pl. fonás 2 és 3 szállal, szövés, papírszövés, nemezelés, gyöngyfűzés termésekből, természetes anyagokból, gyöngyből).
- Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, “rámás csizma”, “kőleves”) jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.
- Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel)
- Ajándéktárgyak készítése ünnepi alkalmakra (karácsony, anyák napja).
- Népművészeti tárgyak díszítőmotívumai. Népművészeti díszítő elemek ismerete. A motívum elemei, összeépítése. Egyszerű tárgyak építése (tálacska, váza, edény). Összeépítés, rögzítés, felület simítása.
- Tárgyak régen és ma. Az ivóedények jellemzői (forma és funkció, anyag és díszítés). Bögre tervezése saját használatra.
- Kedvenc játék látvány utáni rajza. A játék áttervezése (forma átalakítása, minták, színek). Új játék tervezése.
- Múzeumpedagógiai óra a Deák17 Gyermek és Ifjúsági Galériában.

Fogalmak

A funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözék, tárgytervezés, forma.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – közvetlen környezetünk

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;

- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).
- A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.
- A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szeméthyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is.
- Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása – Városliget - azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés. A Városliget környéki épületek formái, mérete, rendeltetése. Régi és új épületek anyaga, formája, nyitottsága, zártsága.
- A gyermekszoba berendezése.
- Környezetünk valós elemeinek, tárgyainak, tereinek (pl., motor, fészek, odú, fa, talaj), különleges nézőpontból (belülről, fentről, alulról) való megjelenítése a fantázia és a megfigyelés révén, a kifejezési szándéknak megfelelő anyagok, eszközök, méretek felhasználásával (pl. színes-, grafikai technika, mintázás, konstruálás talált tárgyakból, azok átalakításával).

Fogalmak

Építészet, műemlék, műemlékvédelem, térformálás, térlehatárolás, térszervezés, funkció, takarás

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén*

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljuttatja, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;

- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel eleméz, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;

* A követelmények félkövér szövegrészei a témakörök tantárgyi minimum követelményeit jelölik. A megfogalmazott minimum követelményeket a továbblétezés feltételének tekintjük.

7.4.Harmadik évfolyam

Vizuális kultúra

Heti óraszám: 2+1 óra

Éves óraszám: 72+36 óra

Témakör	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28 óra
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	8 óra
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	8 óra
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6 óra
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10 óra
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12 óra
Összesen	72 óra
A felsorolt témák továbbgondolása, kiegészítése, folytatása, kidolgozása és pályamunkák készítése rajzpályázatokra	

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – mese, fantázia, képzelet, személyes élmények
Javasolt óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan eszközökkel eljátszza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történeteket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzeltetés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói szemléltetésével).
- Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése).
- Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikusan feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).

- Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrésztlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.
- Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.
- Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával
- Műalkotások elemzése, csoportosítása különböző szempontok alapján: kompozíció, technika, műfaj. Műfajok (festészet, szobrászat, grafika) és műtípusok (arckép, életkép, tájkép, csendélet) ismerete és a műélmény kifejezése szóban, írásban és rajzban (kompozíciós rajz, színvázlat, képfolytatás, fogalmazás, képzeletbeli riport, szerepjáték).
- Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).
- Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása).
- Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).
- Játékelmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)
- Játszóterei játékok elemzése és tervezése.
- Kedvenc játék rajza.
- Meseillusztrációk, versillusztrációk alkotása. Mese-park, vidámpark. Különleges épületek, játékok, tervezése a vidámparkba.
- Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).
- Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése, a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.
- Természeti formák látvány utáni ábrázolása (befoglaló forma, arányok, színek, takarás, előtér-háttér). Fény- és színhatások megfigyelése, színárnyalatok, színellentétek megjelenítése. Levelek, termések, madártollak, fakéreg ábrázolása. A formák tömege, szabályossága, felépítése, tagoltsága, szerkezete, arányai, felülete. Felületi jellegzetességek utánzása: pont, vonal, folt. A látott forma egyszerűsítése: papírkivágás, kollázs.
- Mesebeli fák. Különleges fákat ábrázoló alkotások, illusztrációk elemzése, jelképes fák a művészetben. Meseillusztráció fa motívum kiemelésével. Az év fája a hónapokat jelképező ágakkal.
- Tanulmányrajz készítése: a látvány utáni, valóság-hű rajz készítése (a forma fő arányainak vizsgálata szemmértékkel, a befoglaló forma felvázolása, a körvonal elnagyolt rajza, a részletek megrajzolása, a tónusok vagy a színek jelölése).
- Papírnyomat készítése.

Fogalmak

A figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, anyag, műfaj, technika, nézőpont, ritmus, kollázs.

Témakör: Vizuális információ – vizuális jelek a környezetünkben
Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.
- Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.
- Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.
- A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.
- Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.
- Különleges útvonalak és varázstérképek: városkép madártávlatból, térképfajták, tájékozódás egy híres épület alaprajzán, egy térbeli részlet térképszerű síkrajzának elkészítése, egy mesebeli park térbeli képe és alaprajza.
- Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tábló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban.
- Karácsonyi szokások és jelképek. Az ünnep jellegzetes díszítő-motívumainak alkalmazása. Karácsony a művészetben. Jézus születését ábrázoló festmények megismerése.
- A húsvéti ünnep jelképei és szokásai. Az ünnepi dekoráció jellegzetességei és motívumai. A húsvéti tojások színezésének és díszítésének hagyományos és új megoldásainak összegyűjtése. A minták és színek jelentésének értelmezése.
- Stilizálás, mintaképzés, dekoratív felületek. Jellé egyszerűsített forma, piktogram tervezése. A magyar népművészet jellé egyszerűsített díszítő mintái.

Fogalmak

A vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer, mozgás, mozgásfázis, képregény

Témakör: Médiahasználat – valós és virtuális információk
Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újra játszása).
- Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal).
- Saját médiaélmények felidézése megadott szempontok alapján (pl. érzelmi hatás, kedveltség, ismeretszerzés) és az élmények feldolgozása (pl. rajzolás, fotókészítés, szerepjáték).
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázkészítéssel).
- TV-ben látott műsортípusok összegyűjtése. Egy műsортípus eljátszása páros vagy csoportmunkával, mozdulatokkal és jellegzetes hangokkal kísérve.
- A különböző médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelése és értelmezése konkrét médiaszövegeken keresztül. Az elbeszélő személyének azonosítása különböző médiaszövegekben (pl. animációs mesék, filmek).
- A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videójáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.

Fogalmak

A média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, televíziós műsортípus, ismeretterjesztő műsor, hírműsor.

Témakör: Álló- és mozgókép – kép, hang, történet

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;

- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történeket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Régi magyar gyerekművek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása.
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.
- Történetek, mesék, népmesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.
- Egyszerű cselekmény megjelenítése és hangokkal.
- Animációs filmrészletek elemzése, a főhős jellemzése (a főhős kiemelésének képi eszközei, a nézőpontok és a képkivágás szerepe). A mozgás fázisai. Állókép – mozgókép. Hogyan készül az animációs film?
- Egy mozdulatsor jellemzői: sportmozgás fázisai.

Fogalmak

A nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás, nézőpont, képkivágás, animáció, vágás.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – valós és kitalált tárgyak javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagytással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.
- Agyagmunkák: az agyag lelőhelye, előkészítése, alakítása, felhasználási területei. Használati tárgy készítése, játékkészítés (pl. edény, agyagsíp); plasztika, formába rakás, felrakás. Felület díszítése: vésés, karcolás, stb. Díszítési kincs gyűjtése rajzban és áttevése a tárgyra.

- Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján.
- Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). Ékszer és játékkészítés adott anyagokból.
- Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.
- Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.
- Hulladék anyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl. flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése).
- Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).
- A különböző kultúrákban, korokban használatos tárgyak, eszközök összehasonlítása a mai tárgyakkal, eszközökkel (pl. épületek, járművek, szerszámok, edények, bútorok, öltözet, ékszer) a hasonló és eltérő vonások elemzése, értelmezése.
- Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. ecset, cipő, csoki, időbe látó készülék, csodaszappan, fűmag, ételelixír, varázsfonal) számára, oly módon, hogy a csomagolás formája és díszítése utaljon a tárgy sajátosságára.
- Múzeumpedagógiai óra a Szépművészeti Múzeumban.

Fogalmak

A tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzsminta, tárgyalkotás, tárgytervezés, díszítés, csomagolás, ritmus, szerkezet, felület, stilizálás

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – közvetlen környezetünk

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Példák, fotók, gyűjtése eltérő érzelmi hatást (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, sejtelmes, szorongató, emelkedett félelmetes, vidám) kiváltó terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, állványzat, zuhanyfülke, labirintus).
- Műalkotások elemzése: épületek. Különböző típusú várak és a várak részei. A központi (centrális) vár. Restaurálás. Rajzkiegészítés.
- Egy képzeletbeli jelenet ábrázolása a vár lakóinak életéből. Várlabirintus tervezése.
- Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalakítás (pl. ősz: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalakítás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg).
- Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészter) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.
- Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus).
- Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.
- Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése
- Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában.
- Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalakítás.

Fogalmak

Az építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház, tértervezés, -szerkesztés, -alkotás, konstrukció, térkapcsolat, tértagolás.

7.5.Negyedik évfolyam

Vizuális kultúra

Heti óraszám: 1+1 óra

Éves óraszám: 36+36 óra

Témakör	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	12 óra
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4 óra
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4 óra
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4 óra
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6 óra
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6 óra
Összesen	36 óra
A felsorolt témák továbbgondolása, kiegészítése, folytatása, kidolgozása és pályamunkák készítése rajzpályázatokra	

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – mese, fantázia, képzelet, személyes élmények
Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusszövegekkel eljátszza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Változatos mesés térben játszódó magyar népmese különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség).
- Irodalmi, zenei, média és művészettörténeti élményből, származó valós és képzeletbeli helyszínek megjelenítése a különböző nézőpontok és változatos méret kínálta lehetőségek használatával, síkban és térben (pl. grafikusan, festve, konstruálva, mintázva, installálva).
- Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése).
- Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikusszövegek feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).
- Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó

- élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).
- Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrésztlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.
 - Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.
 - Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával
 - Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplővel, más hangulati elemekkel, színátírással).
 - Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása).
 - Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők minél pontosabb bemutatása érdekében.
 - Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).
 - Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)
 - Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).
 - Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése, a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában. Dekoratív felület tervezése a tanulmányrajz készítése során megismert forma átalakításával, a látottak továbbgondolása egyéni felületképzéssel (érdekes faktúrák kitalálása a pontok, a vonalak és a színfoltok változatos alkalmazásával). További tervezési megoldások: formaegyszerűsítés (stilizálás), formaismétlés, a forma megszemélyesítése.
 - Kifejező eszközök a képzőművészetben, azok jelentése. Pont, vonal, folt, tónus, szín, tömeg, világos sötét, hideg-meleg, vékony-vastag, sűrű-ritka, éles-homályos, áttört-tömör, stb. ellentétek világos értelmezése, leképezése. Forma, tér, egyensúly, lényegkiemelés, kompozíció megfigyelési, képzetépítési gyakorlatok.
 - Vizuális játékok: csukott szemmel tapintási gyakorlatok, terem tárgyainak, formáinak, színeinek felsorolása, megnevezése, helyzetének szóbeli leírása. Arány, szerkezet, a jellemző nézet kiemelése.
 - Szabadon választott tárgy tanulmányozása: természet utáni tanulmányrajzok, több nézőpontú rajzolás, modellezés.
 - Térbeliség megragadása síkon, térben, kifejezése tónusfokozatokkal és takarásokkal. Arányvizsgálat.
 - Térrendezések (dobozok, botok, takarók, berendezési tárgyak kartonok, fonalak felhasználásával). A formák térvizonyainak ábrázolása vizuális élmény alapján, a formák lejjebb, feljebb helyezésével, takarással.
 - A téri tapasztalatok és az ember alkotta formák megjelenítése szubjektív módon (tájképek, csendéletek).

- Természeti formák és élőlények képéből alkotott portré (kollázs, grafika). A képzelet virágai kollázssal, papírkivágással, papírmozaik és origami technikával (színmódosítás, mintatervezés, szimmetria). Virágforma megszemélyesítése. Adott témához (pl. állatmesék, virágmesék) könyvcímlap tervezése.
- Mesebeli állatok, karikatúralények. Az állatok alakja és felülete.
- A jellegzetes forma és minta. A szőr és a bőr mintázata. Az állat kültakaróját utánzó felület képzése a különböző sűrűségű pontok, vonalak és foltok alkalmazásával. Külön rajzlapon: mintaritmusok kitalálása akár több minta összekeverésével.
- Kedvenc állat sík- vagy térbeli ábrázolása látvány (kép) alapján vagy emlékezetből. A forma átalakítása a valóságtól eltérő színekkel és mintákkal, megszemélyesítéssel (emberies megjelenés, ruha, cipő stb.), a testrészek karikatúraszerű, vicces torzításával, egyes testrészek hangsúlyozásával. Rövid mese írása a kitalált állatról. Mintázás agyagból. Drót- és papírlasztikák.

Fogalmak

A figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu, vizuális kifejezés, élményszerű megjelenítés, eszköz, anyag, műfaj, technika, eljárás, képtárgy.

Témakör: Vizuális információ – vizuális jelek a környezetünkben

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.
- Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézagyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.
- Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.
- A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.
- Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve,

útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.

- Képzelt utazás egy fantáziavárosba (pl. egy mese helyszíne, egy úrváros, egy álomkép városa stb.), vagy egy kincses szigetre. A város vagy a sziget útvonalának, házainak és járműveinek megtervezése.
- Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban.

Fogalmak

A vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer, változás, folyamat, mozgás, mozgásfázis, képregény

Témakör: Médiahasználat – valós és virtuális információk

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A hírműfajhoz kapcsolódó meghatározó tevékenységek (pl. újságíró, fotóriporter) azonosítása, főbb elemeinek megismerése. Téma: belépek a képbe (szerepjáték: riport készítése a festmény egyik szereplőjével). Egy kedvenc mese feldolgozása hírként. A mese szereplőinek megszólaltatása riportalanyként.
- Tudósítás egy mese vagy egy történelmi esemény helyszínéről. Közös képregény készítése, és a részletek közlése hírműsorként.
- Egy valós vagy képzeletbeli dolog (pl. áru, esemény, közérdek, jelenség) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a betű, kép és szöveg együttes alkalmazásával, figyelem, érdeklődés felkeltése céljából. Plakátok készítése iskolai programokhoz, eseményekhez.
- Névjegykártya védett állatokról.
- A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.
- Bizonyos médiumokban megjelenő médiaszövegek (pl. televíziós műsортípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése és beazonosítása saját médiaélmények felidézésén, megjelenítésén (pl. szerepjáték) és közvetlen példákon keresztül.

- Adatgyűjtés az interneten egy híres történelmi személyről (szerepjáték: a gyűjtött adatok előadása az adott személy nevében, egyes szám első személyben, vagy páros játékkal: riporterként és riportalanyként.)
- Kedvenc filmhősről, színésről, zenésről információgyűjtés (internet, újság stb.) Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázkészítéssel).

Fogalmak

A média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor, videojáték.

Témakör: Álló- és mozgókép – kép, hang, történet

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közlések segítségével eleméz, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása.
- Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.
- Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában
- Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.
- Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.
- Történetek, mesék, népmesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.

Fogalmak

A nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – valós és kitalált tárgyak
Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.
- Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése). Népi kerámiaedények díszítő motívumai. A régi tárgyak használati és jelképes funkciói (az anyag, a forma, a szín és a díszítés szerepe).
- Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).
- Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.
- A magyar népviseletek jellemzői. Öltözet típusok.
- Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.
- Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében.
- Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).
- Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.
- Hagyományos népi játékok, játékkészítés. Nemezelés: a nemezeshető anyagok, tulajdonságaik, a nemezelés alkalmazási területei. A nemezelés folyamata, mintázási technikái.

Fogalmak

A tárgytervezés, tárgyalkotás, díszítés, stilizálás, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, népi cserépedény, hímzésminta.

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – közvetlen környezetünk
Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szóvegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szóvegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitátja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalakítás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalakítás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg).
- Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.
- Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba.
- Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.
- Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában.
- Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában.
- Kiállítás, múzeum - múzeumpedagógiai óra a Szépművészeti Múzeumban.
- Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú “szakadék” fölé két a/3-as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalakítás valós magyar építmény témájában).
- Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások megismerése.
- A falusi és a városi utcakép összehasonlítása. A faluk és a városok házai, épületei. (Fotók gyűjtése újságokból.) Az utcakép változása (építkezések hatása a környezetre és az emberek életére). Budapest nevezetességei. A házak átalakítása: részletek áttervezése, színes homlokzatok, megváltozott környezet.

- Különböző évszakok tájképeinek elemzése (fotó, festmény), és tájkép festése látvány után (kompozíció, különböző nézőpontok, képmező, részletek kinagyítása). Műalkotások elemzése: tájkép.

Fogalmak

Az építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház, tértervezés, - szerkesztés, - alkotás, konstrukció

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén*

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábokat, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép - készít.
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- azonosítja a gyerekeknek szóló vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;

*A követelmények félkövér szövegrészei a témakörök tantárgyi minimum követelményeit jelölik. A helyi tantervünkben megfogalmazott minimum követelményeket a továbbhaladás feltételének tekintjük.

8. Technika és tervezés

8.1. Általános tájékoztató

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható

(működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

Az értékelés elvei

A technika órákon az értékelés célja a tanulók órai tevékenységének, hozzáállásának motiválása, bátorítása, pozitív megerősítő jutalmazása.

Az értékelés akkor lesz hatékony és fejlesztő jellegű, ha figyelembe vesszük a gyerekek egyéni képességeit.

Ennek a munkának az alapja a folyamatos megfigyelés, melyet a jó teljesítmény megerősítésével érhetünk el.

Fejlesztjük a gyerekek önértékelését a mások munkájának megfigyelésével és a saját produktumok fejlesztési lehetőségeinek megbeszélésével.

A manuális készségek terén küzdő gyermekeket egyéni segítségnyújtással, személyre szabott tanácsokkal fejlesztjük.

Az értékelés lehetőségei a technika órákon

- Részvétel a tervezési folyamatban.
- A munkafolyamatok fázisainak betartására irányuló igény.
- A munkához való hozzáállás, motiváltság.
- A fantázia, kreativitás megjelenése az egyéni munkákban.
- Törekedjen a munkadarab esztétikus elkészítésére.

8.2.Első évfolyam

Technika és tervezés

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	4 óra
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15+1 óra
3.	Otthon, család, életmód	7+1 óra
4.	Jeles napok, ünnepek	5 óra
5.	Közlekedés	3 óra
Összesen		36 óra

Tematikai egység	1. Anyagok a környezetünkben
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: az óvodáskorban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése. Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során. Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése. Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során. Építő jellegű párbeszéd alkalmazása. Kézügyesség fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése. Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termékek gyűjtése.	Környezetismeret: anyagok, érzékszervek, érzékelés.
Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben. Miből készül?	Matematika: Tárgyak tulajdonságai, összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás.
Anyagvizsgálatok érzékszervi úton: forma, méret, szín, szag, keménység, felület jellemzői. Termésfigurák, termésbábok készítése. Levélkép.	Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.
A természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: agyag, fa, papír, fonal, műanyag. Játék, dísz készítése természetes anyagokból.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	érezékszervek, érzékelés, természetes anyagok, mesterséges anyagok, képlékeny anyagok, termékek, magvak, fa, papír, fonal, műanyag, szín, szag, keménység, felület.

Tematikai egység	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: az óvodáskorban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése A kreativitás erősítése Együttműködés és véleményformálás támogatása Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján Önálló ismeretszerzés támogatása Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat A takarékoság iránti igény fejlesztése Környezettudatos magatartás támogatása

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak anyagok, textilek alakítása	<p>Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés.</p> <p>Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése</p> <p>Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: szövegértés (egyszerű, rajzos jelek olvasása, értelmezése, az elkészítés sorrendjének felismerése).</p> <p>Erkölcstan: az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.</p>
Képlékeny anyagokból (gyurma, só-liszt gyurma, agyag, tészta) egyszerű formák alakítása gyúrással, lapítással, gömbölyítéssel, hengerítéssel. Só-liszt figurák készítése.	
A papír tulajdonságainak csoportosítása.	
Papír alakítása tépéssel, hajtogatással, nyírással, sodrással, ragasztással.	
Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjátékok, kreatív játékok készítése.	
Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása.	
Papírszövés.	
A fa tulajdonságai, felhasználása.	
Faanyagok (hurkapálca, spatula) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással, hegyezéssel.	
Marokkó készítése. Spatulából figurák, könyvjelző, ajándékkísérő készítése.	
A fonalak csoportosítása, felhasználása.	
Fonalmunkák hurkolással, fonással, csomózással.	

<p>Csomók és masni kötése, bojt készítés, hármass fonás.</p> <p>Síkbábok készítése papír, fa, fonal és textilanyagok felhasználásával.</p> <p>Takarékos anyagfelhasználás.</p> <p>A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.</p>	
<p>Építés</p> <p>Építés építőelemekkel utánnázással, illetve önálló elképzeléssel.</p> <p>Babaház, játszótér, járművek építése újrahasznosított anyagokból.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenységi, gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, becslés, mérés, sablon, nyírás, sodrás, szálas anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Otthon, család, életmód</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és rokonok bemutatása; alapvető viselkedési szabályok betartása.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során.</p> <p>A környezetátalakítás következményeinek értelmezése.</p> <p>A környezet- és egészség tudatosság megalapozása.</p> <p>Ok-okozati összefüggések értelmezése.</p> <p>Szokásrend kialakítása.</p> <p>A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása.</p> <p>Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat.</p> <p>A takarékoság iránti igény fejlesztése.</p> <p>Környezettudatos magatartás támogatása.</p> <p>Együttműködési képesség kialakítása és erősítése.</p> <p>Az önismeret fejlesztése.</p>

<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>3.1. Lakás, otthon</i></p> <p>Lakásfajták csoportosítása.</p> <p>A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük.</p> <p>Családtagok bemutatása családrajzzal, síkbábokkal.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.</p>
<p><i>3.2. Biztonságos otthon</i></p>	

<p>Családi munkamegosztás, háztartási munkák csoportosítása.</p> <p>Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata. Otthoni balesetek megelőzése.</p>	
<p><i>3.3. Családi időbeosztás</i></p> <p>Munkaidő, tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje.</p> <p>Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.</p> <p>Rajzos napirend készítése.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok.</p>
<p><i>3.4. Tisztaság és rend</i></p> <p>Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása.</p> <p>Környezetünk tisztán tartása.</p> <p>Alapvető takarítószeres és eszközök használata.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim.</p>
<p><i>3.5. Táplálkozás</i></p> <p>Az egészséges, korszerű táplálkozás elemei. Napi</p> <p>étrend összeállítása: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok.</p> <p>Asztalterítés, asztali illemtan, szalvétahajtogatás.</p> <p>Szendvics készítése.</p>	<p>Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.</p>
<p><i>3.6. Testápolás</i></p> <p>Személyi higiénia, tisztálkodás (kézmosás, körömápolás, fogmosás, mosakodás, fürdés, hajmosás, intim területek tisztántartása) eszközei és anyagai.</p>	
<p><i>3.7. Célszerű öltözködés</i></p> <p>A napszaknak, évszaknak, hétköznapi tevékenységeknek és ünnepi alkalmaknak megfelelő öltözködés.</p> <p>Ruhadarabok válogatása, csoportosítása, hajtogatása.</p> <p>Cipőfűző bekötése (csomó- és masnikötés).</p> <p>Öltöztetőbaba modell ruhatárának rajzolása, öltöztetése.</p>	
<p><i>3.8. Növényápolás, állatgondozás</i></p> <p>Otthoni és iskolai szobanövényeink ápolása és védelme. A növények életfeltételeinek biztosítása.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, háztartás, házimunka, veszélyforrás, baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, takarékoság, hulladék.
------------------------------------	--

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p> <p>A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.</p> <p>Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása.</p> <p>Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.</p> <p>Közösen átélt élmények és érzések támogatása.</p> <p>Esztétikai érzék fejlesztése.</p> <p>Magyarságtudat erősítése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események</i></p> <p>Születésnap, névnap, megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok.</p> <p>Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása.</p> <p>Csomagolástechnikák.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.</p>
<p><i>4.2. Iskolai és osztályrendezvények</i></p> <p>Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután előkészítése.</p> <p>Ünnepi díszek, szimbólumok készítése: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló, hímes tojás.</p>	
<p><i>4.3. A közösségért végzett munka</i></p> <p>Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával.</p> <p>A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ünnep, jeles nap, jelkép, népszokás, dekoráció, viselkedés- és öltözködéskultúra.
------------------------------------	---

Tematikai egység	5. Közlekedés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: közlekedés és óvatosság – fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az óvoda (majd iskola) és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyalogos közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése. Szabálykövető magatartás kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, megelőzése. A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése. A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>5.1. Gyalogos közlekedés szabályai</i></p> <p>A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése.</p> <p>A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése.</p> <p>A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten.</p> <p>A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> közlekedési eszközök.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).</p>
<p><i>5.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai</i></p> <p>A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai.</p> <p>Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére.</p> <p>Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése.</p>	
<p><i>5.3. A közlekedésben rejlő veszélyek</i></p> <p>A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. Közlekedési szituációs játék.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.
------------------------------------	--

<p>A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén</p>	<p>Az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; Alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. Adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; Alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; Saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; Felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; Rendet tart a környezetében; Törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; Rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; Az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; Felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; Ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. Ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények gondozása stb. Ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. Ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat.</p>
---	---

8.3.Második évfolyam

Technika és tervezés

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	4 óra
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15+1 óra
3.	Otthon, család, életmód	7+1 óra
4.	Jeles napok, ünnepek	5 óra
5.	Közlekedés	3 óra
Összesen		36 óra

Tematikai egység	2. Anyagok a környezetünkben
Előzetes tudás	Az 1. osztályban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése. Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során. Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése. Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során. Építő jellegű párbeszéd alkalmazása. Kézügyesség fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése. Érzékelő játék készítése gyűjtött anyagokból.	<i>Környezetismeret:</i> anyagok, érzékszervek, érzékelés.
Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben. Miből készül?	<i>Matematika:</i> Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás.
Anyagvizsgálatok érzékszervi úton: forma, méret, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felület jellemzői.	Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.
A természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: agyag, fa, papír, fonal, fém, textil, műanyag. Játék, dísz készítése újrahasznosított anyagokból.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	érzékszervek, érzékelés, természetes anyagok, mesterséges anyagok, képlékeny textil, fém, anyagok, termékek, magvak, fa, papír, fonal, műanyag, szín, árnyalat, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felület.

Tematikai egység	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés
Előzetes tudás	Az 1. osztályban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése A kreativitás erősítése Együttműködés és véleményformálás támogatása Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése Önálló ismeretszerzés támogatása Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat A takarékoság iránti igény fejlesztése Környezettudatos magatartás támogatása

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek alakítása</i> Képlékeny anyagokból (gyurma, só-liszt gyurma, agyag, tészta) egyszerű formák alakítása gömbölyítéssel, hengerítéssel, felrakással, mélyítéssel, mintázással, nyújtással. Edénykék, gyöngyök, mézeskalács készítése.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés. <i>Matematika:</i> Tárgyak tulajdonságainak kiemelése.
A papír tulajdonságainak csoportosítása. Papír alakítása: Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással. Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása. Papírszövés. Díszítés szalvétatechnikával.	Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés
A fa tulajdonságai, felhasználása. Faanyagok (hurkapálca, spatula) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással, hegyezéssel. Kép készítése hurkapálcából. Spatulából figurák, könyvjelző, ajándékkísérő készítése.	(egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése).
A fonalak csoportosítása, felhasználása. Fonalmunkák hurkolással, fonással, csomózással. Csomók és masni kötése, pompomkészítés, többberű fonás. Fonalbaba készítése fonal és textilanyagok felhasználásával. Takarékos anyagfelhasználás.	<i>Erkölcstan:</i> az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.

A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.	
<i>Építés</i> Építés építőelemekből kép és rajz alapján, illetve önálló elképzeléssel. Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	természetes anyag, mesterséges anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenység, hengerítés, felrakás, gömbölyítés, mélyítés, mintázás, becslés, mérés, sablon, szálas anyag, hurkolás, fonás, csomózás, anyagtakarékosság, újrahasznosítás

Tematikai egység	3. Otthon, család, életmód
Előzetes tudás	Az 1. osztályban elsajátított szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és rokonok bemutatása; alapvető viselkedési szabályok betartása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során. A környezetátalakítás következményeinek értelmezése. A környezet- és egészségtudatosság megalapozása. Ok-okozati összefüggések értelmezése. Szokásrend kialakítása. A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása. Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat. A takarékoság iránti igény fejlesztése. Környezettudatos magatartás támogatása. Együttműködési képesség kialakítása és erősítése. Az önismeret fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Lakás, otthon</i> A környezetátalakítás következményei. Ok-okozati összefüggések értelmezése. Különleges építmények tervezése. A szoba berendezése, bútorok készítése. Családi szerepek.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció. <i>Környezetismeret:</i> család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné. <i>Matematika:</i> tájékozódás térben és
<i>Biztonságos otthon</i> Háztartási eszközök, gépek használatának lehetőségei. Otthoni balesetek megelőzése. Veszélyforrások a háztartásban: sérülést okozó tárgyak, tűzgyújtóeszközök, gáz, elektromosság, gyúlékony, maró, illetve mérgező vegyszerek, romlott ételek. Veszélyt jelző piktogramok megismerése.	

<p><i>Családi időbeosztás</i> Munkaidő, tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Időbeosztás megbeszélése, takarékoság az idővel. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. Rajzos programajánlat készítése.</p>	<p>időben - időtartam, nap, napszakok. <i>Erkölcstan:</i> Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim.</p>
<p><i>Tisztaság és rend</i> Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Környezetünk tisztán tartása. Takarékoság energiával, vízzel. A szelektív hulladékgyűjtés célja, jelentősége és megvalósítása.</p>	<p>Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.</p>
<p><i>Táplálkozás</i> Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemei. Egészséges étrend összeállítása. Étkezési illemszabályok, Ünnepi terítés, szalvétahajtogatás, pohárjelölő, ültetőkártya készítése. Zöldség- és gyümölcsal készítése.</p>	
<p><i>Testápolás</i> Személyi higiénia, tisztálkodás (kézmosás, körömápolás, fogmosás, mosakodás, fürdés, hajmosás, intim területek tisztántartása) eszközei és anyagai.</p>	
<p><i>Célszerű öltözködés</i> Ruhadarabok válogatása, csoportosítása, hajtogatása. Szekrényrendezés. Cipőfűző kötési módok.</p>	
<p><i>Növényápolás, állatgondozás</i> Hobbiállatok gondozása, felelős állattartás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Család, családtag, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, közösség, háztartás, háztartásvezetés, házimunka, veszélyforrás, baleset, háztartási eszköz, háztartási gép, háztartási baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, higiéné, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, takarékoság, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>4. Jeles napok, ünnepek</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az 1. osztályban tanult szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.</p>

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p> <p>A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.</p> <p>Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása.</p> <p>Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.</p> <p>Közösen átélt élmények és érzések támogatása.</p> <p>Esztétikai érzék fejlesztése.</p> <p>Magyarságtudat erősítése.</p>
---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Családi rendezvények, ünnepek, események</p> <p>Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése.</p> <p>Esküvő, temetés, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. A baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai.</p> <p>Példaadás, mintakövetés, a rendezvényhez illő öltözködés.</p> <p>Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.</p>
<p>Iskolai és osztályrendezvények</p> <p>Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután) előkészítése.</p> <p>A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése.</p> <p>A biztonságos környezet megteremtése.</p> <p>A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p>	
<p>A közösségért végzett munka</p> <p>Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával.</p> <p>Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása.</p> <p>A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p>	
	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.

Tematikai egység	5. Közlekedés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az 1. osztályban elsajátított ismeretek: közlekedés és óvatosság – fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az iskola és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése. Szabálykövető magatartás kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai</i> A kerékpár részei, felszerelései. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a rendőri karjelzések. A gyalogosokra és kerékpárosokra vonatkozó jelentős jelzőtáblák ismerete.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> közlekedési eszközök.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).</p>
<p><i>A közösségi közlekedés viselkedési szabályai</i> A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Utazás tömegközlekedési eszközökön. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.</p>	
<p><i>A közlekedésben rejlő veszélyek</i> A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzési stratégiák kialakítása. Helyes magatartás a baleseti helyszínen. Közlekedési szituációs játék.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos és kerékpáros közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, kerékpárút, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, bukósisak, térdvédő, gyerekülés, gyerekzár.

<p>A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén</p>	<p>Az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; Alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. Egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; Alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; Értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; Felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; Rendet tart a környezetében; Szelektíven gyűjti a hulladékot; Rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel; Otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; Takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; Tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; Az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; Társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; Ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. Ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb. Ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét; Ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. Ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat.</p>
--	---

8.4.Harmadik évfolyam

Technika és tervezés

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	4 óra
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15+1 óra
3.	Otthon – család – életmód	7+1 óra
4.	Jeles napok, ünnepek	5 óra
5.	Közlekedés	3 óra
	Összesen	36 óra

Tematikai egység	1. Anyagok a környezetünkben
Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása. Természetes anyagok felismerése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>1.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival</i></p> <p>Anyagvizsgálat szemrevételezéssel, tapintással, szaglással.</p> <p>Az anyagok felhasználási lehetőségeiket befolyásoló tulajdonságai.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> anyagi tulajdonságok.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> Szellemi termékek az emberiség szolgálatában.</p> <p>A tudás hatalma.</p> <p>A világ megismerése.</p> <p>Tárgyaink világa.</p> <p>A világ öröksége.</p>
<p><i>1.2. Anyagok felhasználhatósága:</i></p> <p>Egyszerű használati tárgyak, dísz tárgyak, játékok, ajándékok készítése természetes anyagok, papír, textil, bőr, fa, fonal, fémdrót, illetve maradék- vagy hulladékanyagok, -tárgyak felhasználásával minta vagy rajz alapján.</p> <p>Mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása.</p> <p>Épületmakett és járműmodell készítése különféle anyagokból, vagy konstrukciós játékok (pl. faépítő, fémépítő, Lego) felhasználásával minta, kép, illetve rajz alapján.</p> <p>Természetes és mesterséges környezet megfigyelése;</p> <p>Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása;</p> <p>Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk;</p> <p>Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék;</p> <p>A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei;</p> <p>A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése;</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat.

Tematikai egység	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés
Előzetes tudás	Tárgyak elkészítése segítségével, mintakövetéssel. Eszközök biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erő kifejtés képességének fejlesztése. Munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosagra.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>2.1. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása</i></p> <p>Kézi varrás és hímzés eszközei (varrótű, hímzőtű, varrócérna, hímzőcérna, szabóolló, gyűszű), alapöltései (előöltés, tűző öltés, pelenkaöltés), díszítőöltések (pl. száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, gobelin-öltés), hímzések gyakorlása.</p> <p>Szabás előrajzolással, minta vagy sablon alkalmazásával.</p> <p>Munkadarab készítése választott népi minta szerinti díszítőöltésekkel.</p> <p>Körmönfonás, szalagszövés. Textilek készítése fonalból szövással.</p> <p>Ujjbábok készítése.</p> <p>A munkahely célszerű rendjének fenntartása.</p> <p>Baleset-megelőzés. Kéziszerszámok biztonságos alkalmazása, tárolása, veszélyforrások felismerése tárgykészítés közben, segítségnyújtás.</p>	<p><i>Matematika:</i> mérés, becslés, szerkesztés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> rajzeszközök használata, épületek jellemzői.</p>
<p><i>2.2. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel</i></p> <p>Vonalfajták (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal).</p> <p>Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése, készítése.</p>	
<p><i>2.3. A technika vívmányainak mindennapi használata</i></p>	

<p>A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása.</p> <p>Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából.</p> <p>Mit miből készítünk, és miért?</p> <p>Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból.</p> <p>A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkciónak megfelelő alkalmazása.</p> <p>Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással.</p> <p>Dekorációk papírból, papírcsíkból.</p> <p>Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése.</p> <p>Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással.</p> <p>Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból.</p> <p>Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással.</p> <p>A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából.</p> <p>Képkkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással.</p> <p>A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint.</p> <p>Textilgyűjtemény készítése.</p> <p>Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések.</p> <p>Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó.</p> <p>Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással.</p> <p>A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Termék, szerszám, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.</p>

Tematikai egység	3. Otthon-család-életmód	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról és tevékenységeinek szerepéről.</p> <p>Egészséges családi munkamegosztás és elemi munkaszokások ismerete.</p> <p>Cselekvő hozzáállás, személyes felelősségvállalás példáinak ismerete.</p> <p>Odafigyelés a környezetre, együttműködés a családi és az iskolai közösségben.</p> <p>Természeti, társadalmi és technikai környezetünk és a megtapasztalt természetátalakító munkák alapvető ismerete.</p> <p>Információszerzés a problémák megoldására irányuló tevékenységekkel kapcsolatban, és a kapott információk felhasználása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Értékek közvetítése által a pozitív akarati tulajdonságok fejlesztése.</p> <p>Az elvárt jó magatartási elemek (engedelmesség, alkalmazkodás, udvariasság) gyakoroltatása és a tulajdonságok tárházának bővítése (önállóság, határozottság, segítőkészség, közösségi érzés, másokon való segítség, tolerancia) a tevékenységek végzése közben.</p> <p>Elvárások, normák megfogalmazása, közösségi egyeztetése, betartásuk elvárása, az együttműködés és egymás munkájának jó szándékkal történő értékelése, érzések és ellenérzések építő jellegű kifejezése, a vélemények nyílt közlése, egyszerű indoklása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>3.1. Önkiszolgálás, vendéglátás</i></p> <p>Az életkornak, fejlettségnek megfelelő, különböző élethelyzetekben történő önkiszolgáló tevékenység gyakorlása.</p> <p>Teafőzés.</p> <p>Vendéglátás. Néhány egyszerű vendégváró étel, csemege elkészítése.</p> <p>Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás.</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> család, rokonság, hétköznapi és ünnepi alkalmak, emberi test, egészséges életmód.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.</p>
<p><i>3.2. Családi ünnepek</i></p> <p>Ünnepelés a családban. Családi szokások és hagyományok.</p> <p>Az ünnep hangulatát kifejező dekoráció készítése.</p> <p>Ajándékkészítés, csomagolás. Az ajándékozás módja, formája.</p>		<p><i>Matematika:</i> problémamegoldás, számok, alpműveletek,</p>

<p>3.3. <i>Gazdálkodás a háztartásban</i></p> <p>Takarékosság alapanyaggal, energiával, idővel, pénzzel, fogyasztási cikkekkel.</p> <p>Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben.</p> <p>Ház készítése kisebb dobozokból.</p> <p>Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével.</p> <p>Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése.</p> <p>A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban.</p> <p>A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése.</p> <p>Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása.</p> <p>Egyszerű ételek, italok készítése.</p> <p>Ünnepi asztal terítése.</p> <p>Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése.</p> <p>A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása.</p> <p>Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése.</p> <p>A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata.</p>	<p>becslés.</p> <p>Erkölcstan: egészség és környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Életvitel, élővilág, tárgyi (épített) környezet, szolgáltatás, segélyhívószám, mentő, tűzoltóság, rendőrség, mosószer, tisztítószer, használati utasítás, egészség, betegség, járvány, betegápolás.</p>

Tematikai egység	4. Jeles napok
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok.</p> <p>Néhány szokás, hagyomány ismerete.</p> <p>A megbeszélte öltözködési és viselkedési szabályok betartása.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Kulturált ünneplés.</p> <p>Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése.</p> <p>A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása.</p> <p>Az ünnepre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése.</p>

	<p>Ismerkedés a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés.</p> <p>Alkalmassá tétel a feladatok megosztására, részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására.</p> <p>A kockázati tényezők felismerése, mérlegelése.</p> <p>Munkavégzés egyénileg és csapatban.</p> <p>A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) értékelése, elemzése, s ezek megszívlelése.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>4.1. Iskolai és osztályrendezvények</i></p> <p>Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók.</p> <p>A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése.</p> <p>A biztonságos környezet megteremtése.</p> <p>A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata.</p>
<p><i>4.2. A közösségért végzett munka</i></p> <p>A közösségi tér alakítása: teremdekoráció, faliújság készítése.</p> <p>Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása.</p> <p>A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p> <p>Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból.</p> <p>Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése.</p> <p>A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> hagyományok, szokások, ünnepek, élmények feldolgozása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnep, munkaszervezés, programszervezés.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén</p>	<p>Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.</p> <p>Használati utasítások értő olvasása, betartása.</p> <p>Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.</p> <p>Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.</p> <p>Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.</p> <p>Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.</p>
--	--

Tematikai egység	5. Közlekedés
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés csoportos közlekedési helyzetben.</p> <p>A gyalogosok közlekedését szabályozó elemi közlekedési jelzések, táblák, lámpák, útburkolati jelek ismerete.</p> <p>Viselkedési normák, illemszabályok ismerete a helyi közösségi közlekedésben.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása.</p> <p>A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok ismerete.</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.</p> <p>A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása.</p> <p>A kerékpár felépítésének és működésének megismerése. Kerékpározás forgalomtól elzárt területen és kerékpárúton.</p> <p>A városi, országúti, vasúti, vízi és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>5.1. Gyalogos közlekedési ismeretek</i></p> <p>A gyalogos közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívüli közlekedés. A gyalogos közlekedés elsőbbségi helyzetei.</p> <p>Közlekedési terepasztal készítése természetes anyagok, hulladéktárgyak és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – faépítő, Lego) felhasználásával, közlekedési szituációk megjelenítéséhez.</p>	
<p><i>5.2. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben</i></p> <p>Viselkedési normák a közlekedési környezetben.</p> <p>Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése.</p> <p>Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés a helyi közlekedési járműveken.</p> <p><i>5.3. Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés</i></p> <p>A szárazföldi, vízi és légi közlekedés eszközei.</p> <p>Közlekedési környezetünk veszélyforrásai: figyelmetlenségből, szabályok be nem tartásából fakadó balesetveszély, levegőszennyezés.</p> <p>A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból.</p> <p>Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan.</p> <p>Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés, szaknyelvhasználat, szövegértés, piktogramok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> lakóhelyismeret, térképismeret.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Úttest, gyalogos forgalom, közösségi (tömeg) közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, biztonsági szabály, udvariassági szabály</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén</p>	<p>Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.</p> <p>Használati utasítások értő olvasása, betartása.</p> <p>Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalókor).</p>
--	---

	<p>A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.</p> <p>Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.</p> <p>Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.</p> <p>Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.</p>
--	--

8.5. Negyedik évfolyam

Technika és tervezés

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	4 óra
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15+1 óra
3.	Otthon – család – életmód	7+1 óra
4.	Jeles napok, ünnepek	5 óra
5.	Közlekedés	3 óra
	Összesen	36 óra

Tematikai egység	1. Anyagok a környezetünkben
Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása. Természetes anyagok felismerése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>1.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival</i></p> <p>Anyagvizsgálat szemrevételezéssel, tapintással, szaglással.</p> <p>Az anyagok felhasználási lehetőségeiket befolyásoló tulajdonságai.</p>	
<p><i>1.2. Anyagok felhasználhatósága:</i></p> <p>Egyszerű használati tárgyak, dísz tárgyak, játékok, ajándékok készítése természetes anyagok, papír, textil, bőr, fa, fonal, fémdrót, illetve maradék- vagy hulladékanyagok, -tárgyak felhasználásával minta vagy rajz alapján.</p> <p>Mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása.</p> <p>Épületmakett és járműmodell készítése különféle anyagokból, vagy konstrukciós játékok (pl. faépítő, fémépítő, Lego) felhasználásával minta, kép, illetve rajz alapján.</p> <p>Természetes és mesterséges környezet megfigyelése.</p> <p>Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása.</p> <p>Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk.</p> <p>Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék.</p> <p>A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetátalakító tevékenysége és ennek következményei.</p> <p>A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése.</p> <p>Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> anyagi tulajdonságok.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> Szellemi termékek az emberiség szolgálatában.</p> <p>A tudás hatalma.</p> <p>A világ megismerése.</p> <p>Tárgyaink világa.</p> <p>A világ öröksége.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat.

Tematikai egység	2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés
Előzetes tudás	Tárgyak elkészítése segítséggel, mintakövetéssel

	Eszközök biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése.</p> <p>A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása.</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.</p> <p>A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erő kifejtés képességének fejlesztése.</p> <p>Munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosagra.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>2.1. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása</i></p> <p>Kézi varrás és hímzés eszközei (varrótü, hímzőtü, varrócérna, hímzőcérna, szabóolló, gyűszű), alapöltései (előöltés, tűző öltés, pelenkaöltés), díszítőöltések (pl. száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, gobelin-öltés), hímzések gyakorlása.</p> <p>Szabás előrajzolással, minta vagy sablon alkalmazásával.</p> <p>Munkadarab készítése választott népi minta szerinti díszítőöltésekkel.</p> <p>Körmönfonás, szalagszövés. Textilek készítése fonalból szövással.</p> <p>Ujjbábok készítése.</p> <p>A munkahely célszerű rendjének fenntartása.</p> <p>Baleset-megelőzés. Kéziszerszámok biztonságos alkalmazása, tárolása, veszélyforrások felismerése tárgykészítés közben, segítségnyújtás.</p>	<p><i>Matematika:</i> mérés, becslés, szerkesztés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> rajzeszközök használata, épületek jellemzői.</p>
<p><i>2.2. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel</i></p> <p>Vonalfajták (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal).</p> <p>Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése, készítése.</p>	
<p><i>2.3. A technika vívmányainak mindennapi használata</i></p> <p>A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása.</p> <p>Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából.</p> <p>Mit miből készítünk, és miért?</p> <p>Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból.</p>	

<p>A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása.</p> <p>Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással.</p> <p>Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból.</p> <p>Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése.</p> <p>Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással.</p> <p>Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból.</p> <p>Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással.</p> <p>A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából.</p> <p>Képketret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel.</p> <p>A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint.</p> <p>Textilgyűjtemény készítése.</p> <p>Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések.</p> <p>Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó.</p> <p>Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással.</p> <p>A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Termék, szerszám, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.</p>

Tematikai egység	3. Otthon-család-életmód	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról és tevékenységeinek szerepéről.</p> <p>Egészséges családi munkamegosztás és elemi munkaszokások ismerete.</p> <p>Cselekvő hozzáállás, személyes felelősségvállalás példáinak ismerete.</p> <p>Odafigyelés a környezetre, együttműködés a családi és az iskolai közösségben.</p> <p>Természeti, társadalmi és technikai környezetünk és a megtapasztalt természetátalakító munkák alapvető ismerete.</p> <p>Információszerzés a problémák megoldására irányuló tevékenységekkel kapcsolatban, és a kapott információk felhasználása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Értékek közvetítése által a pozitív akarati tulajdonságok fejlesztése.</p> <p>Az elvárt jó magatartási elemek (engedelmesség, alkalmazkodás, udvariasság) gyakoroltatása és a tulajdonságok tárházának bővítése (önállóság, határozottság, segítőkészség, közösségi érzés, másokon való segítség, tolerancia) a tevékenységek végzése közben.</p> <p>Elvárások, normák megfogalmazása, közösségi egyeztetése, betartásuk elvárása, az együttműködés és egymás munkájának jó szándékkal történő értékelése, érzések és ellenérzések építő jellegű kifejezése, a vélemények nyílt közlése, egyszerű indoklása.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>3.1. Önkiszolgálás, vendéglátás</i></p> <p>Az életkornak, fejlettségnek megfelelő, különböző élethelyzetekben történő önkiszolgáló tevékenység gyakorlása.</p> <p>Teafőzés.</p> <p>Vendéglátás. Néhány egyszerű vendégváró étel, csemege elkészítése.</p> <p>Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás.</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> család, rokonság, hétköznapi és ünnepi alkalmak, emberi test, egészséges életmód.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.</p>
<p><i>3.2. Családi ünnepek</i></p> <p>Ünneplés a családban. Családi szokások és hagyományok.</p> <p>Az ünnep hangulatát kifejező dekoráció készítése.</p> <p>Ajándékkészítés, csomagolás. Az ajándékozás módja, formája.</p>		

<p><i>3.3. Gazdálkodás a háztartásban</i></p> <p>Takarékosság alapanyaggal, energiával, idővel, pénzzel, fogyasztási cikkekkel.</p> <p>Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben.</p> <p>Lakópark készítése kisebb dobozokból.</p> <p>Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével.</p> <p>Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése.</p> <p>A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban.</p> <p>A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése.</p> <p>Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása.</p> <p>Egyszerű ételek, italok készítése.</p> <p>Ünnepi asztal terítése.</p> <p>Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése.</p> <p>A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása.</p> <p>Alkalmhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése.</p> <p>A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata.</p>	<p><i>Matematika:</i> problémamegoldás, számok, alpműveletek, becslés.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> egészség és környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Életvitel, élővilág, tárgyi (épített) környezet, szolgáltatás, segélyhívószám, mentő, tűzoltóság, rendőrség, mosószer, tisztítószer, használati utasítás, egészség, betegség, járvány, betegápolás.</p>

Tematikai egység	4. Jeles napok
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok.</p> <p>Néhány szokás, hagyomány ismerete.</p> <p>A megbeszélte öltözködési és viselkedési szabályok betartása.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Kulturált ünneplés.</p> <p>Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése.</p> <p>A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása.</p> <p>Az ünnepre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése.</p>

	<p>Ismerkedés a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés.</p> <p>Alkalmassá tétel a feladatok megosztására, részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására.</p> <p>A kockázati tényezők felismerése, mérlegelése.</p> <p>Munkavégzés egyénileg és csapatban.</p> <p>A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) értékelése, elemzése, s ezek megszívlelése.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>4.1. Iskolai és osztályrendezvények</i></p> <p>Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók.</p> <p>A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése.</p> <p>A biztonságos környezet megteremtése.</p> <p>A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata.</p>
<p><i>4.2. A közösségért végzett munka</i></p> <p>A közösségi tér alakítása: teremdekoráció, faliújság készítése.</p> <p>Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása.</p> <p>A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p> <p>Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból.</p> <p>Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése.</p> <p>A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> hagyományok, szokások, ünnepek, élmények feldolgozása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnep, munkaszervezés, programszervezés.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén</p>	<p>Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.</p> <p>Használati utasítások értő olvasása, betartása.</p> <p>Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalókor).</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.</p> <p>Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.</p> <p>Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.</p> <p>Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.</p>
--	---

Tematikai egység	5. Közlekedés
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés csoportos közlekedési helyzetben.</p> <p>A gyalogosok közlekedését szabályozó elemi közlekedési jelzések, táblák, lámpák, útburkolati jelek ismerete.</p> <p>Viselkedési normák, illemszabályok ismerete a helyi közösségi közlekedésben.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása.</p> <p>A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok ismerete.</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.</p> <p>A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása.</p> <p>A kerékpár felépítésének és működésének megismerése. Kerékpározás forgalomtól elzárt területen és kerékpárúton.</p> <p>A városi, országúti, vasúti, vízi és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>5.1. Gyalogos közlekedési ismeretek</i></p> <p>A gyalogos közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívüli közlekedés. A gyalogos közlekedés elsőbbségi helyzetei.</p> <p>Közlekedési terepasztal készítése természetes anyagok, hulladéktárgyak és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – faépítő, Lego) felhasználásával, közlekedési szituációk megjelenítéséhez.</p>	
<p><i>5.2. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben</i></p> <p>Viselkedési normák a közlekedési környezetben.</p> <p>Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése.</p> <p>Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés a helyi közlekedési járműveken.</p> <p><i>5.3. Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés</i></p> <p>A szárazföldi, vízi és légi közlekedés eszközei.</p> <p>Közlekedési környezetünk veszélyforrásai: figyelmetlenségből, szabályok be nem tartásából fakadó balesetveszély, levegőszennyezés.</p> <p>A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból.</p> <p>Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan.</p> <p>Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés, szaknyelvhasználat, szövegértés, piktogramok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> lakóhelyismeret, térképismeret.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Úttest, gyalogos forgalom, közösségi (tömeg) közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén</p>	<p>Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.</p> <p>Használati utasítások értő olvasása, betartása.</p> <p>Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalókor).</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.</p> <p>Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.</p> <p>Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.</p> <p>Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.</p>
--	---

9. Testnevelés

9.1. Általános tájékoztató

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő NAT kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatói szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természet közeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőnkifejtésre készítsék, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alaptechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarc megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelkierő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

Figyelmük, koncentrálóképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az

erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység e területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló meg tanulja értékékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokolttá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelenjen a gyógytestnevelés

specifikus gyakorlatelemei. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg.

1-2. évfolyam

Ahogy az első önálló lépések, úgy az 1–2. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömrészlet mozgáson keresztül kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelem szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A testnevelés kerettanterv a korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartja az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékosság kerül előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökken a kudarcélmény lehetősége.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és fejlesztés kellékei, hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia, hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

Ezen szenzitív időszak mozgásformája az úszás – mint az egész életen át preventív, rekreációs, kondicionális jelleggel is alkalmazható tevékenység. Ekkor kezdődik a vízhez szoktatás, melynek keretében az esetleges gátlások türelmes és játékos formában oldhatók.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezése teszi lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítve a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe kell venni a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények kevésbé lehetnek egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzáson alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

A gyógytestnevelés testgyakorlataiban – a korrekciós gimnasztika gyakorlatok mellett – hangsúlyosan jelenik meg a játékos mozgásformák, az utánzó kúszások és mászások, a testnevelési és népi játékok adaptív alkalmazása.

3-4. évfolyam

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a

kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem (ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevenció szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A gyógytestnevelés testgyakorlatainak végrehajtása során a tanulóknál kialakul a korrekciós gimnasztika gyakorlatok precíz, pontos végrehajtása iránti igény. Emellett tudatosul, hogy mely testgyakorlatok segítik, illetve gátolják elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltoztatását.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

Mozgáskultúra-fejlesztés

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

Motorosképeség-fejlesztés

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkeznek az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkeznek, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

Mozgáskészség-kialakítás – mozgástanulás

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

Versengések, versenyek

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

Revenció, életvitel

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mértén rendszeresen végez testmozgást.

Egészséges testi fejlődés, egészségfejlesztés

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

9.2.Első évfolyam

Testnevelés

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

Ssz.	Témakör	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13 óra
2.	Kúszások és mászások	13 óra
3.	Járások, futások	18 óra
4.	Szökdelések, ugrások	13 óra
5.	Dobások, ütések	10 óra
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18 óra
7.	Labdás gyakorlatok	13 óra
8.	Testnevelési és népi játékok	36 óra
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	5 óra
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	5 óra
11.	Úszás	36 óra
	Összesen	180 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása – Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékony, hajlékony, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kúszások és mászások
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;

	<ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat;
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése – Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is) – Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók – Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése – Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése – Kúszó és mászó csapatjátékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában – Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával – Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúzás, katonakúzás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny
A gyógytestnevelés-órán	A kúzás és mászás feladatok a törzsizom erősítését szolgálják az egyszerű statikus utánzó mozgásoktól indulva a dinamikus, összetett kúzások-mászásokig, a korosztály számára megfelelő játékos formában.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Járások, futások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal – Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás) – Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra

	<ul style="list-style-type: none"> – Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással – Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett – Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal – Folyamatos futások 4-6 percen keresztül
Kulcsfogalmak/ fogalmak	járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás
A gyógytestnevelés- órán	a járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szökdelések, ugrások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása – Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba – Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével

Kulcsfogalmak/ fogalmak	felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus
A gyógytestnevelés- órán	az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Dobások, ütések
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben – Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben – Alsó dobás két kézzel társhoz – Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben – Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra – Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal
A gyógytestnevelés- órán	A tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása – A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése – Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok) – Egyszerű támaszgrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása – Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel – Függésben alaplendület – Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen) – Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban – Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások – Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal – Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalozás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, főkajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Labdás gyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alapttechnikáinak elsajátítása – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok) – Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alapttechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekkel (pl. lufival) – A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések – A labdás alapttechnikák vezető műveleteinek tudatosítása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>melső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés</p>
A gyógytestnevelés- órán	<p>A labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Testnevelési és népi játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játéktér felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése – Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása – A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása – A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása – A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása – Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása

	<ul style="list-style-type: none"> – Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklításra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése – Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.
A gyógytestnevelés- órán	Megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Küzdőfeladatok és -játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéket, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával – Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása – A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során – A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

Kulcsfogalmak/ fogalmak	húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt
A gyógytestnevelés- órán	A tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Foglalkozások alternatív környezetben
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) – Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása – Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem
A gyógytestnevelés- órán	A szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszeretését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Úszás
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik; – aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az öltözői rend és az uszodai magatartás kialakítása – A helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása – A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség fejlesztése – Az állóképesség, a monotónia tűrés fejlesztése – Az önbizalom és a mások iránti bizalom kialakítása, növelése – A víz tulajdonságainak megismerése, valamint a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók elsajátítása – A vízben végzett játékok, mozgások megszerettetése – A szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok elsajátítása és helyes végrehajtása – Vízhez szoktató gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – Vízhez szoktatás időszakában sikerélmény biztosítása – Lebegések, merülések végrehajtása segítséggel és segítség nélkül – Siklások elsajátítása hason, háton, deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – Egyszerű vízbeugrások (talpas ugrás) karikákba, lebegő tárgyak felett, segítséggel és segítség nélkül – Egy választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása – A választott úszásnem lábtempójának gyakorlása deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – A választott úszásnem kartempójának gyakorlása – A választott úszásnem kar- és lábtempójának, ritmusának összehangolása, gyakorlása – Vízben végezhető játékok tanulása és végzése – Segédeszközök felhasználásával a tanulási folyamat hatékonyságának növelése
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>csúszásveszély, lebegés, merülés, siklás, mélyvíz, levegővétel, vízbe fújás, talpas ugrás, kartempó, lábtempó, hátúszás, gyorsúszás, mellúszás, segítségnyújtás, úszódeszka, súlypontemelő bója, Polifoam rúd.</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével lehetővé válik a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése.</p>

9.3.Második évfolyam

Testnevelés

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

Ssz.	Témakör	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13 óra
2.	Kúszások és mászások	13 óra
3.	Járások, futások	18 óra
4.	Szökdelések, ugrások	13 óra
5.	Dobások, ütések	10 óra
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18 óra
7.	Labdás gyakorlatok	13 óra
8.	Testnevelési és népi játékok	36 óra
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	5 óra
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	5 óra
11.	Úszás	36 óra
	Összesen	180 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése – 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szerygyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása – Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékony, hajlékony, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szerygyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik és elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárulnak a biológiailag helyes testtartás és a helyes légzéstechnika kialakításához.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kúszások és mászások
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;

	<ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat;
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése – Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is) – Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók – Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése – Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése – Kúszó és mászó csapatjátékok – Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában – Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával – Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúzás, katonakúzás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny
A gyógytestnevelés-órán	A kúzás és mászás feladatok a törzsizom erősítését szolgálják az egyszerű statikus utánzó mozgásoktól indulva a dinamikus, összetett kúzások-mászásokig, a korosztály számára megfelelő játékos formában.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Járások, futások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal – Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás) – Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra

	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással – Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett – Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal – Folyamatos futások 4-6 percen keresztül
Kulcsfogalmak/ fogalmak	járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás
A gyógytestnevelés- órán	A járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szökdelések, ugrások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása – Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra – Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba – Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével

Kulcsfogalmak/ fogalmak	felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus
A gyógytestnevelés- órán	Az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Dobások, ütések
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái – Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben – Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben – Alsó dobás két kézzel társhoz – Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben – Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra – Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal
A gyógytestnevelés- órán	A tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása, a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása – A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése – Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok) – Egyszerű támaszgrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása – Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel – Függésben alaplendület – Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén) – Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban – Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások – Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal – Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalozás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, főkajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás</p>
A gyógytestnevelés-órán	<p>A betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Labdás gyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;

	<ul style="list-style-type: none"> – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Kézvel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok) – Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel (pl. lufival) – A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések – A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés
A gyógytestnevelés-órán	A labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulása elősegíthető az izomzat, motoros képesség fejlesztésével. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása ajánlott, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Testnevelési és népi játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása – Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játéktérrel felölölő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése – Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása – A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása – A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása – A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánozó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása – Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása – Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése – Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	szabályjátékok, népi és körjátékok, utánozó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny.
A gyógytestnevelés- órán	Megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Küzdőfeladatok és -játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával – Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása – A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során – A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül

Kulcsfogalmak/ fogalmak	húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt
A gyógytestnevelés- órán	A tanuló megismeri azokat a küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Foglalkozások alternatív környezetben
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése – A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása – Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) – Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása – Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése – Szabadtéri akadálypályák leküzdése – Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem
A gyógytestnevelés- órán	A szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszeretését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Úszás
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik; – aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az öltözői rend és az uszodai magatartás kialakítása – A helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása – A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség fejlesztése – Az állóképesség, a monotóniatűrés fejlesztése – Az önbizalom és a mások iránti bizalom kialakítása, növelése – A víz tulajdonságainak megismerése, valamint a vízmélységgel kapcsolatos életvédelmi tudnivalók elsajátítása – A vízben végzett játékok, mozgások megszerettetése – A szárazföldön végzett rávezető és célgyakorlatok elsajátítása és helyes végrehajtása – Vízhez szoktató gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása – Vízhez szoktatás időszakában sikerélmény biztosítása – Lebegések, merülések végrehajtása segítséggel és segítség nélkül – Siklások elsajátítása hason, háton, deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – Egyszerű vízbeugrások (talpas ugrás) karikákba, lebegő tárgyak felett, segítséggel és segítség nélkül – Egy választott úszásnem megtanulása és folyamatos gyakorlása – A választott úszásnem lábtempójának gyakorlása deszkával és deszka nélkül / eszközzel és eszköz nélkül – A választott úszásnem kartempójának gyakorlása – A választott úszásnem kar- és lábtempójának, ritmusának összehangolása, gyakorlása – Vízben végezhető játékok tanulása és végzése – Segédeszközök felhasználásával a tanulási folyamat hatékonyságának növelése
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>csúszásveszély, lebegés, merülés, siklás, mélyvíz, levegővétel, vízbe fújás, talpas ugrás, kartempó, lábtempó, hátúszás, gyorsúszás, mellúszás, segítségnyújtás, úszódeszka, súlypontemelő bója, polifoam rúd.</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével lehetővé válik a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése.</p>

3-4. évfolyam

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem (ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevenciós szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A gyógytestnevelés testgyakorlatainak végrehajtása során a tanulóknál kialakul a korrekciós gimnasztika gyakorlatok precíz, pontos végrehajtása iránti igény. Emellett tudatosul, hogy mely testgyakorlatok segítik, illetve gátolják elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltoztatását.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

Mozgáskultúra-fejlesztés

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelemi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

Motorosképesség-fejlesztés

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkeznek az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkeznek, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

Mozgáskészség-kialakítás – mozgástanulás

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

Versengések, versenyek

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

Prevenció, életvitel

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

Egészséges testi fejlődés, egészségfejlesztés

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

9.4.Harmadik évfolyam

Testnevelés

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

Ssz.	Témakör	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	12 óra
2.	Kúszások és mászások	10 óra
3.	Járások, futások	16 óra
4.	Szökdelések, ugrások	16 óra
5.	Dobások, ütések	12 óra
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18 óra
7.	Labdás gyakorlatok	14 óra
8.	Testnevelési és népi játékok	36 óra
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	5 óra
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	5 óra
11.	Úszás	36 óra
	Összesen	180 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gimnasztikai és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete – 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása – A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése – Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlateglemek elnevezései</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlategmeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kúszások és mászások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása – Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ (ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal, kooperatív jelleggel, szerek használatával – Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken – A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal – Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken – Akadálypályák leküzdése – Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel- le, függés
A gyógytestnevelés- órán	A kúszások és mászások mozgásanyagából a tanulók képességeihez mérten összetett gyakorlatsorokat alakíthatunk ki akadálypályák segítségével, vagy különböző szerekkel, illetve társsal vagy társakkal együtt alkalmazva, a törzsizomzat megerősítéséhez.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Járások, futások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;

	<ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban – Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) – Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben – A Kölyökatléтика eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva – Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva – Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett – Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással – 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre – Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal – Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójjátékok közben – Folyamatos futások 6-8 percen keresztül
Kulcsfogalmak/ fogalmak	futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés
A gyógytestnevelés-órán	A járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szökdelések, ugrások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása – Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel – Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötélhajtás közben – Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) – Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel – Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba – Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra – Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve
Kulcsfogalmak/ fogalmak	lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötélhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám
A gyógytestnevelés-órán	Az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Dobások, ütések
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak – Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel – Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társához vagy célra – A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben

	<ul style="list-style-type: none"> – Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra – Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra – Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése – Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása – Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása – Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése
A gyógytestnevelés- órán	A tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása. Ajánlott a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása – Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében – A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása – Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével – Zsugorfejállás elsajátítása – Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan – Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása – Egyszerű támaszgrások és függőleges repülés végrehajtása – Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal – Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal,

	<p>egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyzetváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével – Független gyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon – Független állások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal – Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötél) elsajátítása fokozódó gyorsasággal – Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során – Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása – A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között – Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás,
A gyógytestnevelés- órán	A betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával, a törzsiszomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Labdás gyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása – A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével

	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkézes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása – A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energia befektetés variálásával) – Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre – Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület
A gyógytestnevelés- órán	A labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulását elősegíti az izomzat, a motoros képesség fejlesztése. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása történik meg, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Testnevelési és népi játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása – Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése – A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása – A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása – A végtagok helyzetváltatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által – Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által – Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása – A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával – Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban – Célfelület nélküli emberfölyenes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal – Célfelület nélküli emberfölyenes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai) – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc – szabadon választható</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése – A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása – A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során – A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásban.
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kiséjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság
A gyógytestnevelés- órán	A tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Küzdőfeladatok és -játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; – vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása – Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül – Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben – A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása – Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával

	– Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás
A gyógytestnevelés- órán	A tanuló megismeri azokat egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavallt küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Foglalkozások alternatív környezetben
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása – A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás) – Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal – A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás
A gyógytestnevelés- órán	A szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszeretését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A tanulók legyenek képesek kiválasztani a számukra adekvát testedzési formát.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Úszás
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik; – aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása – A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése – A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése – Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül – Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton – A már tanult úszásnem/ek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai <i>(amennyiben az 1–2. osztályban tanult úszni)</i> – Választott újabb úszásnem (ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása – A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése – Víz alatti úszások – Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése történik.</p>

9.5.Negyedik évfolyam

Testnevelés

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

Ssz.	Témakör	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	12 óra
2.	Kúszások és mászások	10 óra
3.	Járások, futások	16 óra
4.	Szökdelések, ugrások	16 óra
5.	Dobások, ütések	12 óra
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18 óra
7.	Labdás gyakorlatok	14 óra
8.	Testnevelési és népi játékok	36 óra
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	5 óra
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	5 óra
11.	Úszás	36 óra
	Összesen	180 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete – 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása – Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban – Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal – A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása – Légzőgyakorlatok végrehajtása – A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása – A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése – Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére
Kulcsfogalmak/ fogalmak	menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései
A gyógytestnevelés- órán	A gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kúszások és mászások
--	-----------------------------

<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása – Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ (ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal, kooperatív jelleggel, szerek használatával – Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken – A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése – Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal – Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások – Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken – Akadálypályák leküzdése – Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel- le, függés</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A kúszások és mászások mozgásanyagából a tanulók képességeihez mérten összetett gyakorlatsorokat alakíthatunk ki akadálypályák segítségével, vagy különböző szerekkel, illetve társsal vagy társakkal együtt alkalmazva, a törzsizomzat megerősítéséhez.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Járások, futások</p>
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>

	– futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban – Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) – Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben – A Kölyökatléтика eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva – Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal – Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva – Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett – Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással – 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre – Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában – Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal – Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójjátékok közben – Folyamatos futások 6-8 percen keresztül
Kulcsfogalmak/ fogalmak	futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés
A gyógytestnevelés-órán	A járás-, futásgyakorlatok szakaszos végrehajtásával törekedni kell a tanulók állóképességének fejlesztésére. A tanulók megismerik és alkalmazzák az elváltozásuk, illetve betegségük szempontjából adekvát terhelés-pihenés arányt a járás- és futásgyakorlatok esetében.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szökdelések, ugrások
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása – Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel – Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötékhajtás közben – Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) – Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel – Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba – Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra – Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötékhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>Az ugrások, szökdelések a belgyógyászati betegségek esetén differenciált, egyénre szabott módon elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Dobások, ütések</p>
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása – Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak – Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel – Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra – A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben – Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra

	<ul style="list-style-type: none"> – Fűles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra – Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése – Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása – Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása – Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése
A gyógytestnevelés- órán	A tanulók elváltozása, illetve betegsége szempontjából adekvát dobások, ütések elsajátítása révén lehetővé válik a motoros képességek fejlesztése, a mozgásműveltség kialakítása. Ajánlott a különböző ütős sportok adaptált alkalmazása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése – A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása – Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében – A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása – Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével – Zsugorfejjállás elsajátítása – Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, fálnál és önállóan – Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása – Egyszerű támaszgrások és függőleges repülés végrehajtása – Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal – Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren – Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül

	<ul style="list-style-type: none"> – Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével – Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon – Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal – Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötél) elsajátítása fokozódó gyorsasággal – Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során – Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása – A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között – Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, Kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat
A gyógytestnevelés- órán	A betegségek és az elváltozások szempontjából kontraindikált gyakorlatok nélkül a támasz-, függés- és egyensúlyozási gyakorlatok alkalmazásával, a törzsizomzat fejlesztése révén pozitív változások érhetők el az egészségi állapotban.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Labdás gyakorlatok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása – A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusan változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével

	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkézes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba – Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba – A labdaérzék fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása – A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával) – Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre – Kézzel (kosárárintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátszása, alacsony és magas labdavezetés, kosárárintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület
A gyógytestnevelés- órán	A labdás feladatok adaptált alkalmazásával a különböző elváltozások, betegségek javulását elősegíti az izomzat, a motoros képesség fejlesztése. Azon labdás testnevelési és sportjátékok megismerése, elsajátítása történik meg, amelyeket a tanuló a betegségtől, illetve az elváltozástól függetlenül is gyakorolhat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Testnevelési és népi játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása – Dinamikusan változó méretű, alakú játéktérleten egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése – A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása – A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása – A végtagok helyzetváltatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által – Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában – A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által – Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása – A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok – A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával – Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban – Célfelület nélküli emberfölyenes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal – Célfelület nélküli emberfölyenes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai) – A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal <p>Néptánc – szabadon választható</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése – A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása – A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során – A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kiséjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság
A gyógytestnevelés- órán	A tanuló megismeri azokat a testnevelési és népi játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Küzdőfeladatok és -játékok
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; – vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása – A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása – Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása – A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával – A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül – Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben – A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása

	<ul style="list-style-type: none"> – Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával – Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás
A gyógytestnevelés- órán	A tanuló megismeri azokat egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavallt küzdőfeladatokat és játékokat, amelyek alkalmazásával növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző játékok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát mozgások elsajátítását.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Foglalkozások alternatív környezetben
Tanulási célok, eredmények	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; – a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása – A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása – A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás) – Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal – A megtanult természetben üzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás
A gyógytestnevelés- órán	A szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés megszeretését, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A tanulók legyenek képesek kiválasztani a számukra adekvát testedzési formát.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Úszás
<p>Tanulási célok, eredmények</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elsajátított egy (vagy több) úszásnemből helyes technikával úszik; – aktívan vesz részt az uszodában végzett mozgásformák elsajátításában, gyakorlásában.
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások kialakítása – A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrő képesség továbbfejlesztése – A vízben végzett játékok, úszások megszerettetése – Lebegések, merülések végrehajtása segítség nélkül – Siklások, lábtempók gyakoroltatása hason, háton – A már tanult úszásnemek technikájának csiszolása, levegővétel rávezető gyakorlatai <i>(amennyiben az 1–2. osztályban tanult úszni)</i> – Választott újabb úszásnemek megtanulása és folyamatos gyakorlása – A folyamatos úszások távolságának fokozatos növelése – Víz alatti úszások – Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>felfekvés, csípőemelés, váltóverseny, levegővétel hátra fordulással, fejesugrás</p>
<p>A gyógytestnevelés-órán</p>	<p>A hát- és gyorsúszás helyes technikájának elsajátításával, a technikacsiszoló és egyéb vízben végzett gyakorlatok segítségével a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése történik.</p>

10. Etika

10.1. Általános tájékoztató

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkétség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoporthoz egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

10.2. Első évfolyam

Etika

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Éntudat – Önismeret	5 óra
2.	Család – Helyem a családban	6 óra
3.	Helyem az osztály közösségében	6 óra
4.	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5 óra
5.	A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6 óra
6.	Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6 óra
	A kerettantervben ún. szabad órakeret, az éves óraszám 10%-a	2 óra
Összesen		36 óra

Témakör: Éntudat – önismeret		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Önismeret • Saját jellemzők • Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje • Saját környezet bemutatása • Saját szokások azonosítása – Érzelmek megismerése • Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása • Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően • Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése • Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása • A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása – Fejlődés • A változások felismerése • A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása • Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása • Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése • Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása • Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása 	
Fogalmak:	én, viszonyulás a másik emberhez, érzélem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védelem, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> - meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit. 	<ul style="list-style-type: none"> - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.

Témakör: Család – helyem a családban	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Egészséges életmód • A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra • Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete

	<ul style="list-style-type: none"> • A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban • Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) • Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség <p>A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családi és tágabb kapcsolatok • Családtagok, családi viszonyok jellemzése • A családtagok közös tevékenységeinek megismerése • Szokások a családban, és azok szerepének felismerése • Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése • A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök – Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események • A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése • Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére • A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése • Változások, események azonosítása a családban • A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása 				
Fogalmak:	biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznapi, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet				
Tanulási eredmények:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. 				

Témakör: Helyem az osztály közösségében	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Kommunikáció • A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete

	<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése • A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése • Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése – Kortárs kapcsolatok • Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal • A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése • A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése • A barátság kezdeményezése és ápolása – Konfliktusok • Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása • Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása • Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása 				
Fogalmak:	figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th data-bbox="459 1001 970 1111" style="text-align: center;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th data-bbox="970 1001 1498 1111" style="text-align: center;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="459 1111 970 1863"> <ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; – megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; – felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; </td> <td data-bbox="970 1111 1498 1863"> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat. </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; – megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; – felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; – megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; – felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat. 				

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: nemzet – helyem a társadalomban		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – A lakóhely jellemzői • Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása • Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése • Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát – Közös ünnepek • Az egyes egyházak ünnepkörei • A nemzeti ünnepek hátterében álló történetek megismerése • Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése • Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) • Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában – Az együttélés szabályai • A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben • A szabályszegés következményeinek felismerése • Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése 	
Fogalmak:	lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; – felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; – ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket. 	<ul style="list-style-type: none"> – érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; – különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; – az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; – felismeri a közösségek működésének feltételeit, -és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – A természet védelme • Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására • Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása • A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése • A természetvédelem fontosságának a felismerése • Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése • Környeztkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése – Környezetvédelem • A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben • A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása • A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása • A környeztkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése • A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása • Stratégiák kialakítása a környeztkárosító magatartás elkerülésére 	
Fogalmak:	gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környeztkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a természet esztétikus rendjét, – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. 	<ul style="list-style-type: none"> – felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; – megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; – fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések a világról • Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről • A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) • Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma) – Vallás, hit • Egyházi ünnepekörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus

	<p>születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése – Erkölcs • Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák) • A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban • Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról • Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélhetők meg 	
Fogalmak:	vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; – megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást. 	<ul style="list-style-type: none"> – megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet; – a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

10.3. Második évfolyam

Etika

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Éntudat – Önismeret	5 óra
2.	Család – Helyem a családban	6 óra
3.	Helyem az osztály közösségében	6 óra
4.	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5 óra
5.	A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6 óra
6.	Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6 óra
	A kerettantervben ún. szabad órakeret, az éves óraszám 10%-a	2 óra
Összesen		36 óra

Témakör: Éntudat – önismeret		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Önismeret • Saját jellemzők • Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje • Saját környezet bemutatása • Saját szokások azonosítása – Érzelmek megismerése • Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása • Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően • Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése • Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása • A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása – Fejlődés • A változások felismerése • A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása • Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása • Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése • Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása • Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása 	
Fogalmak:	én, viszonyulás a másik emberhez, érzelem, érzület, öröm, bánat, félelem, harag, otthon, védettség, bizalom, fejlődés, változás, cél, szokás	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> - meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők; - csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait; - felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit. 	<ul style="list-style-type: none"> - célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; - céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.

Témakör: Család – helyem a családban	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Egészséges életmód • A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra • Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete

	<ul style="list-style-type: none"> • A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban • Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése) • Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség <p>A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családi és tágabb kapcsolatok • Családtagok, családi viszonyok jellemzése • A családtagok közös tevékenységeinek megismerése • Szokások a családban, és azok szerepének felismerése • Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése • A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök – Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események • A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése • Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére • A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése • Változások, események azonosítása a családban • A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása 				
Fogalmak:	biztonság, egészség, családtag, rokon, barát, ismerős, hétköznapi, hétvége, ünnep, szeretet, tisztelet				
Tanulási eredmények:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<ul style="list-style-type: none"> - felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket - azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást - átéli a különböző családi események fontosságát - megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni; - felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz. 	<ul style="list-style-type: none"> - felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait; - megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában; - képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit; - felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat. 				

Témakör: Helyem az osztály közösségében	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Kommunikáció • A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete

	<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése • A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése • Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése – Kortárs kapcsolatok • Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal • A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése • A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése • A barátság kezdeményezése és ápolása – Konfliktusok • Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása • Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása • Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása 				
Fogalmak:	figyelem, testbeszéd, tisztelet, sértés, vita, harag, kibékülés, elfogadás, megbocsátás, lelkiismeret				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; – megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; – felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; </td> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat. </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; – megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; – felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<ul style="list-style-type: none"> – felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában; – megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki; – felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben; 	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait; – mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit; – különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére; – megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait; – rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen; – ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat. 				
Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: nemzet – helyem a társadalomban					
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – A lakóhely jellemzői • Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása 				

	<ul style="list-style-type: none"> • Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése • Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát – Közös ünnepek • Az egyes egyházak ünnepekörei • A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése • Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése • Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások) • Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában – Az együttélés szabályai • A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben • A szabályszegés következményeinek felismerése • Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése 	
Fogalmak:	lakóhely, szabály, alkalmazkodás, egyenlőség, igazságosság, együttműködés, érzelem, büszkeség	
Tanulási eredmények:	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét; – felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre; – ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket. 	<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat; – különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit; – az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről; – felismeri a közösségek működésének feltételeit, -és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében

Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – A természet védelme • Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására • Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása • A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése • A természetvédelem fontosságának a felismerése • Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése • Környetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – Környezetvédelem • A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben • A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása • A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása • A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése • A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása • Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére 				
Fogalmak:	gondozás, gondoskodás, veszélyeztetett, természetvédelem, környezetkárosítás, hulladék, szelektív gyűjtés, környezetvédelem				
Tanulási eredmények:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a természet esztétikus rendjét, – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. </td> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; – megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; – fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok. </td> </tr> </tbody> </table>	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a természet esztétikus rendjét, – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. 	<ul style="list-style-type: none"> – felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; – megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; – fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:				
<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a természet esztétikus rendjét, – megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére. 	<ul style="list-style-type: none"> – felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről; – megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme; – fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok. 				

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

Fejlesztési feladatok és ismeretek:	<ul style="list-style-type: none"> – Kérdések a világról • Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről • A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források) • Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma) – Vallás, hit • Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban) • A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése – Erkölcs • Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák) • A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban • Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítélték meg 	
Fogalmak:	vallás, hit, egyházi ünnepkörök, népszokások, érték, szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem, jó és rossz	
Tanulási eredmények:	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat; – megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást. 	<ul style="list-style-type: none"> – megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet; – a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát. Képes célokat kitűzni maga elé saját tudásának és képességének fejlesztése céljából, valamint azonosítani tudja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket.

Fel tudja mérni az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatát; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában.

Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe. Mások helyzetébe bele tudja képzelni magát, megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit.

Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.

Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához. Ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat.

Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a ténytet tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.

Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.

Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.

Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.

Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.

10.4. Harmadik évfolyam

Etika

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Éntudat – Önismeret	5 óra
2.	Család – Helyem a családban	6 óra
3.	Helyem az osztály közösségében	6 óra
4.	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet - Helyem a társadalomban	5 óra
5.	A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6 óra
6.	Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6 óra
	A kerettantervben ún. szabad órakeret, az éves óraszám 10%-a	2 óra
Összesen		36 óra

Tematikai egység	Értudat - önismeret
Előzetes tudás, tapasztalat	Elemi szintű gyakorlat személyek jellemzésében.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önismeret erősítése és az önfogadás segítése. Alapérzelmek és saját érzelmi állapot felismerése, megjelenítése.</p> <p>Az önkontroll és a szociális magatartás kialakulásának támogatása. Erősségek kiemelése és hiányosságok javítása, gyengeség fejlesztése.</p> <p>Rövid távú, reális célok kitűzése tudásának és képességének fejlesztése céljából. Rövid távú célok eléréséhez terv készítése, siker esetén önjutalmazás gyakorlása.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Önismeret</p> <p>Milyen külső és belső tulajdonságaim vannak? Mi változott meg rajtam az iskolába lépésem óta és mi nem? Mitől változnak a tulajdonságaim?</p> <p>Milyennek látnak a tanáraink, a barátaink és mások? Ők mit szeretnek bennem és miért? Mit nem szeretnek és miért? Fontos-e, hogy mindenki szeresse az embert?</p> <p>Milyen tulajdonságaimat szeretem a legjobban? Miért? Mit nem szeretek magamban és miért? Mi az, amin szeretnék változtatni?</p>	<p>Környezetismeret: mitől látunk valakit szépnek; külső és belső tulajdonságok.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>emberábrázolás a művészetben; portré és karikatúra; emberi gesztusok értelmezése és kifejezése;</p> <p>a karakterábrázolás filmes eszközei; saját érzelmek felismerése és kifejezése</p>
<p>Érzelmek kezelése</p> <p>Mit teszek, ha örülök, ha szomorú vagy dühös vagyok? Mit teszek, amikor önző vagyok, és mit teszek, amikor önzetlen?</p> <p>Milyen szituációban érzem magam kellemesen, illetve kellemetlenül? Mit érzek ilyenkor? Hogyan szoktam ezekre reagálni? Hogyan tudom tudatosan szabályozni az érzelmeimet kellemetlen helyzetben? Van-e elég önuralmam kellemetlen szituációban?</p>	<p>mozgóképek és hanganyagok segítségével.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: jellemzés készítése emberekről; vélemények összevetése.</p>
<p>Célok tervek</p> <p>Milyen vágyaim, céljaim vannak? Hogyan tudom hiányosságaimat javítani, gyengeségeimet fejleszteni céljaim megvalósítása érdekében? Milyen tervet kell készítenem a céljaim elérése érdekében? Összhangban vannak-e kitűzött céljaim és az elért eredmények?</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: önismeret.</p>

<p>Siker és kudarc értelmezése</p> <p>Kik a kedvenc hőseim? Kik a személyes példaképeim? Miben szeretnék hozzájuk hasonlítani és miért? Milyen tulajdonságaimon szeretnék változtatni? Miért és hogyan tudnám ezt megtenni?</p> <p>Melyek a reális és irreális céljaim? Hogyan tudom céljaimat elérni? Van-e elég kitartásom, önuralmam, önfegyelmem a céljaim eléréséhez vezető úton? Hogyan tudok tanulni a kudarcaimból? Hogyan és mivel jutalmazom magam siker esetén?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>Tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép</p>	

Tematikai egység	Család – helyem a családban
Előzetes tudás, tapasztalat	Személyes tapasztalatok az család működéséről, a családi szokások jelentőségéről.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A családi és baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése.</p> <p>A család testi és lelki védelemmel kapcsolatos feladatainak tudatosítása. Családi és egyéb ünnepek jelentősége, részvétel az ünnepek előkészítésében, megtartásában.</p> <p>A mások kirekesztését elutasító szociális érzékenység erősítése.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Egészség-biztonság</p> <p>Mikor érzem magam testileg, illetve lelkileg egészségesnek? Hogyan tudom az egészségemet hosszabb távon megőrizni? Milyen szituációban hatott rám pozitívan, illetve negatívan a stressz? Mitől vagyok feszült? Mit teszek ilyenkor?</p> <p>Milyen formái vannak a bántalmazásnak? Kihez fordulhatok, ha bántalmaznak?</p> <p>Hogyan beszélgetünk otthon? Mi a különbség a családi és az iskolai beszélgetések között?</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>családról, szülőkről, testvérekről, nagyszülőkről szóló versek, olvasmányok; családtagok jellemzése fogalmazás írásával.</p> <p>Vizuális kultúra: család ábrázolása, összetartozás érzékeltetése a művészetben.</p>

<p>Családok</p> <p>Hogyan éltek nagyszüleim és dédszüleim? Mit érzek családtagjaim, nagyszüleim, dédszüleim iránt? Hogyan fejezzük ki, hogy összetartozunk? Milyen családi hagyományok vannak a családban? Milyen családi és egyéb ünnepeket szoktunk megünnepelni?</p> <p>Mitől függ, hogy kikkel vagyok szívesen együtt? Kikkel tudom megosztani örömeimet és bánataimat? Kinek mondhatom el a titkaimat?</p>	
<p>Családi élet</p> <p>Milyen feladataim vannak a család mindennapjaiban? Melyek a gyerekek, illetve felnőttek feladatai a családban? Melyek a közös feladatok? Felelősséget vállalok-e saját tetteimért? Vállalom-e a következményeket a tetteimért? Miért fontos a bizalom, együttérzés, empátia a családban? Melyek a jogaim? Melyek a kötelességeim?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>Együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van</p>	

Tematikai egység	Helyem az osztály közösségében
<p>Előzetes tudás, tapasztalat</p>	<p>Az osztály szintjén megélt különböző tapasztalatok a tanórákhoz, napközihez és egyéb közösségi tevékenységekhez kapcsolódóan. Személyes tapasztalatok az osztályközösség működéséről.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A hatékony kommunikáció elemi feltételeinek tudatosítása. Verbális és nem verbális jelzések közötti különbség felismerése, értelmezése. A baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. A felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzetek megkülönböztetésére, szabályainak ismeretére nevelés. Az összetartozás érzésének megerősítése az osztályon belül. A szabályok szerepének megértése a közösségek életében.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Kommunikáció</p> <p>Milyen helyzetekben beszélünk vagy beszélgetünk valakivel? Vannak-e a párbeszédnek szabályai? Mi segítheti, mi gátolhatja a párbeszédet? Mit tudunk jelezni egymásnak testbeszéddel, arckifejezéssel, gesztusokkal, hanglejtéssel?</p> <p>Honnan tudom, hogy pontosan megértettem-e, amit a másik mondani akar? Mit kell figyelembe vennem ahhoz, hogy a másik pontosan megértse, amit közölni akarok vele?</p> <p>Hogyan beszélgetünk otthon? Mi a különbség a családi, illetve az iskolai beszélgetések között? Mi a különbség a felnőttekkel és kortársakkal folytatott beszélgetések között? Melyek ezeknek a szabályai?</p>	<p>Környezetismeret: magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különféle élethelyzetekben; baráti kapcsolatok, iskolai közösségek.</p> <p>Vizuális kultúra: figurális alkotások létrehozása a környezetben élő emberek megjelenítésével.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat:</p>
<p>Kortárs kapcsolatok</p> <p>Milyen módon tudom társaimat megismerni? Kivel barátkozom szívesen? Miért? Mi kell egy jó barátság kialakulásához és fenntartásához? Miért fontos a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség a társaimmal való kapcsolataimban? Milyen a kapcsolatom társaimmal? Hogyan tudod kapcsolataimat jobbá tenni?</p> <p>Milyen érzés, ha elutasítják a barátkozást? Mit teszek ilyenkor?</p> <p>Mi minden kapcsol egymáshoz bennünket az osztályban? Mi a közös bennünk, és miben különbözünk egymástól? Milyen közös szokásaink vannak? Miért fontos, hogy betartsuk a szabályokat? Összetartó csapat vagyunk-e? Miből derül ez ki? Miben és hogyan tudjuk segíteni egymást?</p>	<p>iskolai és osztályrendezvények; a közösségért végzett munka.</p>
<p>Jogok, szabályok</p> <p>Melyek a gyerekek alapvető jogai? Melyek a gyerekek kötelességei? Miért fontos az együttműködés? Mi veszélyezteti a gyerekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését? Miről ismeri fel egy gyerek, ha veszélyben van? Kitől és hogyan kérhet segítséget a veszélyben lévő gyerek?</p> <p>Miért fontos a tanulás?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>Megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség</p>	

<p>Tematikai egység</p>	<p>A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet - helyem a társadalomban</p>
<p>Előzetes tudás, tapasztalat</p>	<p>A családban, az iskolában és a lakóhelyen a korábbiakban megélt, ciklikusan visszatérő ünnepek és szokások. Magyarország történelmével kapcsolatos ismeretek felelevenítése.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás elősegítése.</p> <p>Annak megértetése, hogy más népeknek is megvannak a maguk kulturális hagyományai, amelyek ugyanolyan értékesek, és számukra ugyanolyan fontosak, mint nekünk a mieink.</p> <p>A nemzet történelmi emlékeinek és a közvetlen lakóhely kulturális és természeti értékeinek ismerete.</p> <p>Együttélési alapszabályok jelentőségének tudatosítása, szabályszegés következményei. Gyermeki jogok tudatosítása; a gyerekeknek és felnőtteknek ehhez kapcsolódó kötelességei.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Teremtett értékek</p> <p>Milyen természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei vannak a nemzetnek és közvetlen lakóhelynek?</p> <p>Milyen nemzetiségek élnek a közvetlen lakóköznyezetemben? Milyen hagyományaik vannak ezeknek a nemzetiségeknek?</p> <p>Milyen jelképek fejezik ki a magyarság összetartozását? Mit jelentenek számomra ezek a jelképek?</p> <p>Milyen népszokások élnek a mai Magyarországon? Fontos-e ezek megőrzése?</p> <p>Milyen nyelven beszélek én, a szüleim, a nagyszüleim? Milyen nyelven beszélnek egymással és velem? Milyen nyelvet használnak a szomszédaink? Hogyan kapcsol össze bennünket a közös nyelv?</p> <p>Milyen érzéseket kelt bennünk, ha valaki nem érti a nyelvet, amelyen mi beszélünk? És milyen érzés az, amikor mindenki más nyelven beszél körülöttünk? Mit lehet tenni egymás megértése érdekében, ha nem értjük egymás nyelvét? Hogyan lehet segíteni a közösség más anyanyelvű vagy nyelvi nehézséggel küzdő tagjait?</p> <p>Milyen másfajta kulturális közösségek élnek a mienken kívül Magyarországon? Miben különböznek az ő szokásaik és ünnepeik a mieinktől? Vannak-e olyan jellemzőik, amelyekben hasonlítanak?</p> <p>Milyen más népeknek az életmódja? Milyen érdekes szokásokat ápolnak, és milyen ünnepeket tartanak a világ más részein élő kulturális közösségek?</p>	<p>Környezetismeret:</p> <p>jeles napok, ünnepek, helyi hagyományok.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>ítéletek megfogalmazása, érvelés, vitakészség; mások véleményének megértése, elfogadása.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>jelek a mindennapi életben; különböző kultúrák tárgyi világával való ismerkedés;</p> <p>a viselkedés szabályai az online közösségekben; kommunikációs szokások.</p>

<p>Közösség</p> <p>Milyen egy jó közösség? Miért fontos, hogy a közösség tagjai elfogadóak, befogadóak és együttműködőek legyenek? Hogyan érzi magát, akit kirekesztenek? Mit lehet tenni a kirekesztés ellen?</p> <p>Miért fontos, hogy a közösség tagjai felelősséget érezzenek egymás iránt? Miért fontos, hogy közösségen belül a feladatokat elosszák egymás között?</p> <p>Miért szükséges szabályokat kialakítani a közösség harmonikus működéséhez? Ki alakítja ki ezeket a szabályokat? Készen kapják vagy a közösség tagjai alakítják ki a szabályokat? Mennyire tartják be a közösség tagjai a szabályokat? Mi a következménye, ha valaki nem tartja be a szabályokat?</p> <p>Milyen állami, nemzeti és egyházi ünnepei vannak Magyarországon? Milyen ünnepeket tart meg a magyar családok többsége? Mit ünneplünk ilyenkor, és mit jelentenek nekem ezek az ünnepek? Közülük melyik mennyire fontos neked? Milyen jelképek kapcsolódnak ezekhez az ünnepekhez?</p> <p>Milyen hatással vannak a közös ünnepek a közösségre? Hogyan formálják a közös ünnepek a közösséget? Hogyan, mivel segítem a közösségemet, másokat? Hogyan segíthetünk közösen a nehéz helyzetben lévőkön?</p>	
---	--

<p>Jog és biztonság</p> <p>Milyen tárgyak vesznek körül? Kinek a tulajdonát képezik ezek a tárgyak? Milyen következményei vannak, ha a tulajdonosától engedély nélkül elvesznek valamit?</p> <p>Mit jelent a szellemi tulajdon? Mit jelenthet a szerzői jog?</p> <p>Kinek a tulajdonát képezik az alkotó elme által létrehozott találmányok, irodalmi, művészeti alkotások?</p> <p>Kinek a tulajdonát képezik a kereskedelemben alkalmazott jelölések, nevek, képek, formák?</p> <p>Mit biztosít a jogi védelem a szellemi tulajdont megalkotó számára?</p> <p>Hogyan veszélyeztethetik valakinek az életét, testi épségét, egészségét?</p> <p>Hogyan veszélyeztethetik valakinek a személyes szabadságát, magánéletét?</p> <p>Hogyan lehet valakinek a becsületét, jó hírnevét megsérteni?</p> <p>Hogyan lehet valakit valakihez képest hátrányosan megkülönböztetni?</p> <p>Hogyan élhetnek vissza valakinek a személyes adataival vagy magántitkával?</p> <p>Hogyan lehet ezek ellen védekezni? Mi következménye a visszaéléseknek, jogsértéseknek?</p> <p>Milyen weboldalakat, internetes tartalmakat nézhetnek meg a gyerekek, amelyek életkori sajátosságainak megfelelnek? Melyek azok az internetes tartalmak, amelyek károsan hatnak a gyerekekre? Milyen információkat oszthat meg egy gyerek másokkal? Milyen információ megosztása nem javasolt? Hogyan lehet a virtuális térben biztonságosan, kulturáltan kommunikálni másokkal?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás</p>	

<p>Tematikai egység</p>	<p>A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében</p>
<p>Előzetes tudás, tapasztalat</p>	<p>Helyi vagy múzeumi honismereti tapasztalatok. Környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretek felelevenítése.</p>

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>Annak megérettetése, hogy mindannyiunknak lehet szerepe a múlt értékeinek megőrzésében és tovább örökítésében. A természeti és tárgyi környezet iránt személyes felelősség tudatosítása, környezetvédelemre, a környezet esztétikus fejlesztésére nevelés. Az élővilág védelmére nevelés.</p> <p>A tudatos vásárlói szemlélet, fogyasztási szokás kialakulásának támogatása.</p>
---	---

<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Környezetszennyezés</p> <p>Milyen módon szennyezi az ember a környezetét?</p> <p>Hogyan szennyezik a levegőt? Hogyan károsítják a gépjárművek a Föld levegőjét és az élővilágát? Miért káros a szmog és az üvegházhatású gáz? Hogyan szennyezik a levegőt az ipari létesítmény, gyárak?</p> <p>Hogyan szennyezik a vizet? Miért veszélyes a vízbe tisztítatlanul engedett szennyvíz, műtrágya? Hogyan hat ez a vízi élővilágra? Miért káros a vízi élővilágra a savas eső, olajszennyezés? Miért van káros hatással a környezetszennyezés a fajok pusztulására?</p> <p>Hogyan szennyezik a talajt? Miért veszélyesek a szemétklerakók, hulladéklerakók? Hogyan hatnak a rovarirtószer, növényvédőszer, műtrágyák a talajra és az élővilágra?</p> <p>Milyen hatással van hosszú távon a környezetszennyezés a Földre és az élővilágára: emberekre, állatokra, növényekre?</p>	<p>Környezetismeret:</p> <p>lakóhelyünk, hazánk fő nevezetességei; a lakóhely története és természeti környezete; nemzeti park, tájvédelmi körzet; háztartási eszközök.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>helyek, helyszínek megjelenítése személyes élmények alapján; a környezetben észlelhető változások megfigyelése és megjelenítése; kulturális</p>

<p>Környezetvédelem</p> <p>Hogyan tudom védeni a levegőt?</p> <p>Mit tehetek a víz védelme érdekében?</p> <p>Milyen módon védhetem a talajt a szennyeződések ellen?</p> <p>Mit tehet az emberiség a Föld és élővilágának védelme érdekében? Mit tehetek én a környezetszennyezés ellen? Hogyan tudom az életet védelmezni?</p> <p>Hogyan tudok hozzájárulni a mindennapokban a fenntartható életvitelhez? Mennyire veszem figyelembe a fenntarthatóságot saját döntéseim során? Mit tehetek a felesleges tárgyak felhalmozódása ellen?</p> <p>Hogyan tudom megakadályozni a pazarlást? Hogyan tudom tudatos fogyasztóként fogyasztási szokásaimat mérsékelni?</p> <p>Mi a szemét? Mi minősül hulladéknak? Hogyan gyűjtöm szelektíven a hulladékot? Miért fontos, hogy minél többen szelektíven gyűjtsék a hulladékot? Hogyan és milyen hulladékokat tudnak újra hasznosítani?</p> <p>Miért fontos a környezetvédelmi előírások betartása a hulladék vagy szemét megfelelő helyre helyezésekor? Hogyan tudjuk megakadályozni, hogy ne kerüljenek veszélyes anyagok pl. mérgek, fémek a talajba?</p> <p>Hogyan tudom környezetemet élhetőbbé, szebbé varázsolni?</p> <p>Mi mindent hagy örökül egy nemzedék az utána következőre? Vajon miért fontos ezek védelme és megőrzése?</p> <p>Milyen kulturális és természeti értékeket szeretnék megőrizni én, illetve az osztály az utókor számára?</p>	<p>helyszínekhez, természeti értékek kapcsolódó érzelmek, hangulatok azonosítása.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat:</p> <p>a technika vívmányainak mindennapi használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték</p>	

Tematikai egység	Az európai kultúra hatása Az egyén értékrendjére
Előzetes tudás, tapasztalat	Tapasztalatok a születésről, a halálról és az elhunytakra való megemlékezésről. A megismert bibliai történetek felidézése.
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	Érzések és ismeretek társíttatása a kezdet és a vég elvont kategóriáinak jelentéssel való megtöltéséhez. Bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályok tudatosítása. Közös gondolkodás a világ megismerésének módjairól és lehetőségeiről.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Kérdések a világról</p> <p>Milyen módon, milyen forrásokra támaszkodva tudhatok meg dolgokat saját magamról és a körülöttem lévő világról? Miről tudok személyes tapasztalatokat szerezni? Létezik-e olyan dolog a világban, amiről nem nyerhetünk közvetlen tapasztalatot?</p> <p>Milyen emberi értékeket, erényeket tartok fontosnak a mindennapokban? Miért fontos a tisztelet, becsületesség, mértéktartás, felelősség, akaraterő, önbecsülés, igazságosság, megbocsátás?</p> <p>Miért fontos a lelkiismeret? Mi tartok jónak és mit nem? Mit tartok helyesnek és mit nem? Mi segít eldönteni, hogy egy dolog helyes vagy helytelen, illetve jó vagy rossz? Hogyan tehetem a rossz dolgokat jóvá, a helytelen dolgokat helyessé?</p>	<p>Környezetismeret: születés, halál és újjászületés.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Föld keletkezésére vonatkozó mítoszok, ismerkedés különböző információhordozókkal; információk keresése és kezelése; műélvezet, a beleélés megtapasztalása, szerepjátékok.</p> <p>Vizuális kultúra: a világ teremtésének megjelenítése rajz formájában.</p>
<p>Vallás</p> <p>Hogyan keletkeznek a dolgok a világban? Hogyan és miért érhetnek véget?</p> <p>Hogyan képzeltek el az emberek a világ és egyes dolgok keletkezését különböző mítoszokban?</p> <p>Milyen kép jelenik meg a bibliában a világ teremtéséről és a végéről? Mit gondolnak az egyes vallások a születésről, a halálról és az újjászületésről? Hogyan emlékeznek meg az élők a halottakról?</p> <p>Milyen egyházi ünnepek vannak? Milyen vallási események, szokások, népszokások, jelképek tartoznak ezekhez az ünnepekhez? Milyen bibliai történetek kapcsolódnak az egyes ünnepekhez?</p>	
<p>Értékek a vallási történetekben</p> <p>Hogyan viselkedik, aki önző? Miért fontos, hogy önzetlenül segítsünk embertársainkon? Hogyan érzi magát, akivel igazságtalansággal bánnak? Miért fontos az igazság érvényesülése? Milyen érzés, ha megbántanak? Miért jó, ha megbocsátunk? Miért szükséges a jótékonykodás? Miért mondják, hogy nagyobb öröm adni, mint kapni?</p> <p>Milyen bibliai történetek kapcsolódnak az önzetlenséghez, igazságossághoz, megbocsátáshoz, jótékonykodáshoz?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál</p>	

10.5. Negyedik évfolyam

Etika

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Éntudat – Önismeret	5 óra
2.	Család – Helyem a családban	6 óra
3.	Helyem az osztály közösségében	6 óra
4.	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet - Helyem a társadalomban	5 óra
5.	A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6 óra
6.	Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6 óra
	A kerettantervben ún. szabad órakeret, az éves óraszám 10%-a	2 óra
Összesen		36 óra

Tematikai egység	Értudat - önismeret
Előzetes tudás, tapasztalat	Elemi szintű gyakorlat személyek jellemzésében.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önismeret erősítése és az önellfogadás segítése. Alapérzelmek és saját érzelmi állapot felismerése, megjelenítése. Saját viselkedés jellemző elemeinek meghatározása. Erősségek kiemelése és hiányosságok javítása, gyengeség fejlesztése.</p> <p>Az önkontroll és a szociális magatartás kialakulásának támogatása.</p> <p>Rövid távú, reális célok kitűzése tudásának és képességének fejlesztése céljából. Rövid távú célok eléréséhez terv készítése, siker esetén önjutalmazás gyakorlása.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Önismeret</p> <p>Milyen külső és belső tulajdonságaim vannak? Mi változott meg rajtam az iskolába lépésem óta és mi nem? Mitől változnak a tulajdonságaim?</p> <p>Milyennek látnak a tanárain, a barátaim és mások? Ők mit szeretnek bennem és miért? Mit nem szeretnek és miért? Fontos-e, hogy mindenki szeresse az embert?</p> <p>Milyen tulajdonságaimat szeretem a legjobban? Miért? Mit nem szeretek magamban és miért? Mi az, amin szeretnék változtatni?</p>	<p>Környezetismeret:</p> <p>mitől látunk valakit szépnek; külső és belső tulajdonságok.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>emberábrázolás a művészetben; portré és karikatúra; emberi gesztusok értelmezése és kifejezése;</p>
<p>Érzelmek kezelése</p> <p>Mit teszek, ha örülök, ha szomorú vagy dühös vagyok? Mit teszek, amikor önző vagyok, és mit teszek, amikor önzetlen?</p> <p>Milyen szituációban érzem magam kellemesen, illetve kellemetlenül? Mit érzek ilyenkor? Hogyan szoktam ezekre a szituációkra reagálni? Tudom-e tudatosan szabályozni az érzelmeimet kellemetlen szituációkban? Képes vagyok-e az önfegyelemre, önuralomra?</p>	<p>a karakterábrázolás filmes eszközei; saját érzelmek felismerése és kifejezése mozgóképek és hanganyagok segítségével.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom:</p>
<p>Célok tervek</p> <p>Milyen vágyaim, céljaim vannak? Hogyan tudom hiányosságaimat javítani, gyengeségeimet fejleszteni céljaim megvalósítása érdekében? Milyen tervet kell készítenem a céljaim elérése érdekében? Összhangban vannak-e a kitűzött céljaim és az elért eredményeim?</p>	<p>jellemzés készítése emberekről; vélemények összevetése.</p>

<p>Siker és kudarc értelmezése</p> <p>Kik a kedvenc hőseim? Kik a személyes példaképeim? Miben szeretnék hozzájuk hasonlítani és miért? Milyen tulajdonságaimon szeretnék változtatni? Miért és hogyan tudnám ezt megtenni?</p> <p>Melyek a reális és irreális céljaim? Milyen lépésekkel tudom céljaimat elérni? Van-e elég kitartásom, önuralmam, önfegyelmem a céljaim eléréséhez vezető úton? Hogyan tudok tanulni a kudarcaimból? Siker esetén mivel, hogyan jutalmazhatom magam?</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: önismeret.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>Tulajdonság, érzelem, önuralom, vágy, terv, siker, eredmény, meggyőződés, példakép</p>	

Tematikai egység	Család – helyem a családban
Előzetes tudás, tapasztalat	Személyes tapasztalatok az család működéséről, a családi szokások jelentőségéről.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A családi és baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése.</p> <p>A család testi és lelki védelemmel kapcsolatos feladatainak tudatosítása. Családi és egyéb ünnepek jelentősége, részvétel az ünnepek előkészítésében, megtartásában.</p> <p>A mások kirekesztését elutasító szociális érzékenység erősítése.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Egészség-biztonság</p> <p>Mikor érzem magam testileg, illetve lelkileg egészségesnek? Hogyan tudom az egészségemet hosszabb távon megőrizni? Milyen szituációban hatott rám pozitívan, illetve negatívan a stressz? Hogyan tudom az indulataimat kezelni negatív stressz esetén? Hogyan tudom a bántalmazást megelőzni? Milyen formái vannak a bántalmazásnak? Kihez fordulhatok, ha bántalmaznak?</p> <p>Hogyan beszélgetünk otthon? Mi a különbség a családi és az iskolai beszélgetések között?</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>családról, szülőkről, testvérekről, nagyszülőkről szóló versek, olvasmányok; családtagok jellemzése fogalmazás írásával.</p> <p>Vizuális kultúra:</p>

<p>Családok</p> <p>Hogyan éltek nagyszüleim és dédszüleim? Mit érzek családtagjaim, nagyszüleim, dédszüleim iránt? Hogyan fejezzük ki, hogy összetartozunk? Milyen családi hagyományok vannak a családban? Milyen családi és egyéb ünnepeket szoktunk megünnepelni? Milyen feladataim vannak az ünnepek előkészítésében és megtartásában?</p> <p>Mitől függ, hogy kikkel vagyok szívesen együtt? Kikkel tudom megosztani örömeimet és bánataimat? Kinek mondhatom el a titkaimat?</p>	<p>család ábrázolása, összetartozás érzékeltetése a művészetben.</p>
<p>Családi élet</p> <p>Milyen feladataim vannak a család mindennapjaiban? Melyek a gyerekek, illetve felnőttek feladatai a családban? Melyek a közös feladatok? Felelősséget vállalok-e saját tetteimért? Vállalom-e a következményeket a tetteimért?</p> <p>Mit „szabad”, „lehet” és „kell” elvégezni, megoldanom?</p> <p>Miért fontos a bizalom, együttérzés, empátia a családban?</p> <p>Melyek a jogaim? Melyek a kötelességeim?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>Együttérzés, bizalom, közösség, felelősség, következmény, feladatmegosztás, joga van</p>	

Tematikai egység	Helyem az osztály közösségében
<p>Előzetes tudás, tapasztalat</p>	<p>Az osztály szintjén megélt különböző tapasztalatok a tanórákhoz, napközihez és egyéb közösségi tevékenységekhez kapcsolódóan. Személyes tapasztalatok az osztályközösség működéséről.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:</p>	<p>A hatékony kommunikáció elemi feltételeinek tudatosítása.</p> <p>Verbális és nem verbális jelzések közötti különbség felismerése, értelmezése.</p> <p>A baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. Mások véleményének, nézőpontjának, érzelmeinek tiszteletben tartására, megértésére nevelés.</p> <p>A felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzetek megkülönböztetésére, szabályainak ismeretére nevelés.</p> <p>Az összetartozás érzésének megerősítése az osztályon belül.</p> <p>A szabályok szerepének megértése a közösségek életében</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Kommunikáció</p> <p>Milyen helyzetekben beszélünk vagy beszélgetünk valakivel? Vannak-e a párbeszédnek szabályai? Mi segítheti, mi gátolhatja a párbeszédet? Mit tudunk jelezni egymásnak testbeszéddel, arckifejezéssel, gesztusokkal, hanglejtéssel?</p> <p>Honnan tudom, hogy pontosan megértettem-e, amit a másik mondani akar? Mit kell figyelembe vennem ahhoz, hogy a másik pontosan megértse, amit közölni akarok vele?</p> <p>Miért fontos a kommunikációban résztvevők nézőpontjának, véleményének, érzelmeinek tiszteletben tartása és megértése? Hogyan tudom a másikat meggyőzni álláspontom helyességéről? Miért fontos az erőszakmentes kommunikáció? Vita esetén hogyan tudom indulataimat szabályozni?</p> <p>Hogyan beszélgetünk otthon? Mi a különbség a családi, illetve az iskolai beszélgetések között? Mi a különbség a felnőttekkel és kortársakkal folytatott beszélgetések között? Melyek ezeknek a szabályai?</p>	<p>Környezetismeret:</p> <p>magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különféle élethelyzetekben; együttélés a családban; baráti kapcsolatok, iskolai közösségek.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>figurális alkotások létrehozása a környezetben élő emberek megjelenítésével.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat:</p> <p>iskolai és</p>
<p>Kortárs kapcsolatok</p> <p>Milyen módon tudom társaimat megismerni? Kivel barátkozom szívesen? Miért? Mi kell egy jó barátság kialakulásához és fenntartásához? Miért fontos a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség a társaimmal való kapcsolataimban? Milyen a kapcsolatom társaimmal? Hogyan tudom kapcsolataimat jobbá tenni?</p> <p>Milyen érzés, ha elutasítják a barátkozást? Miért nem helyes, ha valaki úgy ítélkezik, hogy nem is ismeri a másikat? Hogyan nevezzük ezt? Hogyan tudunk ez ellen tenni?</p> <p>Mi minden kapcsol egymáshoz bennünket az osztályban? Mi a közös bennünk, és miben különbözünk egymástól? Milyen közös szokásaink vannak? Miért fontos, hogy betartsuk a szabályokat? Összetartó csapat vagyunk-e? Miből derül ez ki? Miben és hogyan tudjuk segíteni egymást?</p>	<p>osztályrendezvények;</p> <p>a közösségért végzett munka.</p>
<p>Jogok, szabályok</p> <p>Melyek a gyerekek alapvető jogai? Melyek a gyerekek kötelességei? Miért fontos az együttműködés? Mi veszélyezteti a gyerekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését? Miről ismeri fel egy gyerek, ha veszélyben van? Kitől és hogyan kérhet segítséget a veszélyben lévő gyerek?</p> <p>Miért fontos a tanulás?</p>	

Kulcsfogalmak/fogalmak

Megértés, ismerős, barát, kortárs, vélemény, türelem, jog és kötelesség

Tematikai egység	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet - helyem a társadalomban
Előzetes tudás, tapasztalat	A családban, az iskolában és a lakóhelyen a korábbiakban megélt, ciklikusan visszatérő ünnepek és szokások. Magyarország történelmével kapcsolatos ismeretek felelevenítése.
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<p>Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás elősegítése.</p> <p>Annak megértetése, hogy más népeknek is megvannak a maguk kulturális hagyományai, amelyek ugyanolyan értékesek, és számukra ugyanolyan fontosak, mint nekünk a mieink.</p> <p>A nemzet történelmi emlékeinek és a közvetlen lakóhely kulturális és természeti értékeinek ismerete.</p> <p>Együttélési alapszabályok jelentőségének tudatosítása, szabályszegés következményei. Gyermeki jogok tudatosítása; a gyerekeknek és felnőtteknek ehhez kapcsolódó kötelességei. Igazságos és igazságtalan szituációkról véleményalkotás.</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Teremtett értékek</p> <p>Milyen természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei vannak a nemzetnek és közvetlen lakóhelynek?</p> <p>Milyen nemzetiségek élnek a közvetlen lakókörnyezetemben? Milyen hagyományaik vannak ezeknek a nemzetiségeknek?</p> <p>Milyen jelképek fejezik ki a magyarság összetartozását? Mit jelentenek számomra ezek a jelképek?</p> <p>Milyen népszokások élnek a mai Magyarországon? Fontos-e ezek megőrzése?</p> <p>Milyen érzéseket kelt bennünk, ha valaki nem érti a nyelvet, amelyen mi beszélünk? És milyen érzés az, amikor mindenki más nyelven beszél körülöttünk? Mit lehet tenni egymás megértése érdekében, ha nem érjük egymás nyelvét? Hogyan lehet segíteni a közösség más anyanyelvű vagy nyelvi nehézséggel küzdő tagjait?</p> <p>Milyen másfajta kulturális közösségek élnek a mienken kívül Magyarországon? Miben különböznek az ő szokásaik és ünnepeik a mieinktól? Vannak-e olyan jellemzőik, amelyekben hasonlítanak?</p> <p>Milyen más népeknek az életmódja? Milyen érdekes szokásokat ápolnak, és milyen ünnepeket tartanak a világ más részein élő kulturális közösségek?</p> <p>Milyen új, modern tárgyak és technológiák járulnak hozzá a mai emberek kényelmesebb életmódjához? Mire használjuk ezeket? Miben különböznek ezektől szüleink és nagyszüleink gyermekkorának tárgyai? Milyen régi tárgyakat őrzött meg a családjunk, és miért?</p>	<p>Környezetismeret:</p> <p>jeles napok, ünnepek, helyi hagyományok.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>ítéletek megfogalmazása, érvelés, vitakészség; mások véleményének megértése, elfogadása.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>jelek a mindennapi életben; különböző kultúrák tárgyi világával való ismerkedés;</p> <p>a viselkedés szabályai az online közösségekben;</p>

<p>Közösség</p> <p>Milyen egy jó közösség? Miért fontos, hogy a közösség tagjai elfogadóak, befogadóak és együttműködőek legyenek? Hogyan érzi magát, akit kirekesztenek? Mit lehet tenni a kirekesztés ellen?</p> <p>Miért fontos, hogy a közösség tagjai felelősséget érezzenek egymás iránt? Miért fontos, hogy közösségen belül a feladatokat elosszák egymás között?</p> <p>Miért szükséges szabályokat kialakítani a közösség harmonikus működéséhez? Ki alakítja ki ezeket a szabályokat? Készen kapják vagy a közösség tagjai alakítják ki a szabályokat? Mennyire tartják be a közösség tagjai a szabályokat? Mi a következménye, ha valaki nem tartja be a szabályokat?</p> <p>Milyen állami, nemzeti és egyházi ünnepei vannak Magyarországon? Milyen ünnepeket tart meg a magyar családok többsége? Mit ünneplünk ilyenkor, és mit jelentenek nekem ezek az ünnepek? Közülük melyik mennyire fontos nekem?</p> <p>Milyen jelképek kapcsolódnak ezekhez az ünnepekhez? Milyen hatással vannak a közös ünnepek a közösségre? Hogyan formálják a közös ünnepek a közösséget? Hogyan, mivel segítem a közösségemet, másokat? Hogyan segíthetünk közösen a nehéz helyzetben lévőkön?</p>	<p>kommunikációs szokások.</p>
<p>Jog és biztonság</p> <p>Milyen tárgyak vesznek körül? Kinek a tulajdonát képezik ezek a tárgyak? Milyen következményei vannak, ha a tulajdonosától engedély nélkül elvesznek, eltulajdonítanak valamit?</p> <p>Mit jelent a szellemi tulajdon? Mit jelenthet a szerzői jog?</p> <p>Kinek a tulajdonát képezik az alkotó elme által létrehozott találmányok, irodalmi, művészeti alkotások? Kinek a tulajdonát képezik a kereskedelemben alkalmazott jelölések, nevek, képek, formák? Mit biztosít a jogi védelem a szellemi tulajdont megalkotó számára?</p> <p>Hogyan veszélyeztethetik valakinek az életét, testi épségét, egészségét?</p> <p>Hogyan veszélyeztethetik valakinek a személyes szabadságát, magánéletét?</p> <p>Hogyan lehet valakinek a becsületét, jó hírnevét megsérteni?</p> <p>Hogyan lehet valakit valakihez képest hátrányosan megkülönböztetni?</p> <p>Hogyan élhetnek vissza valakinek a személyes adataival vagy magántitkával?</p> <p>Hogyan lehet ezek ellen védekezni? Mi következménye a visszaéléseknek, jogsértéseknek?</p> <p>Milyen weboldalakat, internetes tartalmakat nézhetnek meg a gyerekek, amelyek életkori sajátosságainak megfelelnek? Melyek azok az internetes tartalmak, amelyek károsan hatnak a gyerekekre? Milyen információkat oszthat meg egy gyerek másokkal? Milyen információ megosztása nem javasolt? Hogyan lehet a virtuális térben biztonságosan, kulturáltan kommunikálni másokkal?</p>	

Kulcsfogalmak/fogalmak

hagyomány, tulajdon, ünnep, egyházi ünnep, természeti érték, történelmi érték, szabályalkotás, együttműködés, befogadás, felelősségvállalás

Tematikai egység	A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében
Előzetes tudás, tapasztalat	Helyi vagy múzeumi honismereti tapasztalatok. Környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretek felelevenítése.
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:	Annak megéreztetése, hogy mindannyiunknak lehet szerepe a múlt értékeinek megőrzésében és tovább örökítésében. A természeti és tárgyi környezet iránt személyes felelősség tudatosítása, környezetvédelemre, a környezet esztétikus fejlesztésére nevelés. Az élővilág védelmére nevelés. A tudatos vásárlói szemlélet, fogyasztási szokás kialakulásának támogatása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Környezetszennyezés Milyen módon szennyezi az ember a környezetét? Hogyan szennyezik a levegőt? Hogyan károsítják a gépjárművek a Föld levegőjét és az élővilágát? Miért káros a szmog és az üvegházhatású gáz? Hogyan szennyezik a levegőt az ipari létesítmény, gyárak? Hogyan szennyezik a vizet? Miért veszélyes a vízbe tisztítatlanul engedett szennyvíz, műtrágya? Hogyan hat ez a vízi élővilágra? Miért káros a vízi élővilágra a savas eső, olajszennyezés? Miért van káros hatással a környezetszennyezés a fajok pusztulására? Hogyan szennyezik a talajt? Miért veszélyesek a szemétklerakók, hulladéklerakók? Hogyan hatnak a rovarirtószerek, növényvédőszer, műtrágyák a talajra és az élővilágra? Milyen hatással van hosszú távon a környezetszennyezés a Földre és az élővilágára: emberekre, állatokra, növényekre? Miért fontos a klímavédelem? Mit tudok a globális felmelegedésről? Miért és mitől emelkedik a földi klíma átlaghőmérséklete hosszú távon?	Környezetismeret: lakóhelyünk, hazánk fő nevezetességei; a lakóhely története és természeti környezete; nemzeti park, tájvédelmi körzet; háztartási eszközök. Vizuális kultúra: helyek, helyszínek megjelenítése személyes élmények alapján; a környezetben észlelhető változások megfigyelése és megjelenítése; kulturális helyszínekhez, természeti értékek kapcsolódó

<p>Környezetvédelem</p> <p>Hogyan tudom védeni a levegőt?</p> <p>Mit tehetek a víz védelme érdekében?</p> <p>Milyen módon védhetem a talajt a szennyeződések ellen?</p> <p>Mit tehet az emberiség a Föld és élővilágának védelme érdekében? Mit tehetek én a környezetszennyezés ellen? Hogyan tudom az életet védelmezni?</p> <p>Hogyan tudok hozzájárulni a mindennapokban a fenntartható életvitelhez? Mennyire veszem figyelembe a fenntarthatóságot saját döntéseim során? Mit tehetek a felesleges tárgyak felhalmozódása ellen? Hogyan tudom megakadályozni a pazarlást? Hogyan tudom tudatos fogyasztóként fogyasztási szokásaimat mérsékelni?</p> <p>Mi a szemét? Mi minősül hulladéknak? Hogyan gyűjtöm szelektíven a hulladékot? Miért fontos, hogy minél többen szelektíven gyűjtsék a hulladékot? Hogyan és milyen hulladékokat tudnak újra hasznosítani?</p> <p>Miért fontos a környezetvédelmi előírások betartása a hulladék vagy szemét megfelelő helyre helyezésekor? Hogyan tudjuk megakadályozni, hogy ne kerüljenek veszélyes anyagok pl. mérgek, fémek a talajba?</p> <p>Hogyan tudom környezetemet élhetőbbé, szebbé varázsolni?</p> <p>Mi mindent hagy örökül egy nemzedék az utána következőre? Mit lehet az összes ember közös kincsének tekinteni a mai világban? Melyek a világ legszebb, legkülönlegesebb helyei és építményei? Vajon miért fontos ezek védelme és megőrzése?</p> <p>Milyen kulturális és természeti értékeket szeretnék megőrizni én, illetve az osztály az utókor számára?</p>	<p>érzelmeik, hangulatok azonosítása.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat:</p> <p>a technika vívmányainak mindennapi használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p> <p>környezetszennyezés, környezettudatosság, újrahasznosítás, fejlődés, mértékletesség, környezetvédelem, teremtett rend, természeti érték</p>	

<p>Tematikai egység</p>	<p>Az európai kultúra hatása</p> <p>Az egyén értékrendjére</p>
<p>Előzetes tudás, tapasztalat</p>	<p>Tapasztalatok a születésről, a halálról és az elhunytakra való megemlékezésről. A megismert bibliai történetek felidézése.</p>

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	<p>Érzések és ismeretek társíttatása a kezdet és a vég elvont kategóriáinak jelentéssel való megtöltéséhez. Bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályok tudatosítása.</p> <p>Közös gondolkodás a világ megismerésének módjairól és lehetőségeiről.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Kérdések a világról</p> <p>Miért vagyunk kíváncsiak a világra? Hogyan kutatjuk a világ titkait? Milyen módon, milyen forrásokra támaszkodva tudhatok meg dolgokat saját magamról és a körülöttem lévő világról? Miről tudok személyes tapasztalatokat szerezni? Létezhet-e olyan dolog a világban, amiről nem nyerhetünk közvetlen tapasztalatot?</p> <p>Milyen emberi értékeket, erényeket tartok fontosnak a mindennapokban? Miért fontos a tisztelet, becsületesség, mértéktartás, felelősség, akarat erő, önbecsülés, igazságosság, megbocsátás?</p> <p>Miért fontos a lelkiismeret? Mi tartok jónak és mit nem? Mit tartok helyesnek és mit nem? Mi segít eldönteni, hogy egy dolog helyes vagy helytelen, illetve jó vagy rossz? Hogyan tehetem a rossz dolgokat jóvá, a helytelen dolgokat helyessé?</p>	<p>Környezetismeret:</p> <p>születés, halál és újjászületés.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <p>a világ keletkezésére vonatkozó mítoszok; ismerkedés különböző információhordozókkal; információk keresése és kezelése; műélvezet, a szerepjátékok.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>a világ teremtésének megjelenítése rajzzal.</p>
<p>Vallás</p> <p>Hogyan keletkeznek a dolgok a világban? Hogyan és miért érhetnek véget?</p> <p>Hogyan képzeltek el az emberek a világ és egyes dolgok keletkezését különböző mítoszokban?</p> <p>Milyen kép jelenik meg a bibliában a világ teremtéséről és a végéről? Mit gondolnak az emberek a születésről, a halálról és az újjászületésről? Mit gondolnak az egyes vallások a születésről, a halálról és az újjászületésről? Hogyan emlékeznek meg az élők a halottakról?</p> <p>Milyen egyházi ünnepeket vannak? Milyen vallási események, szokások, népszokások, jelképek tartoznak ezekhez az ünnepekhez? Milyen bibliai történetek kapcsolódnak az egyes ünnepekhez?</p> <p>Milyen vallások léteznek? Hogyan gyakorolják vallásukat az azonos hittel rendelkező közösségek?</p>	

<p>Értékek a vallási történetekben</p> <p>Hogyan viselkedik, aki önző? Miért fontos, hogy önzetlenül segítsünk embertársainkon? Hogyan érzi magát, akivel igazságtalanságul bánnak? Miért fontos az igazság érvényesülése? Milyen érzés, ha megbántanak? Miért jó, ha megbocsátunk? Miért szükséges a jótékonykodás? Miért mondják, hogy nagyobb öröm adni, mint kapni?</p> <p>Milyen bibliai történetek kapcsolódnak az önzetlenséghez, igazságosságához, megbocsátáshoz, jótékonykodáshoz?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak érték, önzetlenség, mértékletesség, igazságosság, megbocsátás, lelkiismeret, világkép, Isten, élet, halál</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>
<p>A tanulóknak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát. Képes célokat kitűzni maga elé saját tudásának és képességének fejlesztése céljából, valamint azonosítani tudja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket.</p> <p>Fel tudja mérni az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatát; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában.</p> <p>Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe. Mások helyzetébe bele tudja képzelni magát, megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit.</p> <p>Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.</p> <p>Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához. Ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepek örök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat.</p> <p>Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.</p> <p>Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.</p> <p>Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.</p> <p>Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.</p> <p>Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.</p>

11. Digitális kultúra

11.1. Általános tájékoztató

Célok és feladatok

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A Nemzeti alaptantervben A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására.

A digitális világ körülöttünk témakör a problémamegoldást tartja szem előtt. Elsősorban nem a tárgyi feltételekről, hanem a technológiai megoldásokról, digitális írástudásról, kultúráról, műveltségről van szó. A hangsúly itt nem a konkrét probléma technikai megoldásán van, hanem egy olyan szemléletmód kialakításán, melynek keretében a digitális környezet, az információs társadalom gyakran felmerülő problémáit, összefüggő problémacsoportjait tudják megérteni a gyerekek.

A digitális eszközök használata témakör tanításával elsősorban az a célunk, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak arról, milyen feladatok megoldására alkalmasak az élet minden területét behálózó digitális eszközök, és nem utolsósorban tisztában legyenek alkalmazásuk szükségességével. Megértik, hogy ezek az eszközök megkönnyítik az életünket, bizonyos tevékenységeket gyorsabbá tesznek, több ember

számára földrajzi távolságokat, időbeni távolságokat hidalnak át, olcsóbbá teszik a kommunikációt, és nem utolsósorban mindenki számára elérhetővé teszik a feladatok megoldásának folyamatát.

Az *Alkotás digitális eszközökkel* témakör tanítása során áttekintjük azokat a területeket, ahol valamilyen digitális megoldást alkalmazunk, azonban ezt mindig problémaszituációban, a gyerekek életéből vett feladatok megoldása során végezzük. Rendkívül fontosnak tartjuk azt is, hogy nem önmagukban álló kész megoldásokat mutatunk be, hanem egy olyan repertoárt adunk a gyerekek kezébe, hogy a digitális eszközök segítségével inspiráló informatikai környezetben tudják megoldani a felmerülő problémákat. E folyamatot minden esetben a konkrét és gyermekközeli valóságból vett példákkal illusztráljuk.

Az *Információszerzés az e-Világban* témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával.

A *Védekezés a digitális világ veszélyei ellen* témakörnél kerülnek szembe a gyerekek azzal a problémával, hogy a fellelhető információk között sok hamis és félrevezető is található, valamint, hogy a digitális térnek veszélyei is lehetnek. Kialakítjuk a digitális világ veszélyei elleni védekezést lehetővé tevő tudáselemeket és védekezési stratégiákat, melyekkel tanítói és szülői segítséggel, valamint biztos háttérrel képesek felismerni, blokkolni és jelezni az őket ért kedvezőtlen hatásokat.

A *robotika és a kódolás alapjai* témakör újonnan jelenik meg az oktatásban. Megközelítésmódja egyértelműen problémacentrikus, középpontjában az áll, hogy hogyan lehet egy adott problémát felismerni, a problémához megfelelő megoldási módot találni, illetve más problémákhoz kidolgozott megoldási algoritmusokat az adott problémához alakítani, a probléma kisebb mértékű változása esetén az algoritmust hozzáigazítani. Ehhez a témakörhöz nem feltétlenül szükséges számítógép és informatikai környezet, legalábbis annak alapozó szakaszában. Olyan problémákat és a problémák megoldásához szükséges algoritmusokat kell gyűjtenünk a gyerekek életéből, melyek segítségével jól felismerhetők az algoritmus azon ismérvei, melyek ebben az életkorban megtanítandók. Úgymint az elemi lépések egymásutánisága, a lépések kötött sorrendje, illetve az azonos bemenő adatok esetén az algoritmus rendre azonos kimenő adatainak létrehozása. Különböző szituációkat, játékhelyzeteket kell biztosítanunk, hogy ezeket az algoritmusokat el is játsszák, át is éljék a gyerekek. Ez lehet a hétköznapi, gyakran ismétlődő tevékenység eljátszása, azok lépéseinek megbeszélése, vicces szituációkban az egyes lépések kihagyása vagy felcserélése és ennek alapján az algoritmus végkimenetének megítélése. Érdekes különböző tantárgyakban, cselekvésekben algoritmusokat keresni, miután az algoritmus természetével természetesen nem definíció szinten, hanem a tapasztalat alapján tisztában vannak a gyerekek. Minden egyes alsó tagozatos tantárgy tananyagában található algoritmusok, melyeket a tanulókkal most már érdemes ezen a szűrőn keresztül megfigyeltetni. Például matematikából a szöveges feladatok megoldásának algoritmusai, a próbálgatással történő nyitott mondat megoldásának algoritmusai, az írásbeli műveletek végzése mind egy-egy algoritmus.

A digitális kultúra az alsó tagozaton megalapozza azokat a tudáselemeket, attitűdöket, melyekre egyrészt a tárgy későbbi tanulása során lesz szükségük a tanulóknak, másrészt lehetővé teszi a digitális kompetencia más tudásterületeken történő alkalmazását. A megvalósítás során fő alapelvek a tevékenység-központúság, az életkori sajátosságok figyelembevétele tekinthető, hiszen ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú. Igen lényeges, hogy a tanulók olyan példákkal, lehetőségekkel szembesüljenek, melyeket közvetlen környezetükben is megtapasztalhatnak, illetve mindennapi életük szerves részét képezik. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, melynek eredményeképpen képesek lesznek a digitális környezetben tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni más tantárgyak tudáselemei közé. Kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, melyek a 8-10 éves korosztály sajátosságait

figyelembe véve segítik önálló és csoportos tanulásukat, egyéni érdeklődésük kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást egyaránt. Az algoritmikus gondolkodás életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység-központú fejlesztése a tanulás tanulását, a tanulási eredményt és a tanulóval kapcsolatos attitűdöket is pozitív irányba befolyásolja.

11.2. Harmadik évfolyam

Digitális kultúra

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	A digitális világ körülöttünk	3 óra
2.	A digitális eszközök használata	7 óra
3.	Alkotás digitális eszközökkel	9 óra
4.	Információszerzés az e-Világban	4 óra
5.	Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3 óra
6.	A robotika és a kódolás alapjai	8 óra
7.	Ismétlés, ellenőrzés	2 óra
	Összesen	36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A digitális világ körülöttünk	Órakeret 3 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; • önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást; • kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. • ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet. 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> • A digitális környezet elemeinek megnevezése, funkcióik körülírása. <p><i>A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Az online és az offline környezet összehasonlítása <p><i>Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése <p><i>Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások futtatása, használata, kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata.</i></p> <p><i>Az alkalmazásokon belül személyre szabott beállítások elvégzése.</i></p> <p><i>Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához.</i></p> <p><i>Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során.</i></p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. A digitális eszközök használata	Órakeret 7 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása; • a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; • egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; • közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban. 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése <i>Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök használata, védelme <i>Üzembe helyezés, rendeltetésüknek megfelelő használati szabályok tisztázása. Érvelés a tudatos digitális eszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen.</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Problémamegoldás digitális eszközzel <i>Egyszerű tantárgyi feladatok megoldása. Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével. Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett.</i> • A digitális eszköz használatának korlátai
	<ul style="list-style-type: none"> • Applikációk alkalmazása, programok futtatása tableten, vagy asztali számítógépen. • Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen.
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei <i>Beállítások elvégzése digitális eszközökön</i>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Alkotás digitális eszközökkel	Összkeret 9 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; • grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; • adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; • egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít; • egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít. 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> • Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása <i>Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete. <i>Az elkészült alkotások mentése, a korábban elkészített munkák megnyitása. Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása.</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása
	<ul style="list-style-type: none"> • Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése <i>Az adott alkalmazás beállításainak használata Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása <i>Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel. Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében</i>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Információszerzés az e-világban	Órakeret 4 óra

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. • állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; • információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; • kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; • képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.
--	---

<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete
	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása <i>Információkeresés kulcsszavak segítségével</i> <i>Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban <i>Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz</i> • Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban <i>Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban <i>Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján.</i>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>5. Védekezés a digitális világ veszélyei ellen</p>	<p>Összkeret 3 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; 	

	<ul style="list-style-type: none"> egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; <p>közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei A személyes adat fogalmának értelmezése. A személyes adatok védelme. <p><i>Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása. <i>Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban</i> <i>Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról</i> Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban <i>Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról</i> Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása.
	<ul style="list-style-type: none"> Az online függőség jellemzőinek ismerete <i>Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Internetes zaklatás, internetfüggőség, játékfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. A robotika és a kódolásszabályai	Órakeret 8óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek; eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljátssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja; • felismer, eljátsszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést; • egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét; • feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki; • a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival; <p>adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények
<ul style="list-style-type: none"> • Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése • Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása <i>Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk</i> <i>Algofejtörők megoldása modell segítségével.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmus kiválasztása, algoritmusok összehasonlítása, elemzése.
<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmus lépésekre bontása <i>Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével <i>Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal <i>A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése</i> <i>Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Adott problémához algoritmus választása
<ul style="list-style-type: none"> • A robotok szerepének bemutatása
<ul style="list-style-type: none"> • Kódolás tevékenységgel
<ul style="list-style-type: none"> • Kódolás grafikus felületen
<ul style="list-style-type: none"> • Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása • A robot mozgásának elemzése • Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján

- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

Kulcsfogalmak/ fogalmak	robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás
------------------------------------	---

11.3. Negyedik évfolyam

Digitális kultúra

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	A digitális világ körülöttünk	3 óra
2.	A digitális eszközök használata	7 óra
3.	Alkotás digitális eszközökkel	9 óra
4.	Információszerzés az e-Világban	4 óra
5.	Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3 óra
6.	A robotika és a kódolás alapjai	8 óra
7.	Ismétlés, ellenőrzés	2 óra
	Összesen	36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A digitális világ körülöttünk	Órakeret 3 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; • önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást; • kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. • ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet. 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> • A digitális környezet elemeinek megnevezése, funkcióik körülírása. <p><i>A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Az online és az offline környezet összehasonlítása <p><i>Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése <p><i>Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások futtatása, használata, kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata.</i></p> <p><i>Az alkalmazásokon belül személyre szabott beállítások elvégzése.</i></p> <p><i>Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához.</i></p> <p><i>Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulásszervezés során.</i></p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Internet, digitális, számítógép, mobileszközök, információ, program, okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. A digitális eszközök használata	Órakeret 7 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása; • a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; • egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; • közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban. 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése <i>Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök használata, védelme <i>Üzembe helyezés, rendeltetésüknek megfelelő használati szabályok tisztázása. Érvelés a tudatos digitális eszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen.</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Problémamegoldás digitális eszközzel <i>Egyszerű tantárgyi feladatok megoldása. Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével. Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett.</i> • A digitális eszköz használatának korlátai
	<ul style="list-style-type: none"> • Applikációk alkalmazása, programok futtatása tableten, vagy asztali számítógépen. • Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen.
	<ul style="list-style-type: none"> • Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei <i>Beállítások elvégzése digitális eszközökön</i>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár, projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Alkotás digitális eszközökkel	Összkeret 9 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat; • társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; • grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; • adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; • egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít; • egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít. 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> • Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása 	<p><i>Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete. 	<p><i>Az elkészült alkotások mentése, a korábban elkészített munkák megnyitása. Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása 	
<ul style="list-style-type: none"> • Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése 	<p><i>Az adott alkalmazás beállításainak használata</i> <i>Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül</i> <i>A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján</i> <i>Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitális eszköz-használattal kapcsolatban</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása 	<p><i>Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel.</i> <i>Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében</i></p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü, rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Információszerzés az e-világban	Órakeret 4 óra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; • a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. • állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; • információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; • kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; • képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.
---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> • Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete
	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása <i>Információkeresés kulcsszavak segítségével</i> <i>Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban <i>Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz</i> • Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban <i>Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű infografika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban <i>Állítások megfogalmazása, érvelés egy infografika, táblázat, grafikon alapján.</i>
Kulcsfogalmak/f ogalmak	böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, keresőkifejezés, álhír, infografika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	Összkeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; 	

	<ul style="list-style-type: none"> egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; ismeri a mobil eszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; <p>közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobil eszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> A mobil eszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei A személyes adat fogalmának értelmezése. A személyes adatok védelme. <p><i>Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása. <i>Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban</i> <i>Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról</i> Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban <i>Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról</i> Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása.
	<ul style="list-style-type: none"> Az online függőség jellemzőinek ismerete <i>Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Internetes zaklatás, internetfüggőség, játékfüggőség, álhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. A robotika és a kódolásszabályai	Órakeret 8óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez; kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek; eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljuttassa, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja; • felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést; • egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét; • feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki; • a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival; <p>adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> • Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése • Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása <i>Néhány olyan algoritmus eljátszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk</i> <i>Algofejtörők megoldása modell segítségével.</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmus kiválasztása, algoritmusok összehasonlítása, elemzése.
	<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmus lépésekre bontása <i>Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével <i>Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal <i>A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése</i> <i>Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Adott problémához algoritmus választása
	<ul style="list-style-type: none"> • A robotok szerepének bemutatása
	<ul style="list-style-type: none"> • Kódolás tevékenységgel
	<ul style="list-style-type: none"> • Kódolás grafikus felületen
	<ul style="list-style-type: none"> • Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása • A robot mozgásának elemzése

	<ul style="list-style-type: none"> • Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján • Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban • Önálló történetek kódolása robot segítségével
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program, programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás</p>

12. Angol nyelv

12.1. Általános tájékoztató

Az idegen nyelv oktatásának célja és eszközei

Az angol, mint idegen nyelv oktatásának alapvető célja a Közös Európai Referenciakerethez (KER) igazodva, a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek.

A lelkiismeretesen megválasztott pedagógiai eszközkészlet az angol nyelv korszerű oktatására törekszik és *a nyelvhasználó valós szükségleteire* épül: arra az elementáris igényre épít, hogy a 9-10 éves gyermekek játszva képesek elsajátítani egy idegen nyelvet, ha az kellő motivációval szolgál. A dalolva-játszva tanulás kulcsfontosságú sarokköve a tananyag felépítésének és elsajátításának. Ebben az életkorban a nyelv szeretetét, az élethosszig tartó tanulás igényét kell megalapozni. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan tanítjuk.

A mindennapi nyelvhasználatban, illetve a nyelvtanulásban is fontos szerepet játszanak a *szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák*. Ahhoz, hogy a tanulók angolul sikeresen kommunikáljanak, meg kell ismerniük és használniuk kell azokat a nyelvi eszközöket, amelyekből és amelyekkel helyesen megformált, értelmes mondanivaló alakítható ki. Ezeknek a megalapozása fontos cél, hogy a későbbiekben sikeres nyelvhasználókká nevelhessük a gyermekeket.

Megismerik az egyszerűbb érintkezési formákat, különféle kommunikációs helyzetekkel és hétköznapi szituációkkal találkoznak a biztonságos tanórai környezetben, hogy később a hétköznapi életben is kamatoztathassák megszerzett készségeiket és képességeiket. Az autentikus anyagok beépítése a tananyagba nélkülözhetetlen, hiszen csak így lehet teljes a tanulók kompetenciafejlesztése. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a *kooperatív feladatoknak* és a *projekt munkának*, ezek szintén erősítik a motivációt, a közösségi elfogadást, a kreativitást és a véleményformálást.

A tantárgyközi integráció és az önálló nyelvtanulás

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az angol nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Az egész életen át tartó tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a *nyelvtanulási stratégiáknak*, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint újabb nyelveket sajátítsanak el. Az önálló tanulás képességének kialakításában hasznos segítséget nyújt a modern technika, az interneten található autentikus szövegek, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága. Míg korábban csak az írott és a hallott szöveg megértésének fejlesztését támogatta az internet, ma már számos lehetőség kínálkozik a *produktív nyelvhasználatra* is.

Kompetenciák és attitűdök

Az angol nyelvi *kommunikatív kompetencia* fejlesztése szoros kapcsolatban áll a NAT-ban megfogalmazott kulcskompetenciákkal. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába, és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismereti. Az idegen nyelv tanulása segíthet is abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata. Fontos, hogy a *gondolkodást segítő, kreatív, kooperatív kompetenciákat* is fejlesszük, hiszen az élő idegen nyelv elsajátítása értékes munkaerővé teszi majd felnövekvő diákjainkat.

Az angol nyelv tanításának sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek a tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a *folyamatos pozitív megerősítés*, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése. **A nyelvtanulás nem a cél, hanem a világ megismerésének egy eszköze.**

Negyedik osztályban a hangsúly a kommunikatív értéken van, a nyelvi pontosság igénye csak a felső tagozatban bontakozik ki. A sikeres nyelvhasználóvá nevelés útja szelíd, élményalapú, tevékenységközpontú, játékos és változatos munkaformákkal operál.

Témakörök és fejlesztési célok

Az integrált oktatás alapján a *fejlesztési egységek* (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak.

Az alábbi táblázatok a megfelelő KER szinten (A0 - A1⁺) tartalmazzák a kommunikációs eszközöket és a fogalomköröket (nyelvi eszköztár), valamint a hozzájuk tartozó angol nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van.

A tanulócsoporthoz más tantárgyakat tanító tanárokkal való együttműködés elevenebbé, aktuálisabbá és érdekesebbé teszi a nyelvtanulást, mert lehetőséget nyújt a témák, témakörök természetes, életszerű összekapcsolására. A 4–8. évfolyamokra vonatkozó ajánlott témakörök egyes elemei újra és újra megjelennek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és így bővüljenek, mélyüljenek. A kerettanterv minden fejlesztési szakaszban új témaköröket is javasol a tanulók életkorához, szükségleteihez alkalmazkodva. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépültek a tartalomba.

A negyedik évfolyam végére várható eredmények

Az általános iskola 4. évfolyamán az idegennyelv-tanítás szervesen épül az alsó tagozaton elért eredményekre. Az elsődleges cél a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának továbbfejlesztése, érdeklődésük fenntartása a nyelvek tanulása és a más nyelveket beszélő emberek és kultúrájuk megismerése iránt. Megértik az élethelyzetekben elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, nonverbális, illetve vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket. Képesek beazonosítani a tanév során elsajátított nyelvi elemeket hallott és írott szövegben/szituációban egyaránt. Beazonosítják és alkalmazzák az autentikus forrásból megismert nyelvi elemeket. A tanórán begyakorolt beszédfordulatokkal kérdeznak és reagálnak, mondanivalójukat legfeljebb kis segítséggel képesek kifejezni. Ismerik és hangoztatják a célnyelvi kifejezéseket a tanult minta által.

Nagy figyelemmel választjuk ki azt a tankönyvcsaládot, mely teljes mértékben megfelel a kerettanterv követelményeinek és célkitűzéseinek. Felépítése igazodik a tantervben megadott éves óraszámokhoz. Témakörei alkalmazkodnak a tanulók életkorához és szükségleteihez, hogy a nyelvtanulás valódi élményt nyújtson. A tanári kézikönyv és a számos segédanyag mind azt a célt szolgálják, hogy az angol nyelv tanítását-tanulását megkönnyítsék és sikeressé tegyék.

12.2. Negyedik évfolyam

Angol nyelv

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 108 óra

Ssz.	Tematikus egység	Óraszám
1.	Család, otthon	14 óra
2.	Iskola, barátok	12 óra
3.	Szabadidő, szórakozás	12 óra
4.	Sport	12 óra
5.	Egészség, táplálkozás	12 óra
6.	Időjárás, öltözködés	12 óra
7.	A minket körülvevő világ	14 óra
8.	Más népek kultúrája	10 óra
9.	Jeles napok, ünnepek	10 óra
Összesen		108 óra

Nyelvi funkciók a 4. Évfolyamra		
A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök		
	<i>Kezdeményezés és válasz</i>	
Megszólítás	Excuse me.	Pardon?
Köszönés	How do you do? Good morning. Hello Tom. Hello, how are you? Good morning, Paul. How are you? Not bad. Greetings from...	How do you do? Good morning. Hello Mary. Hi. Hello, Jane! I'm fine, thanks. And you?
Elköszönés	Goodbye. Bye-bye! Good night. Take care. Bye! Goodbye, Mum! Good night. See you later. Have a nice time.	Goodbye. Bye! Good night. Thanks. Bye! Goodbye! Bye, Liz! Bye! See you! See you soon!
Köszönet és arra reagálás	Thanks. Thank you very much. Thanks a lot. It's very kind of you.	Not at all. You are welcome. No problem. Don't mention it.
Bemutatkozás, bemutatás	My name is... May I/Can I/ Let me introduce myself. May I/Can/ Let me introduce you to Rosy? Hello. My name is Bob, Bob Thomas.. Nice to meet you, Susan. What's your name? How old are you? What's your favourite subject? Susan is new to the school. He is my best friend.	Hello. Hi! Pleased to meet you. Nice to meet you. Hi, I'm Susan Wilson. Nice to meet you, too. My name's Patricia. I'm 12 years old. My favourite school subjects are English and History.
Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	How are you feeling today? What's the matter? How are you? Not bad.	Fine. / OK / All right. Much better, thanks. Not very well, I am afraid.
Bocsánatkérés és arra reagálás	I am sorry. I am very sorry. I beg your pardon. Sorry, I'm busy this afternoon..	That's all right. It doesn't matter. Never mind.

Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás	Happy Holidays/New year/Birthday! Merry Christmas! Many happy returns (of the day) Congratulations! Happy birthday, Amy!	Happy Holidays /New Year/ Birthday! Merry Christmas! Thank you. The same to you. Thanks, Tim!
Személyes beállítottság és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök		
Véleménykérés, és arra reagálás	What do you think? How do you like it? What do you think of my dress? How do I look in this?	I think it is rather strange. I like it. You look lovely/great. It looks great/terrible on you!
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	You are right. You are wrong. The living room is very big.	Yes, but the kitchen is quite small.
Egyetértés, egyet nem értés	Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it? How about going tomorrow? Is that my jacket? Is that my scarf you are wearing?	OK. All right. I think he's wrong/right. Sure. That's a good idea. That's right. Well, yes.
Tetszés, nem tetszés	Do you like Greek food? What do you think of my boyfriend? Listen. I just love your clothes. They're so cool.	I think it's great. I don't like it. Alright. You can borrow them.
Kínálás, kívánság	Would you like a biscuit? Do you want to come with us? Would you like anything with that?	I'd like an ice-cream, please. I'm sorry, but I can't. An orange juice, please.
Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök		
Dolgok, személyek megnevezése, leírása	What is it? What's it in English? What is his house like? What is this? Where is it from?	It's.../ That's.../ It's a kind of.../It's used for... It's big and comfortable. It's a sombrero./This is a ruler./That is a blackboard. It's from Mexico.
Információ kérés, adás	Are you all right? What time is it, please? Where is the Maths lesson?? Who is the English teacher? How do you spell it? Can you speak English?	Yes, I am. It's five o'clock. In Room D. Mr. Brown. It's R-A-L-E-I-G-H. Yes, I can/No, I can't..

Tudás, nemtudás	Where is she? Which house is it, Dad? Who is she?	I have no idea. This one. The one with the fair hair?
A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök		
Kérés és arra reagálás	Can you give me a pen? Can you tell me where the cinema is?	Yes, sure. Yes, of course. I'm afraid I can't. Yes, sure.
Javaslat és arra reagálás	Let's go to the cinema tonight. Let's go shopping. How about going tomorrow? Why don't we go jogging in the park? How about going for a burger?	Good idea. Sorry, I'm busy this afternoon.. Sure, that's a good idea. No thanks. I'm very tired. Sounds great!
Meghívás és arra reagálás	Are you free on Tuesday? Let's meet on Sunday. Are you free this afternoon? Let's go shopping! How about going for a burger?	Yes, I am. Good idea. Why? Sorry, I'm busy this afternoon. Sounds great!
Kínálás és arra reagálás	Have an orange. Here you are. Would you like anything to drink? Here you are.	Yes, please. No, thank you. Thank you. An orange juice, please. Just a glass of water. Thank you.
Utasítások értelmezése és arra reagálás	Come here. Read. Write. Listen and repeat/sing/say. Sit down. Stand up. Open./Close.	
Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök		
Megértés biztosítása	What page is it, please? Could you repeat that, please?	
Visszakérdezés, ismétléskérés	Can you spell it for me? It spells... How do you spell it? It's R-A-L-E-I-G-H. The one with the fair hair?	
Nem értés, betűzés kérése, betűzés	Sorry, I don't understand. Do you understand? Sorry, what does that mean?	

Nyelvi elemek a negyedik évfolyamra			
<i>Fogalomkörök</i>	<i>Fogalomkörök nyelvi kifejezései</i>		
Cselekvés, történes, létezés kifejezése	Jelenidejűség	Present Simple	I'm... I'm not... Are you...? Is s/he...? I eat bread for breakfast. I don't like cheese.
Birtoklás kifejezése		Present forms of have	Peter hasn't got many friends. We have got bicycles.
		Possessive adj.	My, your, his/her/its, our, their dog
		Possessive case Genitive 's	She's Bill's sister. Whose?
Térbeli viszonyok	Irányok, helymeghatározás	Prepositions, Prepositional Phrases, Adverbs	Here, there, on the left, on the right, in, on, under, there is/are...
Időbeli viszonyok	Időpont	When? What time? What's the time?	at 5 o'clock, on Monday
Mennyiségi viszonyok		Singulars and plurals Regular and irregular plurals	Boys, girls, Children, people, men, women ...
		Cardinal numbers	one, two,... a hundred
		Ordinal numbers	first, second, third
Modalitás		Can (ability) Let's	I can speak English. Let's go/ride/play...
Szövegkohéziós eszközök		Linking words	And, but, or
Felszólító mód			Come here. Don't shout.

Témakörök a 4. évfolyam számára	
Témakörök	Kapcsolódási pontok
<p><u>Család, otthon</u> Én és a családom. Családtagok bemutatása. Napirend. Otthonom, szűkebb környezetem Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak.</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: család és lakóhely. Erkölcstan: társas kapcsolatok, szokások. Technika, életvitel és gyakorlat: időbeosztás, napirend. Természetismeret: lakóhelyi környezet. Matematika: tájékozódás a térben, halmazok. Hon- és népismeret: az én városom, falum.</p>
<p><u>Iskola, barátok</u> Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim.</p>	<p>Erkölcstan: társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.</p>
<p><u>Szabadidő, szórakozás</u> Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Közös időtöltés barátokkal.</p>	<p>Testnevelés és sport: sportok. Ének–zene: zenehallgatás. Dráma és tánc: színház, előadások. Vizuális kultúra: múzeumok, kiállítások.</p>
<p><u>Sport</u> Testrészek Sportok</p>	<p>Természetismeret: az ember megismerése és egészsége: testrészek. Testnevelés és sport: mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.</p>
<p><u>Egészség, táplálkozás</u> Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás.</p>	<p>Természetismeret: az ember megismerése és egészsége: étrend. Matematika: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.</p>
<p><u>Időjárás, öltözködés</u> Az óra. Évszakok és hónapok A hét napjai és a napszakok. Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése. Évszakok és ruhadarabok.</p>	<p>Természetismeret: az időjárás tényezői, ciklusok a természetben. Matematika: számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok rögzítése. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: öltözködés, divat.</p>

<p><u>A minket körülvevő világ</u> Kisállatok. Kedvenc állataim. Állatok a ház körül. Vadon élő és állatkerti állatok. Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Vásárlás. Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök.</p>	<p>Természetismeret: élőlények a ház körül, az állatok életmódjának főbb jellemzői, szoba- vagy kerti növények gondozása, érdekes növények; a Föld szépsége, egyedisége: a Matematika: halmazok. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: falvak és városok, közlekedés. Matematika: irányok, térbeli alakzatok. Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. Hon- és népismeret: az én városom, falum. Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés. Hon- és népismeret: az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei.</p>
<p><u>Ünnepek és szokások, jeles napok</u> Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: hétköznapiak, ünnepek.</p>

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam ciklus végén

- a tanuló megérti az élőszóban elhangzó, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket és kérdéseket,
- a tanuló beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket,
- a tanuló beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelően szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben,
- a tanuló képes beazonosítani a tanult nyelvi elemeket,
- a tanuló a tanórán begyakorolt beszédfordulatokat használva képes magát kifejezni,
- a tanuló ismeri és célnyelvi normát közelítően használja idegennyelvi szókinészt és kommunikációs készségét,
- a tanuló felismeri a tanult nyelvi elemeket mind szóban, mind írásban, mind életkorának megfelelő digitális tartalmakban,
- a tanuló megismeri a célnyelv alapvető helyesírási szabályait.